

ตามรอยพระราชปณิธาน

กรมการแพทย์
กระทรวงสาธารณสุข

กรมการแพทย์
Department of Medical Services

ปางข้าพระพุทธเจ้า
ขอน้อมเกล้าฯน้อมกระหม่อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณหาที่สุดมิได้

กรมการแพทย์
Department of Medical Services

ข้าพระพุทธเจ้า กรณการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

วสันตดิถี ๑๔

สรรวมชีพประณตนบประนม
องค์ภูมิพลบรมนาถ
นับเป็นก็เนินทศน้า
นับเนื่องก็เนื่องวตรสุน-
นับเริ่มก็เริ่มปฐมราช-
ครองภพก็โดยสุวรรธรม
ไม่มี ณ แดนทุไร
ไม่มี ณ ยามทุรพวง
ไม่มี ณ ราชฎร์ทุไร
ไม่มี ณ ดินทุไร
กอบกิจก็เกื้อกรุนราชฎร์
กอบกิจก็เกื้อสมเยธีน
แม่เห็จะโถมสริระชาบ
แมียกมียอวริระลง
ดุจดั่งมีดากรณบุตร
เกินกว่าจะหาจอนใด
มาตรแม่จะหาจอนชาติ
ควาเดือนและดวงพระสุริย์
หาหนึ่งเหมือนภรรยา
พอนเพินสุธานกไฉน
เหล่าข้าพระบาทนบประนม
โรม่มั่นกตัญญูทกวิ
ด้วยทรงเสด็จสุคติแล้ว
น้ำเนตรก็หลั่งกลจะพูน
ขอตั้งนสปฏิญาณ
สามัคยาคุณบวร
ตามรอยยุคลลวรพระบาท
ตามรอยพระราชศุภกมล
แม่ทรงเสด็จสุคติธานี
ยังคงสถิตย ณ หฤทัย

ศิริกัม ณ เบื้องบาท
มนะนิกรสักคุณ
อุระจำพระการุณ
กระหลือจะจดจำ
(ชะ)ประกาศจนา
ลุประโยชน์สยามชน
ธ มีได้เสด็จดล
ธ มีช่วยขจัดภัย
ธ มีคิดจะแก้ไข
ธ มีพลิกอุดมคิน
พิวอาจพวงดเย็น
นรสันติมั่นคง
ดุจดั่งบาศระ
ฐิตมั่นมีหวั่นไหว
บริสุทธิยิ่งใหญ่
กลบเรียนบ่เทียบกัน
(ติ)ขนาดศิริวัน
ก็จะได้ประดุจใจ
จุติชาติใดใด
ฤจะพบประสบมี
กรจบ ณ เหนือศิ-
ริทวษาดุริย
ดุจดั่งลมลายสูญ
ดุจดั่งลมกับพร
จะสมานสโมสร
ก็จก่ประโยชน์ชน
นรนาถอนกมล
จิระชั่วชั่ววาลัย
ณ สภาณวิมานใด
สิริมั่นนิรันดร์

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้า กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

(นายเชษฐา มะกรสาร : ประพันธ์)

สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤพดินทร
สยามินทราธิราชบรมนาถบพิตร รัชกาลที่ ๙ แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่เป็น
ศูนย์รวมจิตใจของประชาชนไทยทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจนานับการ นับเนื่องแต่เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ
ระยะเวลา ๗๐ ปี ที่ทรงครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม พระองค์ทรงเป็น
พระมหากษัตริย์ที่ทรงพร้อมด้วยทศพิธราชธรรม พระอัจฉริยภาพล้ำลึก เปี่ยมด้วยพระปรีชาญาณ
ในทุกๆด้าน ทรงตรากตรำพระวรกาย ทรงพระราชทานความช่วยเหลือบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ราษฎร
ทรงค้นคว้า วิจัย และพัฒนาโครงการพระราชดำริต่างๆ ผสมผสานหลักวิชาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่
มาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน เพื่อราษฎรทุกหมู่เหล่ามีความสุขและสันติสุข

ด้วยสำนึกพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ ปวงข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายขอตั้งจิตปฏิญาณ
จะน้อมนำแนวทางตามพระบรมราโชวาท พระราชดำรัส และพระราชดำริที่ได้เคยพระราชทานไว้เป็น
เครื่องยึดเหนี่ยวในการปฏิบัติงานและตั้งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่
ประเทศชาติและประชาชนสืบไป ข้าพระพุทธเจ้า คณะผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่กรมการแพทย์
กระทรวงสาธารณสุข

(นายธีรพล โตพันธานนท์)

อธิบดีกรมการแพทย์

คำนำ

ปัจจุบัน กรมการแพทย์มีบทบาทสำคัญในการพัฒนางานวิชาการแพทย์ในระดับตติยภูมิต่างๆ มีความพร้อมด้านเทคโนโลยีและบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเป็นจำนวนมาก สามารถผลักดันนโยบายและขับเคลื่อนงานด้านการแพทย์รวมถึงการแก้ไขปัญหาสุขภาพที่สำคัญของประเทศเพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น นับตั้งแต่ก่อตั้งกรมการแพทย์วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๔๕ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา กรมการแพทย์ได้สนองคุณแผ่นดินงานราชการต่างๆ หลายยุคสมัย บุคลากรทุกคนได้ทุ่มแรงกายและแรงใจในการขับเคลื่อนงานทางการแพทย์และสาธารณสุขให้มีความเจริญก้าวหน้า กรมการแพทย์ยังคงทำหน้าที่อย่างไม่หยุดยั้ง ยังคงตระหนักถึงภาระหน้าที่น้อมนำพระราชดำริในหลวงรัชกาลที่ ๙ และพระบรมวงศานุวงศ์มาเป็นแนวทางการดำเนินงานโครงการต่างๆ ด้านการแพทย์และสาธารณสุข ตลอดจนโครงการที่น้อมทำถวาย เพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติแด่พระองค์ท่านและพระบรมวงศานุวงศ์ ซึ่งเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

ในวาระดิถีครบรอบ ๗๕ ปี แห่งการสถาปนากรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข กรมการแพทย์ จึงได้จัดทำหนังสือที่รวบรวมโครงการพระราชดำริ โครงการเฉลิมพระเกียรติมาเป็นอนุสรณ์ ถึงแม้ว่าจะมีข้อจำกัดในเรื่องการค้นหาและการรวบรวมข้อมูลรวมถึงระยะเวลาในการดำเนินการ แต่คณะผู้จัดทำก็ยังคงมุ่งมั่นที่จะจัดทำหนังสือเล่มนี้ขึ้น เพื่อสำนึกถึงในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และพระบรมวงศานุวงศ์ที่ได้ทรงพระเมตตาบาปมีปกเกล้าปกกระหม่อมประชาชนชาวไทยให้ได้รับความผาสุกโดยทั่วกัน

คณะผู้จัดทำหนังสือ “ตามรอยพระราชปณิธาน”

สารบัญ

หน้า

วสันตดิถี ๑๔

สำนักในพระมหากรุณาธิคุณ

คำนำ

❖ โครงการแพทย์ หู คอ จมูก และโรคภูมิแพ้พระราชทาน	๑
❖ โครงการนำร่องพัฒนาระบบเครือข่ายรูปแบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	๒
❖ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเด็กป่วยในโรงพยาบาลตามแนวพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี	๕
❖ โครงการค่ายบำบัดยาเสพติด “บ้านป่าคาสุขใจ”	๘
❖ โครงการเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเจ้า ๑๐๐ ปี	๑๐
❖ โครงการลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติดชนิดฉีด	๑๔
❖ มอบรถนั่งเด็กพิการทางสมอง เณลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ	๑๖
❖ การออกหน่วยเคลื่อนที่รักษาผู้พิการในกรุงเทพมหานคร เณลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี	๑๗
❖ โครงการแก้วตา ดวงใจ เทิดไต้ ๗๒ พรรษา มหาราชินี	๑๘
❖ โครงการคลินิกถอยฟ้า (Sky Clinic) เณลิมพระเกียรติ ๗๒ พรรษา มหาราชินี ครั้งที่ ๓	๒๐
❖ โครงการพัฒนาความเป็นเลิศด้านการได้ยินและสื่อความหมาย เณลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี	๒๒
❖ โครงการพัฒนาสุขภาพพระสงฆ์ สามเณรให้ยั่งยืนแบบองค์รวม เณลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติ ครบ ๖๐ ปี	๒๔
❖ โครงการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการแบบเบ็ดเสร็จใน ๔ ภูมิภาค เณลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสจัดงานฉลองสิริราชสมบัติ ๖๐ ปี และ เณลิมพระชนมพรรษา ๘๐ ปี	๒๖
❖ โครงการกรมการแพทย์พัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการและผู้สูงอายุแบบเบ็ดเสร็จจังหวัดพังงา เพื่อเณลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ	๒๘
❖ โครงการรวมพลังพยาบาลรักษาสุภาพประชาชน เณลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสจัดงานฉลองสิริราชสมบัติ ๖๐ ปี และในโอกาสมหามงคล เณลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐	๓๑
❖ โครงการรวมพลังรักษาสุภาพประชาชน เณลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี	๓๓

- ❖ โครงการรากฟันเทียมเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาส
มหามงคล เฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ ๓๔
- ❖ โครงการพัฒนาเครือข่ายฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ๓๖
- ❖ โครงการศูนย์สุขภาพประจำวัด สายสัมพันธ์ วัด - โรงพยาบาล เฉลิมพระเกียรติ
ในวโรกาสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระเจริญพระชนมายุ ๘๐ พรรษา
๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐ (๒๕๕๐ - ๒๕๕๑) ๓๘
- ❖ โครงการกรมการแพทย์พัฒนาคุณภาพชีวิต คนพิการและผู้สูงอายุแบบเบ็ดเสร็จ
ปี ๒๕๕๒ จังหวัดเชียงราย เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี ๔๐
- ❖ โครงการกรมการแพทย์พัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการและผู้สูงอายุแบบเบ็ดเสร็จ
ปี ๒๕๕๓ จังหวัดนราธิวาส เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา
๘๒ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๒ ๔๒
- ❖ โครงการประชาสัมพันธ์การตระหนักถึงอาการสำคัญของโรคหลอดเลือดสมอง (Stroke
awareness) และการปฏิบัติตัวเมื่อเป็นโรคหลอดเลือดสมอง (Stroke alert)
เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคล
เฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ ๔๔
- ❖ โครงการสวนหัวใจปิดเส้นเลือดเกินในเด็ก ถวายเป็นพระราชกุศล ๘๔ ดวง ๔๖
- ❖ โครงการรากฟันเทียมเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาส
มหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ ๔๘
- ❖ โครงการรากฟันเทียมข้าวร้อยสู่ภูมิภาคกับกรมการแพทย์ ๔๙
- ❖ สุขภาพตาดี ชีวิตสดใส เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาส
พระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕ ๕๐
- ❖ โครงการสนองน้ำพระราชหฤทัยในหลวง ทรงห่วงใยสุขภาพประชาชน เพื่อถวายเป็น
พระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสที่จะทรงเจริญพระชนมพรรษา
๘๔ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ ๕๒
- ❖ โครงการศูนย์หลอดเลือดสมองเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ ๕๔
- ❖ โครงการรักษัตา รักษาหัวใจ ใส่ยาเทียม เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
รัชกาลที่ ๙ เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ
๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ ๕๕

- ❖ โครงการจัดตั้ง Stroke unit เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาส
มหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ ๕๗
- ❖ โครงการรักษาดาวเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาส
พระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ ๕๙
- ❖ โครงการสัปดาห์วิชาการโรกระบบประสาทสู่ชุมชน ประจำปี ๒๕๕๔ เฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในวโรกาสเฉลิมพระชนมายุครบ ๘๔ พรรษา ๖๑
- ❖ โครงการ “๑๐,๐๐๐ ดวงใจ ปลอดภัย ด้วยพระบารมี” ถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ภูมิพลอดุลยเดชฯ ๖๓
- ❖ โครงการพัฒนาระบบรากฟันเทียม “ข้าวออร์อย” ๖๕
- ❖ โครงการสาธารณสุขรวมใจมอบโลกสดใส เทิดไท้องค์ราชัน ๖๗
- ❖ โครงการพัฒนาโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชเพื่อเป็นต้นแบบของโรงพยาบาลในด้านการ
ให้บริการงานด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ ๖๙
- ❖ โครงการมหากุศลเฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี โครงการผ่าตัดเปลี่ยนลิ้นหัวใจเอออดิค ผ่านทางสายสวนหัวใจ
และโครงการรักษาผู้ป่วยที่เป็นโรคลิ้นหัวใจไมตรัลรั่ว โดยใช้อุปกรณ์พิเศษ ๗๒
- ❖ โครงการส่งเสริมศักยภาพคนพิการชาวด เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี เนื่องในโอกาสเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา ๗๔
- ❖ โครงการกำจัดปัญหาโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี ถวายเป็นพระราชกุศลแด่
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จขึ้นครองราชย์ครบ ๗๐ ปี
ในปีพุทธศักราช ๒๕๕๙ พร้อมทั้งสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๔ พรรษา
ตลอดจนในปีพุทธศักราช ๒๕๖๐ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
จะทรงเจริญพระชนมพรรษา ๙๐ พรรษา ๗๖

เอกสารอ้างอิง

๗๘

ภาคผนวก

- ❖ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและโครงการเฉลิมพระเกียรติ กระทรวงสาธารณสุข
พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๔ ๘๒
- ❖ คณะกรรมการฝ่ายจัดทำหนังสือที่ระลึกงานวันสถาปนากรมการแพทย์ ครบรอบ ๗๕ ปี ๙๕

โครงการแพทย์ หู คอ จมูก

และโรคภูมิแพ้พระราชทาน

โครงการแพทย์ หู คอ จมูก และ โรคภูมิแพ้พระราชทาน เป็นโครงการพระราชดำริที่จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยเริ่มมาจากทรงเห็นว่า มีราษฎรที่มาขอรับการตรวจรักษาที่หน่วยแพทย์พระราชทานป่วยด้วยโรคหูน้ำหนวก มีต่อมทอนซิลโตอักเสบเรื้อรัง และเป็นโรคเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจจำนวนมาก ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการรักษาจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งแพทย์อาสาสมัคร ซึ่งเป็นแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านหู คอ จมูก (โสต ศอ และนาสิก) จากโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า โรงพยาบาลรามธิบดี และโรงพยาบาลราชวิถี เดินทางออกไปปฏิบัติงานรักษาผู้ป่วยที่โรงพยาบาลประจำจังหวัดร่วมกับศัลยแพทย์อาสาจากโรงพยาบาลใกล้เคียงและโรงพยาบาลประจำจังหวัด ในช่วงเวลาเสด็จพระราชดำเนินแปรพระราชฐาน ผลัดเปลี่ยนกันออกไปปฏิบัติราชการชุดละ ๒ สัปดาห์ โดยเริ่มดำเนินการที่จังหวัดนราธิวาสแล้วจึงขยายการปฏิบัติงานไปยังจังหวัดสกลนคร และที่โรงพยาบาลค่ายกาวิละ จังหวัดเชียงใหม่ในกรณีที่ผู้ป่วยมีอาการหนักหรือผ่าตัดใหญ่มากหรือผ่าตัดยากๆ จะได้รับการส่งต่อไปรักษาที่กรุงเทพมหานคร โดยให้เป็นคนไข้ในพระบรมราชานุเคราะห์ทุกราย โครงการแพทย์ หู คอ จมูก และ โรคภูมิแพ้พระราชทาน นับเป็นประโยชน์ต่อประชาชนมากเพราะในต่างจังหวัดจะมีแพทย์ผู้เชี่ยวชาญสาขานี้ประจำอยู่น้อยมากหรือเกือบไม่มีเลย

ภาพจาก สำนักงานสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (กปร.)

โครงการนำร่องพัฒนาระบบเครือข่าย รูปแบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ ในชุมชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชญาณสังวรเพื่อผู้สูงอายุ จังหวัดชลบุรี

โครงการนี้เป็นโครงการนำร่องการดำเนินงานพัฒนาระบบเครือข่ายรูปแบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชน (Community care) โดยชุมชน และท้องถิ่นเป็นฐาน (Community based) ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่โครงการวัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลห้วยใหญ่ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี โดยร่วมมือกับการปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชนในพื้นที่โครงการ

สืบเนื่องจากโครงการพัฒนาพื้นที่วัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาพื้นที่ทางการเกษตรที่เสื่อมโทรมให้อุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเกษตรต่อไป โดยมีการอบรมและเป็นศูนย์บริการการพัฒนาการเกษตร มีวัดเป็นศูนย์รวมจิตใจเพื่อพัฒนาจิตใจไปพร้อมๆ กับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมด้วย โดยมีส่วนราชการหลายส่วนรวมทั้งกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข เข้ามาร่วมกันสนองพระมหากรุณาธิคุณพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ ศูนย์สมเด็จพระสังฆราชญาณสังวรเพื่อผู้สูงอายุ จังหวัดชลบุรี ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณบดินทรเทพยวรางกูร เสด็จพระราชดำเนินวางศิลาฤกษ์อาคารอำนวยการ นำมาซึ่งความปลาบปลื้มปิติแก่เหล่าผู้ปฏิบัติงานและบุคลากรกรมการแพทย์อย่างหาที่เปรียบมิได้

วัยสูงอายุมีการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เกิดขึ้นทั้งร่างกายและจิตใจทำให้เกิดความเสื่อมหลายประการด้วยกัน ทำให้ผู้สูงอายุเกิดการเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังต่างๆ เกิดภาวะพึ่งพิงจากครอบครัวและชุมชน สังคม การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชน และการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุที่บ้าน (Home health care) ทั้งยามปกติและยามเจ็บป่วย เป็นการส่งเสริมศักยภาพของสถาบันครอบครัว และชุมชนในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุยังคงอยู่กับครอบครัวและชุมชนได้นานที่สุด เป็นการให้บริการครอบคลุม ทั้งสุขภาพด้านจิตวิทยาสังคม ซึ่งต้องการการดูแลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่เหมาะสมเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายจากการใช้สถานบริการรักษาพยาบาล จึงต้องหากระบวนการให้บริการ กลไก และช่องทางที่จะเข้าถึงกลุ่มผู้สูงอายุที่มีปัญหาเหล่านี้ จะต้องได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะผ่านทางกลไก และช่องทางของระบบบริการที่มีอยู่ครอบคลุมทุกพื้นที่ โครงการวัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร อันเนื่องมาจาก

พระราชดำริ ตำบลห้วยใหญ่ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี โดยบุคลากรผู้ปฏิบัติงานการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ ตลอดจนใช้เครือข่ายอาสาสมัครผู้ดูแลผู้สูงอายุ และร่วมมือกับการปกครองส่วนท้องถิ่น และพื้นที่ชุมชน ในพื้นที่โครงการพระราชดำริ โดยโครงการนี้จัดทำขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑. เพื่อนำร่องการดำเนินงานรูปแบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชน (Community care) โดยชุมชน และท้องถิ่นเป็นฐาน (Community based) บนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่โครงการวัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดชลบุรี
๒. เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ จากหน่วยงานที่ดูแลผู้สูงอายุ และการปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี
๓. เพื่อสร้างเครือข่ายการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชน (Community care)

พื้นที่ในการดำเนินการคือ พื้นที่โครงการวัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลห้วยใหญ่ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี โดยร่วมมือกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาลห้วยใหญ่ เทศบาลนาจอมเทียน องค์การบริหารส่วนตำบลนาจอมเทียน องค์การบริหารส่วนตำบลพลูตาหลวง และชุมชนในพื้นที่โครงการ ภายในปีงบประมาณ ๒๕๕๕ โดยมีเป้าหมายดังนี้

๑. การพัฒนารูปแบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชน (Community care) โดยชุมชน และท้องถิ่นเป็นฐาน (Community based) อย่างมีประสิทธิภาพในพื้นที่โครงการวัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดชลบุรีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อค้นหาปัญหาและแนวทางการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชน (Community care) สำหรับผู้นำชุมชน ท้องถิ่น บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ผู้ปฏิบัติงานด้านผู้สูงอายุ และผู้เชี่ยวชาญ
๒. การอบรมพัฒนาศูนย์การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุที่บ้านในพื้นที่
๓. การอบรมผู้ปฏิบัติงานด้านผู้สูงอายุ อาสาสมัครผู้ดูแลผู้สูงอายุในพื้นที่โครงการวัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดชลบุรี

การดำเนินงานประกอบด้วย ๓ กิจกรรมหลัก ได้แก่

กิจกรรมที่ ๑ การพัฒนารูปแบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชน (Community care) โดยชุมชน และท้องถิ่นเป็นฐาน (Community based) อย่างมีประสิทธิภาพในพื้นที่โครงการวัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดชลบุรีการประชุมผู้นำชุมชนท้องถิ่น บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ในการปฏิบัติงานด้านผู้สูงอายุ ผู้เชี่ยวชาญ แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อค้นหาปัญหาและแนวทางการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดูแลผู้สูงอายุ จำนวน ๔ ครั้ง ครั้งละ ๓๐ คน ระยะเวลา ๑ วัน

กิจกรรมที่ ๒ การพัฒนาบุคลากรผู้ปฏิบัติงานการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ และอาสาสมัครผู้ดูแลผู้สูงอายุให้มีความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน ดังนี้

๑. การประชุมพัฒนาบุคลากรผู้ให้การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุที่บ้าน ในพื้นที่ จำนวน ๓๐ คน ระยะเวลา ๒ วัน

๒. การอบรมอาสาสมัครผู้ดูแลผู้สูงอายุ จำนวน ๑๐๐ คน ระยะเวลา ๓ วัน

กิจกรรมที่ ๓ สนับสนุนสื่อการดำเนินงาน การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุที่บ้าน ได้แก่

๑. ผลิตคู่มือ การดำเนินงานการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุที่บ้าน จำนวน ๕๐๐ เล่ม

๒. ผลิตคู่มือ คู่มือการดูแลผู้สูงอายุ จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม

การดำเนินงานดังกล่าว ทำให้ประชาชนผู้สูงอายุ และสมาชิกในครอบครัว ในพื้นที่โครงการได้รับการดูแลสุขภาพอย่างถูกต้องเหมาะสมรวมทั้งมีคุณภาพชีวิตที่ดีบุคลากรผู้ปฏิบัติงานการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุที่บ้านและอาสาสมัครผู้ดูแลผู้สูงอายุมีทักษะและความรู้ในการปฏิบัติงาน อีกทั้งยังสามารถลดภาระค่าใช้จ่ายด้านการรักษาทั้งในสถานบริการ ตัวผู้สูงอายุ และญาติผู้สูงอายุ

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเด็กป่วย

ในโรงพยาบาล ตามแนวพระราชดำริ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี

โครงการนี้เป็นผลงานในโครงการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการเรียนรู้การสอนเด็กป่วยในโรงพยาบาลตามพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเห็นความสำคัญของการศึกษาในเด็กป่วยด้วยสายพระเนตรอันยาวไกล ได้พระราชทานแนวพระราชดำริในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้พัฒนาประเทศชาติ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและโอกาสการเรียนรู้ทางการศึกษาของประชาชน อันเจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และทรงตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของเทคโนโลยีสารสนเทศในการนำองค์ความรู้ดังกล่าวมาเสริมสร้าง พัฒนาคุณภาพ ศักยภาพของเด็กไทยที่ด้อยโอกาสโดยเฉพาะเด็กที่เจ็บป่วยตามโรงพยาบาลหรือเด็กผู้พิการที่ขาดโอกาสให้ได้รับการเรียนรู้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

ด้วยแนวคิดเด็กทุกคนควรได้รับดูแลอย่างสมบูรณ์พร้อมรอบด้าน แม้จะเป็นเด็กเจ็บป่วยในโรงพยาบาลด้วยบรรยากาศที่อบอุ่นและเป็นมิตรโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเด็กป่วยในโรงพยาบาลตามแนวพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีจึงได้ถือกำเนิดขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ณ ปัจจุบันก้าวสู่ปีที่ ๒๑ การดูแลเด็กเจ็บป่วยในโรงพยาบาลควรดูแลอย่างเป็นองค์รวม (Holistic school in hospital) โดยนอกจากดูแลปัญหาสุขภาพกายควรส่งเสริมการเรียนรู้ให้เด็กมีพัฒนาการตามศักยภาพที่พึงมีสนับสนุนการมีส่วนร่วมของเด็กและครอบครัวจึงได้เกิดความร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการสนับสนุนส่งครูมาสอนเด็กป่วยในโรงพยาบาล ซึ่งต่อมาพบปัญหาว่าจำนวนครูไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับเด็กป่วยที่มีจำนวนมาก ส่งผลให้การบริการไม่ทั่วถึง และเด็กป่วยมีหลายช่วงอายุ ครูอาจมี

ความถนัดในการสอนเด็กบางช่วงวัย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระราชดำริว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ช่วยในการเรียนการสอน น่าจะเป็นการแบ่งเบาภาระครูและเป็นโอกาสที่ครูและเด็กจะพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้ทันกับ ความเจริญของโลกปัจจุบัน อีกทั้งเด็กป่วยต้องต่อสู้กับโรคร้ายไข้เจ็บต่างๆ ส่งผลให้ขาดแรงจูงใจในการเรียนสำหรับการสอนเด็กกลุ่มนี้ต้องใช้สื่อ และเทคนิคหลากหลาย จึงได้เกิดความร่วมมือกับกระทรวงวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ซึ่งมีโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเด็กป่วย ในโรงพยาบาล ตามแนวพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โครงการดำเนินการเป็นไปในลักษณะการประสานความร่วมมือระหว่างกระทรวง ภายใต้การทำความตกลง (MOU)

ถึงแม้จะเป็นการบูรณาการต่างหน่วยงาน ซึ่งมีความเชี่ยวชาญที่แตกต่าง แต่มีจุดมุ่งหมายร่วมกันคือ การดูแลเด็กป่วยอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม แบ่งบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบชัดเจน กระทรวงสาธารณสุข สนับสนุนงบประมาณ บุคลากร และองค์ความรู้ในการดูแลเด็กป่วยเรื้อรัง โดยมีสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติ มหาราชนิ เป็นผู้ประสานงานหลัก กระทรวงศึกษาธิการสนับสนุนครู และงบประมาณค่าจ้างครู กระทรวง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสนับสนุนโปรแกรมและสื่อต่างๆ รวมถึงองค์ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ อย่างต่อเนื่อง โครงการนี้ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี ที่สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชนิ จนมีความเข้มแข็งจัดเป็น best practice model ในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ จึงได้เริ่มดำเนินการขยายเครือข่ายไปยังโรงพยาบาลในส่วนภูมิภาคอื่นๆ ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ปีละ ๓ - ๔ แห่ง ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีโรงพยาบาลเข้าร่วมโครงการ ๓๐ เครือข่าย ทั้งในและนอกกระทรวง สาธารณสุข ครอบคลุมทุกภูมิภาคของประเทศ มีระบบนิเทศติดตาม ที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดบริการอย่างครอบคลุม จากการดำเนินงาน ในช่วงแรกพบปัญหาว่าจำนวนครูไม่เพียงพอต่อความต้องการของเด็ก และครู มีข้อจำกัดในทักษะบางวิชาที่ไม่ได้อยู่ในสายงานของตน จึงมี การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ สำหรับส่งเสริมศักยภาพ ด้านการศึกษา เพื่อเด็กป่วยตามโรงพยาบาลที่ขาดโอกาสทางการศึกษา ให้ได้มีพัฒนาการและการเรียนรู้มีการนำโปรแกรมพัฒนา (CAI) มาใช้ กับการเรียนการสอนของผู้ป่วยเด็ก และในระยะถัดมาได้พัฒนา โปรแกรมสำหรับเด็กพิเศษ เช่น ออทิสติกเด็กที่มีภาวะบกพร่องทักษะ การเรียนรู้ (LD) เป็นต้น โดยเป็นความร่วมมือระหว่างหน่วยงานมีการ

ลงนามในรูปแบบของ MOU ได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข (กรมการแพทย์และสถานพยาบาล ศูนย์สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข) กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษโดยศูนย์การศึกษาพิเศษในส่วนกลางและสำนักส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) และกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) นอกจากนี้เกิดการเผยแพร่และทำเป็นแบบตัวอย่าง (Modeling) สำหรับถ่ายทอดองค์ความรู้ ประสบการณ์ ไปยังโรงพยาบาลภาครัฐในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขอื่นในทุกภูมิภาค โดยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันและได้ขยายสู่โรงพยาบาลเครือข่ายในส่วนภูมิภาค

กิจกรรมของโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเด็กป่วยในโรงพยาบาล ตามแนวพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ดังนี้

- ๑) เด็กมีรูปแบบการเรียนรู้ต่างๆ ที่เหมาะสมกับตนเอง เช่น ศึกษาตนเองโดยรับการชี้แนะจากคุณครูหรือเรียนกลุ่มย่อยและทำกิจกรรมต่างๆ ที่ศูนย์การเรียนรู้ฯ เป็นต้น
- ๒) สอนและทำกิจกรรมข้างเคียงเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และความเพลิดเพลิน
- ๓) ให้เด็กมีโอกาสได้ไปทัศนศึกษาเรียนรู้สิ่งต่างๆ นอกห้องเรียน
- ๔) จัดกิจกรรมฝึกอาชีพให้เด็กป่วยและครอบครัว
- ๕) เป็นที่ศึกษาดูงานจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ
- ๖) มีการตรวจประเมิน นิเทศ ติดตามเครือข่าย โดยทีมงานแบบบูรณาการเพื่อให้แนวทางการดำเนินงานมีความเป็นมาตรฐานเดียวกัน
- ๗) อบรมเพิ่มพูนทักษะให้ครูผู้สอนสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการเรียนการสอนในเด็กป่วยและเด็กพิเศษต่างๆ เป็นประจำทุกปี

ผลจากการดำเนินงานพบว่า ส่วนใหญ่เด็กที่เข้ารับบริการที่ศูนย์การเรียนรู้ฯ สามารถกลับสู่ระบบการศึกษาปกติ คิดเป็นร้อยละ ๙๕ เปรียบเทียบก่อนหน้านี้ที่จะเริ่มโครงการ เด็กสามารถกลับสู่ระบบการศึกษาปกติ เพียงร้อยละ ๗๐ ในเด็กป่วยบางคนหลังจากออกจากโรงพยาบาลไม่สามารถไปเรียนที่โรงเรียนเหมือนเด็กอื่นได้ ซึ่งเด็กจะได้รับการศึกษาทางเลือก โดยได้รับการศึกษาจากสำนักส่งเสริมการศึกษาทางไกลนอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มากกว่าร้อยละ ๙๘ และยังพบว่าเด็กและครอบครัวมีความพึงพอใจ มากกว่าร้อยละ ๙๐ ในทุกๆ เครือข่าย และในปัจจุบันมีผู้สนใจมาศึกษาดูงานเพื่อนำไปเป็นต้นแบบจากองค์กรในประเทศและต่างประเทศ ในอนาคตโครงการนี้มีเป้าประสงค์จะพัฒนาเพื่อเป็นต้นแบบในการสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุข สำหรับเด็กป่วยที่ขาดโอกาสในการเรียนให้เท่าเทียมกับเด็กปกติเพื่อเป็นต้นแบบของประเทศที่มีบริบทใกล้เคียงกับเราดังแนวคิดที่ว่า **“ต้นแบบที่ดีที่สุดอาจไม่ใช่ต้นแบบที่เหมาะสมที่สุด”** การขยายเครือข่ายโดยยึดหลักการที่รักษามาตรฐาน แต่ในขณะเดียวกันสามารถยืดหยุ่นได้ตามบริบทของแต่ละภูมิภาค จะส่งผลให้เกิดความยั่งยืนของโครงการต่อไปในอนาคต

โครงการค่ายบำบัดยาเสพติด “บ้านป่าคาสุขใจ”

โรงพยาบาลธัญญารักษ์ ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด จังหวัดเชียงใหม่
ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด จังหวัดสงขลา
ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด จังหวัดขอนแก่น
ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด จังหวัดแม่ฮ่องสอน
ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด จังหวัดปัตตานี

กรมการแพทย์ โดยกองประสานการปฏิบัติการบำบัดรักษาผู้ติดยาและสารเสพติด มีสถานพยาบาลบำบัดรักษายาเสพติดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ภายในความรับผิดชอบแยกเป็นสถานพยาบาลสังกัดกรมการแพทย์ ๖ แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลธัญญารักษ์ ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด จังหวัดเชียงใหม่ ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด จังหวัดสงขลา ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด จังหวัดขอนแก่น ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด จังหวัดแม่ฮ่องสอน และศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด จังหวัดปัตตานี สถานพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขระดับโรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลชุมชน จำนวน ๕๑๖ แห่ง สังกัดภาครัฐอื่นๆ จำนวน ๓๙ แห่ง และภาคเอกชน จำนวน ๗๙ แห่ง ในปีงบประมาณ ๒๕๔๓ สถานพยาบาลดังกล่าวให้การบำบัดรักษาผู้ติดยาและสารเสพติด รวมทั้งสิ้น ๘๖,๖๐๓ ราย เป็นผู้ป่วยนอก จำนวน ๖๘,๐๖๗ ราย คิดเป็นร้อยละ ๗๘.๖ ผู้ป่วยใน จำนวน ๑๘,๕๓๖ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๔

ผลการดำเนินงานโครงการค่ายบำบัดยาเสพติด “บ้านป่าคาสุขใจ” อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย โครงการนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการสืบสานพระราชปณิธานสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ด้านภัยยาเสพติด เป็นการดำเนินการขยายผลจัดกิจกรรมบำบัดถอนพิษยาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในพื้นที่สูง ดำเนินการตั้งแต่วันที่ ๖ สิงหาคม - ๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๓ โดยแบ่งเป็น ๒ ระยะ คือ ระยะถอนพิษยา ๖ - ๒๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๓ ระยะฟื้นฟูสมรรถภาพ วันที่ ๒๒ สิงหาคม - ๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๓ โดยกลุ่มเป้าหมายเป็นประชาชนผู้ติดยาเสพติดประเภทฝิ่นในหมู่บ้านป่าคาสุขใจ จำนวน ๒๕ คน เพศชายทั้งหมด โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- ๑) เพื่อส่งเสริมให้ผู้ติดยาเสพติดในพื้นที่ สามารถเลิกยาเสพติดได้อย่างถาวรและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
- ๒) เพื่อเป็นตัวอย่างการจัดกิจกรรมบำบัด ถอนพิษยาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดโดยเน้นการบำบัดแบบองค์รวม (ด้านร่างกาย จิตใจ สังคม) มีการประสานงานขององค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนในกลุ่มเป้าหมาย
- ๓) เพื่อช่วยส่งเสริมความมั่นคงและส่งเสริมสภาพสังคมชุมชนให้ดีขึ้น และป้องกันไม่ให้เกิดการใช้ยาเสพติดของคนรุ่นใหม่ในชุมชน

หลังจากสิ้นสุดการดำเนินงานตามโครงการแล้ว ทำให้ผู้ป่วยมีความพึงพอใจ และขอให้ขยายผลโครงการไปยังหมู่บ้านใกล้เคียง เพื่อให้พื้นที่บนดอยปลอดสารเสพติด ภาวะสุขภาพทั่วไปดีขึ้นหลังให้การบำบัดอาการแทรกซ้อนทุเลาและหายขาด รวมทั้งผู้ป่วยมีการวางแผนในการดำเนินชีวิต หลังออกจากค่ายทั้งในเรื่องความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัวและชุมชน

หมายเหตุ โรงพยาบาลธัญญารักษ์ ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น สถาบันบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติบรมราชชนนี
ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดจังหวัดเชียงใหม่ ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นโรงพยาบาลธัญญารักษ์เชียงใหม่
ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด จังหวัดสงขลา ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นโรงพยาบาลธัญญารักษ์สงขลา
ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด จังหวัดขอนแก่น ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น โรงพยาบาลธัญญารักษ์ขอนแก่น
ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น โรงพยาบาลธัญญารักษ์แม่ฮ่องสอน
ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด จังหวัดปัตตานีปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น โรงพยาบาลธัญญารักษ์ปัตตานี

โครงการ

เทิดพระเกียรติสมเด็จพระเจ้า ๑๐๐ ปี

สถาบันเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ

เนื่องในวาระครบรอบ ๑๐๐ ปี วันคล้ายวันพระราชสมภพของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข จึงได้จัดโครงการเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเจ้า ๑๐๐ ปี ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่มีต่อประชาชนชาวไทยทั้งชาติ อันแสดงถึงความจงรักภักดีและสืบสานพระราชกรณียกิจในการนำความเชื่อมต่อด้านการแพทย์ของพระองค์ การดำเนินงานโครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเทิดพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีและสนองพระราชปณิธานสมเด็จพระเจ้าของปวงชนชาวไทย โดยการให้บริการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค รักษาพยาบาลและฟื้นฟูสมรรถภาพ ตลอดจนเฝ้าระวังโรคให้แก่ผู้สูงอายุและประชาชนทั่วไปในชนบทที่ห่างไกลและด้อยโอกาสในโรคต่างๆ ดังนี้ โรคทางตา โรคหู โรคเหงือกและฟัน โรคกระดูกและโรคผิวหนัง ฟื้นฟูความผิดปกติหรือความพิการทางการเคลื่อนไหว และรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด นอกจากนี้ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดรูปแบบบริการเฉพาะทางตลอดจนถ่ายทอดเทคนิคการผ่าตัดต้อกระจกด้วยเครื่องอัลตราซาวด์ให้แก่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในส่วนภูมิภาค พร้อมทั้งสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการผ่าตัดต้อกระจก สนับสนุนอุปกรณ์และเครื่องช่วยเหลือความพิการ คือ รถเข็น ไม้เท้า โครงหัดเดิน เครื่องช่วยฟังแก่ผู้สูงอายุและประชาชนที่มีปัญหาหรือความพิการทางการเคลื่อนไหวและได้ยิน โดยมุ่งหวังให้ผู้สูงอายุและประชาชนทั่วไปในส่วนภูมิภาคได้เข้าถึงบริการเฉพาะทางดังกล่าว ส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น

การออกหน่วยแพทย์เฉพาะทางเคลื่อนที่ตามโครงการเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเจ้า ๑๐๐ ปี ในครั้งนี้เป็นการดำเนินการในพื้นที่ ๒๐ จังหวัด ได้แก่ เชียงราย พิจิตร นครราชสีมา ตาก พิษณุโลก น่าน อ่างทอง อุบลราชธานี ขอนแก่น มุกดาหาร นครสวรรค์ ปราจีนบุรี สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช หนองคาย บุรีรัมย์ แพร่ ปัตตานี สงขลา และกระบี่ ดำเนินการตั้งแต่วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ - กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๓ โดยมีสถาบันเวชศาสตร์ผู้สูงอายุเป็นหน่วยงานหลัก ดำเนินงานร่วมกับโรงพยาบาลและสถาบันเฉพาะทางด้านต่างๆ ของกรมการแพทย์ (โรงพยาบาลราชวิถี โรงพยาบาลเลิดสิน โรงพยาบาลนพรัตนราชธานี โรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์ (วัดไร่ขิง) โรงพยาบาลสงฆ์ โรงพยาบาลธัญญารักษ์ ศูนย์สิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพ

ทางการแพทย์แห่งชาติ สถาบันประสาทวิทยา สถาบันทันตกรรม สถาบันมะเร็งแห่งชาติ สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี สถาบันโรคผิวหนังโรงพยาบาลประสาทสงขลา) พร้อมด้วยสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ๒๐ แห่ง และโรงพยาบาลในพื้นที่จังหวัดนั้นเป็นหน่วยงานสนับสนุน โดยมีกิจกรรมที่ดำเนินการดังนี้

๑. งานบริการหน่วยแพทย์เฉพาะทางเคลื่อนที่ เป็นการ จัดหน่วยแพทย์เฉพาะทางเคลื่อนที่จากโรงพยาบาลต่าง ๆ ในสังกัดกรมการแพทย์ไปให้บริการรักษาพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรคและฟื้นฟูสมรรถภาพแก่ผู้สูงอายุและประชาชนทั่วไปใน ๒๐ จังหวัด โดยเน้นเฉพาะโรคที่พบได้บ่อยและส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ได้แก่

- ๑.๑ โรคต้อกระจก ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดสภาวะสายตาสั้นหรือตาบอดในผู้สูงอายุ เป็นโรคที่สามารถหลีกเลี่ยงและรักษาให้หายขาดได้โดยการผ่าตัดเอาต้อกระจกออกเพื่อให้กลับมองเห็นได้ดีขึ้น
- ๑.๒ โรคประสาทหูเสื่อม หูตึง หูอื้อ การได้ยินเสื่อม ซึ่งสามารถแก้ไขได้โดยการใส่เครื่องช่วยฟังและปรับวงจรภายในเครื่องให้เหมาะสมกับสภาพการได้ยิน
- ๑.๓ โรคเหงือกและฟัน เมื่ออายุมากขึ้นฟันเนื้อเยื่อรอบๆ ฟันจะมีการเปลี่ยนแปลง เช่น ฟันสึก ฟันผุ เหงือกอักเสบ เป็นต้น ทำให้มีปัญหาในการรับประทานอาหาร การบดเคี้ยวไม่สมบูรณ์ เกิดอาการท้องอืด แน่นท้อง ขาดอาหาร จึงควรตรวจสอบสุขภาพช่องปากประจำทุก ๖ เดือนถึง ๑ ปี เพื่อให้การรักษาแต่เนิ่นๆ
- ๑.๔ ความผิดปกติทางการเคลื่อนไหว เช่น แขนขาอ่อนแรง ข้อติดทำให้เคลื่อนไหวลำบากแก่การทำกิจวัตรประจำวัน เป็นต้น จึงควรได้รับการฟื้นฟูให้กายอุปกรณ์และเครื่องช่วยความพิการ คือ รถเข็นและไม้เท้า เพื่อนำไปสู่การพึ่งพาตนเองได้ต่อไป
- ๑.๕ โรคทางผิวหนัง ความยืดหยุ่นของผิวหนังลดลง เทียบวัน ผิวแห้ง คัน เซลล์ผิวหนังแบ่งตัวช้าทำให้แผลที่ผิวหนังหายช้า จึงควรได้รับการรักษาและเข้าใจวิธีปฏิบัติตนที่ถูกต้อง

๑.๖ ตรวจวัดสายตาและมอบแว่นสายตาแก่ผู้สูงอายุ

๑.๗ จัดนิทรรศการส่งเสริมสุขภาพและความรู้ด้านการดูแลรักษาโรคที่พบได้บ่อยในผู้สูงอายุ ได้แก่ โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคอ้วนโรคหัวใจขาดเลือด โรคไขมันในเลือดสูง โรคข้อเสื่อม โรคสมองเสื่อม ปัญหาสุขภาพจิตในผู้สูงอายุ โรคหลอดเลือดสมอง ท้องผูก นอนไม่หลับ ต้อกระจก และต้อหิน

๒. งานตรวจคัดกรองโรคมะเร็ง โดยเฉพาะมะเร็งเต้านมและมะเร็งปากมดลูกของสตรีวัย ๓๕ - ๕๕ ปี เพื่อค้นหาและทำการรักษาเริ่มแรก ซึ่งจากการดำเนินงาน พบว่า มีผู้เข้ารับการตรวจคัดกรองโรคมะเร็ง

๓. ประชุมวิชาการสัญจร ให้แก่ แพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และผู้สนใจ เพื่อพัฒนาบุคลากรในส่วนภูมิภาคให้มีทักษะและประสบการณ์การดูแล ตรวจรักษา ให้คำปรึกษา รวม ๕ เรื่อง ดังนี้

๓.๑ การดูแลรักษาผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง

๓.๒ การตรวจคัดกรองและการดูแลรักษาผู้ป่วยโรคมะเร็ง

๓.๓ เกสัชวิทยาของยาเสพติด

๓.๔ การดูแลผู้ป่วยไฟไหม้และน้ำร้อนลวกด้วยทีมสหสาขาพยาบาลวิชาชีพ

๓.๕ ทันตกรรมจัดฟัน

๔. การรณรงค์ด้านยาเสพติด ตามโครงการสืบสานพระราชปณิธานสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ด้านยาเสพติด ซึ่งแบ่งเป็น

๔.๑ การจัดนิทรรศการเทิดพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีและรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด

๔.๒ สัมมนาแกนนำชุมชน ๔ กลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ชุมชนตระหนักในปัญหายาเสพติด สามารถประเมินสภาพปัญหายาเสพติดที่ผ่านมา และหาแนวทางร่วมกันในการแก้ไขปัญห การติดยาและสารเสพติด โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมาย

๔.๓ โครงการค่ายเยาวชน

๕. สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการผ่าตัดต่อกระดูกจำนวน ๑๐๐ ตา/จังหวัด พร้อมทั้งสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องช่วยเหลือความพิการทางกายและการได้ยิน ได้แก่ รถเข็น ไม้เท้า โครงหัดเดิน ตลอดจนเครื่องช่วยฟังตามจำนวนที่จังหวัดแจ้งขอมา

จากการดำเนินงานหน่วยแพทย์เฉพาะทางเคลื่อนที่ตามโครงการเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเจ้า ๑๐๐ ปี ดังกล่าวข้างต้นนั้น มีผู้เข้ารับบริการตรวจตา วัดสายตา ตรวจการได้ยิน ตรวจสุขภาพช่องปาก ตรวจโรคผิวหนัง ตรวจและมอบอุปกรณ์ฟื้นฟูความพิการจำนวน ๒๑,๘๑๖ คน เข้ารับการตรวจคัดกรองโรคมะเร็ง จำนวน ๙,๒๗๙ ราย โดยพบผล pap smear ผิดปกติจำนวน ๒๙๔ ราย และได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นมะเร็งปากมดลูก จำนวน ๒๔ ราย อีกทั้งให้การสนับสนุนเครื่องช่วยเหลือความพิการแก่ผู้สูงอายุ และประชาชนที่มีปัญหาหรือความพิการทางการเคลื่อนไหวและการได้ยิน จำนวน ๒,๕๕๐ อุปกรณ์ สำหรับการประชุมวิชาการสัญจรในด้านการดูแลรักษาผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง การตรวจคัดกรอง และการดูแลรักษาผู้ป่วยโรคมะเร็ง เภสัชวิทยาของยาเสพติด การดูแลผู้ป่วยไฟไหม้และน้ำร้อนลวก ด้วยทีมสหสาขาพยาบาลวิชาชีพ และทันตกรรมจัดฟันนั้น พบว่ามีแพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุขเข้าร่วมจำนวนทั้งสิ้น ๑,๑๕๗ คน

หมายเหตุ สถาบันเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น สถาบันเวชศาสตร์สมเด็จพระสังฆราชญาณสังวรเพื่อผู้สูงอายุ
โรงพยาบาลธัญญารักษ์ ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น สถาบันบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติบรมราชชนนี
ศูนย์สิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น สถาบันสิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ
โรงพยาบาลประสาทสงขลา ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น โรงพยาบาลจิตเวชสงขลาราชนครินทร์ สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

โครงการลดอันตราย จากการใช้ยาเสพติดชนิดฉีด

โรงพยาบาลธัญญารักษ์เชียงใหม่

ปัญหาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องเร่งรัดจัดการให้การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดเป็น**“วาระแห่งชาติ”** โดยถือเป็นนโยบายเร่งด่วนในการดำเนินการแก้ไข เพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของยาเสพติด รวมทั้งเร่งให้มีการณรงค์ส่งเสริมป้องกัน บำบัดรักษาฟื้นฟูผู้เสพและผู้ติดยาเสพติดตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี โดยกำหนดโครงสร้างและกลไกการบริหารจัดการตลอดจนยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาเสพติด ภายใต้ปฏิบัติการวาระแห่งชาติ **“พลังแผ่นดิน เอาชนะยาเสพติด”** โดยน้อมนำกระแสพระราชดำรัส ของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เรื่องปัญหาเสพติดมาดำเนินการปฏิบัติ โดยได้กำหนดกลยุทธ์การดำเนินงาน ๗ แผน ๔ ปรับ ๓ หลัก ๖ เร่ง เป็นแผนยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดและผู้ติดยาเสพติดอย่างครบวงจร

การลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด เป็นกลยุทธ์หนึ่งเพื่อมุ่งลดผลกระทบและป้องกันการแพร่ระบาดโรคร้ายแรง เช่น เอชไอวี อันเนื่องมาจากการใช้ยาและสารเสพติด เพื่อให้ผู้ใช้ยาและสารเสพติดสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้ การติดเชื้อเอชไอวีของประเทศไทย พบว่ามีผู้ติดเชื้อเอชไอวี ที่ยังมีชีวิตอยู่ประมาณ ๕ แสนคน ในแต่ละปี ผู้ติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่เพิ่มขึ้นโดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชน คาดการณ์ว่าจำนวนผู้ติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่ เป็นกลุ่มผู้ติดเชื้อจากการฉีดยาเสพติดคิดเป็นร้อยละ ๘๗ ของผู้ติดเชื้อรายใหม่ทั้งหมด การติดตามแนวโน้มของการติดเชื้อในกลุ่มผู้ใช้ยาเสพติดด้วยวิธีฉีด พบว่าอัตราความชุกของการติดเชื้อในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๓ - ๒๕๕๒ อยู่ระหว่างร้อยละ ๓๐ - ๔๐ มาโดยตลอด นอกจากติดเชื้อเอชไอวีแล้วยังมีการติดเชื้อที่สามารถติดต่อได้ทางเลือดอื่นๆ อีก คือ เชื้อไวรัสตับอักเสบบี เอ ซี และโรคติดต่อเพศสัมพันธ์ในระดับสูงด้วย

จังหวัดเชียงใหม่เป็นพื้นที่นำร่องที่จัดทำโครงการลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติดที่มีปัญหาหนาแน่น ได้ร่วมกันจัดทำแผนยุทธศาสตร์และโครงการลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติดขึ้น เพื่อดำเนินการลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด และพัฒนาแนวทางการดำเนินงานด้านการลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติดของจังหวัดเชียงใหม่ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพร่วมกันทุกภาคส่วน โดยโรงพยาบาลธัญญารักษ์เชียงใหม่ ทำหน้าที่เป็นเลขานุการในโครงการดังกล่าวเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้

ผลการดำเนินงาน

ด้านการพัฒนานโยบาย

๑. มีการจัดทำคำสั่งของจังหวัดเชียงใหม่ แต่งตั้งคณะทำงานลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด จังหวัดเชียงใหม่ ครอบคลุมทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง
๒. จัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจ ปรับทัศนคติและทำข้อตกลงระหว่างหน่วยงานที่ร่วมเป็นคณะทำงานนำเสนอตัวอย่างการดำเนินการลดอันตรายจากการใช้ยาทั้งภาครัฐและเอกชน

ด้านพัฒนาศักยภาพสถานบำบัดให้ครอบคลุม

๑. อบรมบุคลากรสาธารณสุขเพื่อให้บริการด้านสุขภาพตามหลักการลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด เพื่อให้บุคลากรสาธารณสุขที่เข้ารับการอบรมมีทัศนคติที่ดีในการทำงานกับผู้ติดยาเสพติด และมีทักษะความรู้ในการทำงานด้านการลดอันตรายในพื้นที่
๒. การประชุมเพื่อติดตามและประเมินผลการดำเนินการลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด เพื่อหาข้อมูลเชิงประจักษ์และนำมาใช้ปรับปรุงนโยบายและวิธีการดำเนินงาน

ด้านพัฒนารูปแบบและสร้างระบบบริการเข้าถึงชุมชน

๑. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเตรียมความพร้อมอาสาสมัครเพื่อลงพื้นที่
๒. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องนโยบาย หลักการ แนวทางการดำเนินงาน และการประสานความร่วมมือในการดำเนินงานลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติดแก่ผู้นำชุมชน และพหุภาคีทั้งภาครัฐและเอกชนรวมถึงเจ้าหน้าที่พัฒนาความมั่นคงในชุมชนด้วย

ด้านการให้บริการผู้ป่วย

มีการให้บริการเชิงรุกเพื่อค้นหาและชักจูงผู้ติดยาเสพติด ด้วยวิธีการฉีดเข้าสู่ระบบการดูแลสุขภาพและจัดกิจกรรมการลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติดตามมาตรฐานอย่างครบวงจร ในพื้นที่เป้าหมายนำร่องโดยเลือกหมู่บ้านหรือชุมชนที่เข้าถึงง่าย และมีข้อมูลจากโรงพยาบาลเครือข่ายว่ามีกลุ่มผู้ติดยาเสพติดชนิดฉีดก่อน โดยอาศัยความร่วมมือในการลงพื้นที่จากอาสาสมัครของโครงการและผู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผู้ติดยาชนิดฉีด เข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาได้จำนวน ๑๔๘ รายภายในระยะเวลา ๒ เดือน

มอเบรณังเด็กพิการทางสมอง เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

ศูนย์สิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ

กรมการแพทย์ มอเบรณังเด็กพิการทางสมองชนิดปรับให้เหมาะสมกับความพิการ และขนาดของผู้พิการเฉพาะราย เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยศูนย์สิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ เพื่อมุ่งหวังให้ผู้บริการ โดยเฉพาะเด็กที่พิการทางสมอง ซึ่งไม่สามารถเคลื่อนไหวได้ ที่ต้องการอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการพิเศษเฉพาะตัวได้มีโอกาสเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ และมีส่วนร่วมกับสังคม รวมทั้งเอื้อให้ครอบครัวมีความสะดวกในการดูแลลูกหลานที่พิการ ทั้งนี้จากกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ ตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔ ระบุถึงผู้พิการที่ได้รับการจดทะเบียนเป็นผู้พิการตามพระราชบัญญัติฯ นี้แล้วสามารถขอรับการบริการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ ซึ่งเป็นบริการจำเป็นขั้นพื้นฐานโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย รวมทั้งอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ ซึ่งสถาบันสิรินธรฯ ได้ดำเนินการจัดหาและมอบให้สถานพยาบาลของรัฐทั่วประเทศ ตามความจำเป็น ซึ่งอุปกรณ์ดังกล่าว ประกอบด้วย อุปกรณ์สำหรับผู้พิการทางการมองเห็น ทางารได้ยิน/อุปกรณ์ทางกาย หรือการเคลื่อนไหว เป็นต้น ได้ดำเนินการมอบในครั้งนี้นี้จำนวน ๕๐ คัน ให้กับผู้พิการเด็กที่มีความพิการทางสมองชนิดรุนแรง แขนขาเกร็งมาก ไม่สามารถเดิน หรือนั่งทรงตัวได้ เป็นภาระกับผู้ดูแลหรือผู้ปกครอง เนื่องจากน้ำหนักตัวและขนาดลำตัวเด็กที่สูงขึ้น ทั้งนี้ รถนั่งดังกล่าวจะเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาและสร้างคุณค่าให้แก่เด็กพิการต่อไปด้วย

หมายเหตุ ศูนย์สิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น
สถาบันสิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ

การออกหน่วยเคลื่อนที่รักษาผู้พิการ ในกรุงเทพมหานคร เอลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ศูนย์สิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ

จากสถิติผู้พิการที่มาจดทะเบียนกับกรมประชาสงเคราะห์ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๗ ถึง ๓๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๕ พบผู้พิการทั่วประเทศรวมทั้งสิ้น ๓๔๐,๑๖๓ คน แบ่งเป็นผู้พิการทางการมองเห็น ร้อยละ ๑๐.๖๐ ผู้พิการทางการได้ยิน ร้อยละ ๑๔.๕๖ ผู้พิการทางกาย ร้อยละ ๔๗.๘๙ ผู้พิการทางจิตใจ ร้อยละ ๒.๓๑ ผู้พิการทางสติปัญญา ร้อยละ ๑๓.๖๘ ผู้พิการซ้ำซ้อน ร้อยละ ๙.๔๗ และผู้พิการอื่นๆ ร้อยละ ๑.๔๙ ดังนั้นศูนย์สิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ จึงได้จัดทำโครงการออกหน่วยเคลื่อนที่ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้พิการในเขตกรุงเทพมหานครขึ้นมา เพื่อให้ผู้พิการได้รับการบริการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ และส่งเสริมให้ผู้พิการได้รับสิทธิและโอกาสตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย เพื่อถวายเป็นพระราชกุศล และเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในวโรกาสครบรอบ ๔๘ พรรษา ซึ่งโครงการดังกล่าวจะดำเนินการออกหน่วยเคลื่อนที่ จำนวน ๓ ครั้ง คือ เดือนมีนาคม กรกฎาคม และตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ มีการให้บริการต่าง ๆ ได้คือ การออกเอกสารรับรองความพิการและจดทะเบียนผู้พิการ (ผู้พิการที่มาจดทะเบียนจะได้รับบริการทางการแพทย์ เพื่อแก้ไขความพิการ กายอุปกรณ์ และคำแนะนำทางการแพทย์โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายจากสถานพยาบาลของรัฐทั่วประเทศ ได้รับการบริการทางการศึกษาในสถานศึกษาต่างๆ ได้รับการจัดฝึกอาชีพและแนะนำการประกอบอาชีพ และให้กู้ยืมเงินทุนสำหรับประกอบอาชีพ รวมทั้งบริการทางสังคม เช่น บริการช่วยเหลือผู้พิการที่มีฐานะยากจน เป็นต้น) บริการฟื้นฟูสมรรถภาพด้วยวิธีการทางการแพทย์ มอบอุปกรณ์เครื่องช่วยผู้พิการ เช่น รถนั่งคนพิการ ไม่เท้าคนตาบอด เครื่องช่วยเดิน ขาเทียม เป็นต้น บริการให้คำปรึกษาและแนะนำเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ เช่น ด้านการแพทย์ การศึกษา อาชีพและสังคม ตลอดจนประสานงานไปยังหน่วยงาน ที่รับผิดชอบ และให้บริการช่วยเหลือผู้พิการที่มีปัญหาในการดำรงชีวิต รวมทั้งส่งเสริมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้พิการ โดยชุมชนเพื่อให้เกิดการฟื้นฟูที่ยั่งยืนต่อไป

หมายเหตุ ศูนย์สิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น
สถาบันสิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ

โครงการแ้วตา ดวงใจ

เกิดใหม่ ๓๒ พรรษา มหาราชินี

สถาบันโรคทรวงอก และ โรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์ (วัดไร่ขิง)

คณะผู้สมรสรัฐมนตรี ได้จัดโครงการแ้วตา ดวงใจ เทิดไท้ ๗๒ พรรษา มหาราชินี เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยกระทรวงสาธารณสุขรับผิดชอบดำเนินการ เป็นโครงการเร่งผ่าตัดผู้ป่วยโรคหัวใจ ๗,๒๐๐ ราย และผ่าตัดโรคต่อกระดูก ๑๐๐,๐๐๐ ราย ถวายเป็นราชพระราชมงคล โดยรัฐบาลสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลแก่ประชาชนผู้ยากไร้ในโครงการ ๓๐ บาทรักษาทุกโรค โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑. เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา
๒. เพื่อลดความคับคั่งในการรอคิวผ่าตัดของผู้ป่วยโรคหัวใจ และโรคต่อกระดูก
๓. ให้ผู้ป่วยได้รับการรักษารวดเร็ว ลดภาวะแทรกซ้อนต่าง ๆ อันนำมาซึ่งความพิการทางสายตาดูการเสียชีวิตด้วยโรคหัวใจ โดยทำการผ่าตัดทั้งในและนอกเวลาราชการ
๔. นำทรัพยากร เครื่องมือและอุปกรณ์การแพทย์ที่มีราคาแพง มาใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า

การผ่าตัดผู้ป่วยโรคหัวใจ กำหนดเป้าหมาย ๗,๒๐๐ ราย ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ ถึง ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ ในโรงพยาบาลของรัฐและโรงพยาบาลเอกชน ๒๐ แห่ง โดยสถาบันโรคทรวงอก กรมการแพทย์ เป็นผู้จัดทำคู่มือแนวทางมาตรฐานในการรักษาพยาบาล เมื่อสิ้นสุดปีงบประมาณ ๒๕๔๗ (๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๗) ดำเนินการผ่าตัดได้ ๕,๘๔๖ ราย รวมทั้งแต่เริ่มโครงการจนถึงสิ้นปีงบประมาณ ๒๕๔๗ (๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๗) ดำเนินการผ่าตัดได้ ๔๖,๖๙๑ ราย

การผ่าตัดต่อกระดูกกำหนดเป้าหมาย ๑๐๐,๐๐๐ ราย ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ ถึง ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ และได้ขยายโครงการถึง ๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ ดำเนินการในพื้นที่

กรุงเทพมหานคร และทุกจังหวัดทั่วประเทศ โดยการคัดกรองผู้ป่วยจากสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร และสำนักงานสาธารณสุขแต่ละจังหวัด และส่งผู้ป่วยเข้ารับการผ่าตัดในโรงพยาบาลในพื้นที่ โดยมี โรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์ (วัดไร่ขิง) กรมการแพทย์ เป็นผู้จัดทำคู่มือแนวทางมาตรฐานในการรักษาพยาบาล ผลการดำเนินการผ่าตัดต่อกระดูกระหว่างเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ ถึง สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๑๔,๒๔๘ ดวงตา โดยมีกิจกรรมหลักๆ ในปีงบประมาณ ๒๕๔๗ ดังนี้

๑. การประชุมโครงการแก้วตา ดวงใจ เทิดไท้องค์ราชัน ในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชในวันที่ ๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ ที่ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน
๒. การจัดงาน ร่วมใจถวายแด่แม่ของแผ่นดิน โดยการประมูลสิ่งของคนดังเพื่อโครงการที่ศูนย์การค้าสยามดิสคัฟเวอรี
๓. การจัดรายการรับบริจาคเงินทางสถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อประชาชน ที่ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล เมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๗
๔. การประชุมเพื่อรับทราบผลการดำเนินงาน พร้อมเยี่ยมผู้ป่วยหลังการผ่าตัด ที่สถาบันโรคทรวงอก จังหวัดนนทบุรี เมื่อวันที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๗
๕. การจัดงานแถลงข่าวความก้าวหน้าโครงการ ที่กรมการแพทย์ โดยมีอธิบดีกรมการแพทย์ นายแพทย์เสรี ตู้จินดา เป็นประธาน เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๗
๖. กรมการแพทย์ โดยนายแพทย์สมยศ ศิริฉิม รองอธิบดีกรมการแพทย์ รับมอบเงินบริจาค สมทบทุนโครงการ จาก มิสเตอร์แพทริคมาร์ตินเนซ ผู้ช่วยผู้จัดการทั่วไป โรงแรมเจดับบลิว แมริออท เมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๗
๗. สถาบันประสาทวิทยา กรมการแพทย์ ออกหน่วยรับบริจาค ที่ห้างสรรพสินค้า บิ๊กซี แจ้งวัฒนะ เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๗
๘. การเยี่ยมและให้กำลังใจผู้ป่วยโรคหัวใจ และต่อกระดูก ในโครงการทั่วประเทศ

โครงการคลินิกลอยฟ้า (Sky Clinic)

เฉลิมพระเกียรติ ๗๒ WSSHA

มหาราชินี ครั้งที่ ๓

โรงพยาบาลราชวิถี

กรมการแพทย์ โดยโรงพยาบาลราชวิถีร่วมกับบริษัทระบบขนส่งมวลชนกรุงเทพฯ จำกัด (มหาชน) ได้ดำเนิน โครงการคลินิกลอยฟ้า (Sky Clinic) เฉลิมพระเกียรติ ๗๒ พรรชามหาราชินี ครั้งที่ ๓ จัด ณ บริเวณสถานีรถไฟฟ้า บีทีเอสอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ กรุงเทพมหานคร เพื่อให้ประชาชนที่มาใช้บริการรถไฟฟ้าบีทีเอสหรือประชาชนที่สนใจ ได้รับบริการตรวจวินิจฉัยจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ไม่ต้องเดินทางไปตรวจที่โรงพยาบาล เพื่อแสดงความมุ่งมั่นในการสร้างสุขภาพและยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนที่อยู่ในกรุงเทพมหานครในเชิงรุกอย่างต่อเนื่อง โครงการดังกล่าวจัดตั้งแต่วันที่ ๒๖ - ๓๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๗ เวลา ๑๐.๐๐ - ๑๙.๐๐ น. โดยมีบริการตรวจร่างกายฟรี ได้แก่ ตรวจเช็คโรคเบาหวาน วัดความดันโลหิต ตรวจไขมัน วัดดัชนีมวลกาย ประเมินน้ำหนักที่เหมาะสมกับวัยและความสูง ตรวจสภาพผิว ถ่ายภาพจอตา และตรวจวัดกระดูกพุนด้วยเครื่องมือที่ทันสมัย ตลอดจนการให้คำแนะนำในการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคเมเร็งโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาต่างๆ เช่น ทันตแพทย์ พยาบาล นักโภชนาการ และนักวิชาการหลายสาขาวิชาชีจากโรงพยาบาลราชวิถี เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีบริการ ตรวจสอบโรคกระดูกพุน ซึ่งได้รับความสนใจมากที่สุด

จากการประเมินผลโครงการคลินิกลอยฟ้าในช่วง ๒ ปีที่ผ่านมาพบว่าประสบผลสำเร็จ และได้รับความสนใจจากประชาชนเป็นจำนวนมากโดยการสุ่มประเมินผลจากประชาชนที่ใช้บริการทั้งหมด ๑,๒๗๓ ราย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงอายุระหว่าง ๒๖ - ๕๕ ปี พบว่าเป็นผู้โดยสารบีทีเอสที่ตั้งใจมาร่วมงานนี้โดยเฉพาะ

ร้อยละ ๖๐ ให้ความคิดเห็นว่า เนื้อหาที่จัดในสถานีสุภาพแต่ละแห่งมีความเหมาะสม ร้อยละ ๗๖ และการบริการในแต่ละหน่วยสุขภาพเหมาะสมร้อยละ ๗๒ ส่วนเนื้อหาที่อยากทราบในการจัดงานครั้งต่อไปมากที่สุด ได้แก่ โรคกระดูกพรุนและกระดูกเสื่อมโรคมะเร็ง โรคหัวใจ โรคตา โรคหู คอ จมูก ตามลำดับ ซึ่งกระทรวงสาธารณสุข โดยกรมการแพทย์ ได้รับนโยบายหลักของรัฐบาล คือ การรักษาพยาบาลและเสริมสร้างสุขภาพดีถ้วนหน้าที่ยั่งยืนแก่ประชาชนชาวไทยมาปฏิบัติได้อย่างสัมฤทธิ์ผล

โครงการพัฒนาความเป็นเลิศด้านการไถ่ยืม
และสื่อความหมาย เฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติ
ครบ ๖๐ ปี

โรงพยาบาลราชวิถี และศูนย์สิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ

จากผลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ พบว่า ประเทศไทยมีคนพิการประมาณ ๑.๑ ล้านคน เมื่อจำแนกความพิการตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔ พบว่า มีผู้พิการทางการไถ่ยืมและสื่อความหมายมากถึง ร้อยละ ๒๑.๙ ทั้งนี้ คนพิการที่ได้รับสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลมีจำนวน ๘.๕ แสนคน หรือร้อยละ ๗๗.๖ ซึ่งคนพิการส่วนมากต้องการความช่วยเหลือจากรัฐบาลด้านการรักษาพยาบาล การผ่าตัด กายภาพบำบัด ในอัตราสูงสุดร้อยละ ๔๐.๗ และต้องการให้จัดการอวัยวะเทียมและเครื่องช่วยคนพิการ ร้อยละ ๗.๔ ความพิการทางการไถ่ยืมนี้ส่งผลต่อการใช้ชีวิตในหลายด้าน โดยเฉพาะการสื่อสารด้วยคำพูดทำให้ผู้พิการพูดไม่ชัดหรืออาจพูดไม่ได้เลย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับการสูญเสียการไถ่ยืม และยังมีผลกระทบต่อการใช้ภาษา ก่อให้เกิดปัญหาอื่นต่อไป เช่น มีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ในวงจำกัด เรียงคำเป็นประโยคหลักที่ผิดหลักภาษา เป็นต้น อันเป็นสาเหตุมาจากการไถ่ยืมไม่ครบถ้วนซึ่งมีผลต่อการพัฒนาความรู้

ถึงแม้ว่าในปัจจุบันจะมีการจัดสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลมอบให้แก่ผู้พิการ แต่ก็ยังมีผู้พิการที่ตกสำรวจ ไม่ได้รับเงินจำนวนนี้บวกกับหลายรายอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ดังนั้น เพื่อเป็นการสนองพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชที่เล็งเห็นความอยู่ดีมีสุขของประชาชนเป็นสำคัญ และเพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติและถวายเป็นพระราชกุศลเนื่องในมหามงคลที่เถลิงถวัลย์ราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ในวันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๙ อีกทั้งยังถือว่าเป็นการดำเนินงานทางสาธารณสุขที่ควรได้รับการแก้ไข ทางกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข จึงได้จัดทำ **“โครงการพัฒนาความเป็นเลิศด้านการไถ่ยืมและสื่อความหมายเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี”** โครงการนี้แบ่งการดำเนินงานเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

๑. การผ่าตัดฝังประสาทหูเทียม โดยการแจ้งเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ป่วยให้แก่โรงพยาบาลศูนย์ทุกแห่งทั่วประเทศ และค้นหาผู้ป่วยทุกจังหวัด จัดประชุมแพทย์เฉพาะทางด้านโสต ศอ นาสิกของโรงพยาบาลศูนย์ทั่วประเทศ เพื่อชี้แจงรายละเอียดโครงการ และแนวทางการคัดกรองผู้ป่วย ณ โรงพยาบาลราชวิถี และได้ดำเนินการผ่าตัดฝังประสาทหูเทียม มีผู้เข้ารับบริการทั้งหมด ๑๔๘ ราย จากเป้าหมาย ๘๑ ราย

๒. การมอบเครื่องช่วยฟัง มอบเครื่องช่วยฟังให้กับโรงพยาบาลต่างๆ จำนวน ๕๕ แห่งทั่วประเทศ จำนวน ๙,๗๗๓ เครื่อง จากเป้าหมาย ๘,๑๐๐ เครื่อง และดำเนินการในโครงการหน่วยบริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการแบบเบ็ดเสร็จใน ๔ ภูมิภาค โดยการออกหน่วยใน ๘ จังหวัด คือ เพชรบูรณ์ พะเยา พังงา หนองคาย กาญจนบุรี นครสวรรค์ สุรินทร์ และชุมพร

ทั้งนี้การช่วยเหลือผู้ป่วยในเรื่องการได้ยินนั้น สำหรับผู้ที่ได้รับการช่วยเหลือแล้วเปรียบได้กับการได้รับชีวิตใหม่อีกครั้ง หากพิจารณาถึงตัวเลขของผู้ที่ได้รับการช่วยเหลือนั้นก็เท่ากับว่า ตลอดระยะเวลาที่เริ่มต้นโครงการมาจวบจนปัจจุบัน การดำเนินงานของโครงการนี้ได้ทำให้คุณภาพชีวิตของคนเกือบหมื่นพัฒนาไปในทางที่ดียิ่งขึ้น นำมาซึ่งความสุขของทั้งผู้ที่ได้รับการช่วยเหลือและบุคคลใกล้ชิดด้วย

หมายเหตุ ศูนย์สิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น สถาบันสิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ

โครงการพัฒนาสุขภาพพระสงฆ์ สามเณรให้ยั่งยืนแบบองค์รวม เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสฉลองสิริราชสมบัติ ครบ ๖๐ ปี

โรงพยาบาลสงฆ์ กรมการแพทย์ ร่วมกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
สำนักอนามัย และสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

จากการสำรวจ พบว่า กลุ่มนักบวชหรือพระสงฆ์ สามเณร เป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อโรคต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการออกเดินบิณฑบาตเป็นระยะทางไกลพร้อมกับการอุ้มบาตรที่มีน้ำหนักมาก การนั่งในท่าเดิมนานๆ ในการปฏิบัติศาสนกิจต่างๆ ซึ่งส่งผลต่อไขข้อ หรือเผชิญปัญหาความเครียดต่างๆ จากพุทธศาสนิกชนที่มาขอคำปรึกษา รวมทั้งการบริโภคอาหารจากการบิณฑบาตโดยไม่อาจทราบถึงกรรมวิธีการปรุงว่ามีความสะอาดหรือโภชนาการมากน้อยเพียงใด เป็นต้น แม้มีพฤติกรรมเสี่ยงมาก แต่พระสงฆ์กลับเป็นกลุ่มที่มีโอกาสน้อยในการเข้าถึงระบบบริการด้านสุขภาพ เนื่องจากต้องปฏิบัติศาสนกิจอย่างเคร่งครัด พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพอื่นๆ ก็อยู่ในระดับต่ำ เช่น ขาดการตรวจสุขภาพประจำปี หรือไม่อาจออกกำลังกาย หรือเล่นกีฬาได้เต็มที่เพราะข้อจำกัดเรื่องพระวินัย

โครงการนี้อยู่ภายใต้การดูแลของกรมการแพทย์ และได้รับความร่วมมือจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำนักอนามัย และสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุขในฐานะผู้รับผิดชอบการดูแลสุขภาพของประชาชนในประเทศ ได้เล็งเห็นถึงปัญหาดังกล่าว จึงได้มอบหมายให้โรงพยาบาลสงฆ์เป็นผู้รับผิดชอบหลัก ซึ่งโรงพยาบาลสงฆ์ มีหน้าที่หลักในการให้บริการดูแลสุขภาพพระสงฆ์และสามเณรทั่วทั้งประเทศ จึงดำเนิน **“โครงการพัฒนาสุขภาพพระสงฆ์สามเณรให้ยั่งยืนแบบองค์รวม”** ตามนโยบาย **“เมืองไทยแข็งแรง คนไทยแข็งแรง”** เพื่อศึกษาสภาวะสุขภาพของพระสงฆ์และสามเณรในประเทศไทย ศึกษาสภาพสิ่งแวดล้อมทั่วไปในวัดที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพโดยรวม สรุปผลการศึกษาวางแนวทางแก้ไขปัญหา และดำเนินการส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวมแก่พระสงฆ์และสามเณร เพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาสภาวะสุขภาพของพระสงฆ์และสามเณร ตลอดจนสนับสนุนหน่วยงานและองค์กรอื่น ให้สามารถนำต้นแบบในการดำเนินการไปพัฒนาหรือประยุกต์ใช้ ส่งผลให้พระสงฆ์และสามเณรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น พร้อมกันนี้ได้จัดกิจกรรมผ่าตัดข้อเข่าเสื่อมระยะสุดท้ายโดยใส่ข้อเข่าเทียมแก่พระสงฆ์ จำนวน ๖๑ ข้อ ถวายเป็นราชสักการะด้วย

การดำเนินการโดยจัดทีมงานของโรงพยาบาลสงฆ์กระจายไปตามวัดต่างๆ ทั่วประเทศ โดยเดินทางไปตรวจรักษาผู้อยู่ในเพศบรรพชิตทั้ง ๗๖ จังหวัด โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๔๙ ถึง ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ รวมระยะเวลาทั้งสิ้น ๒ ปี แบ่งเป็น ๓ ระยะ ดังนี้

- ระยะที่ ๑ เตรียมชุมชนโดยร่วมมือกับสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กรมอนามัย สำนักงานอนามัย กรุงเทพมหานคร ดำเนินการตรวจสุขภาพจิต ตรวจสุขภาพทั่วไป ได้แก่ ตรวจเลือด ตรวจปัสสาวะออกจากระ ตรวจร่างกายทั่วไป เอกซเรย์ปอด ตรวจตา ตรวจฟัน และสำรวจอนามัยสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัจจัยเสี่ยงในวัดในพื้นที่วัดที่เป็นคณะกรรมการโรงพยาบาลสงฆ์ ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน ๒๘ วัด ในส่วนภูมิภาค ๔๐๕ วัด พระสงฆ์ที่ได้รับการบริการ จำนวนทั้งสิ้น ๑,๘๖๗ รูป
- ระยะที่ ๒ ตรวจสุขภาพพระสงฆ์ สามเณร ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน ๘,๑๘๑ รูป พร้อมทั้งสำรวจสิ่งแวดล้อมภายในวัด
- ระยะที่ ๓ ตรวจสุขภาพพระสงฆ์ สามเณร ในเขตต่างจังหวัด จำนวน ๗๐,๐๓๐ รูป

ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจในโครงการพัฒนาสุขภาพพระสงฆ์สามเณรให้ยั่งยืนแบบองค์รวมนั้นพบว่า สำคัญยิ่งในการสะท้อนภาพสุขภาพของพระสงฆ์และสามเณรทั่วประเทศไทย อันนำมาสู่การแก้ไขปัญหา ได้ถูกต้องตรงทิศทาง กระทรวงสาธารณสุขจึงมีแผนที่จะนำฐานข้อมูลดังกล่าวไปใช้ต่อยอดการป้องกัน และรักษา ตลอดจนนำไปใช้เพื่อพัฒนา ปรับปรุง การทำงานของบุคลากรสาธารณสุข ตั้งแต่ในระดับนโยบาย ไปจนถึงการปฏิบัติงานในแต่ละพื้นที่ อันจะนำไปสู่การสร้างสุขภาพที่ดีและวางแผนการแก้ปัญหา อย่างยั่งยืนเพื่อให้วัดเป็นสังคมแห่งสุขภาพ และขยายต่อไปสู่ชุมชนรอบข้างต่อไป

โครงการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ
แบบเบ็ดเสร็จใน ๔ ภูมิภาค เฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาส
จัดงานฉลองสิริราชสมบัติ ๖๐ ปี
และเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ ปี

ศูนย์สิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ

จากการประชุมวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาสุขภาพตลอดจนสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อระบบสุขภาพของประเทศ พบว่าปัจจุบันผู้ด้อยโอกาสในสังคมซึ่งประกอบด้วยคนพิการและผู้สูงอายุเป็นกลุ่มที่สมควรได้รับการดูแลด้านสุขภาพเป็นลำดับต้นประกอบกับผลการสำรวจคนพิการของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๔ ระบุว่า ประเทศไทยมีจำนวนคนพิการทั้งสิ้นมากถึง ๑,๑๐๐,๗๖๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๘ ของประชากรทั้งหมดโดยมีอัตราผู้พิการที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทมากกว่าในเขตเมืองกว่าเท่าตัว จากตัวเลขดังกล่าวจะเห็นว่า ปัญหานี้ไม่ใช่ปัญหาของคนจำนวนน้อย แต่เป็นปัญหาของคนจำนวนมากที่กระทรวงสาธารณสุขต้องให้ความสำคัญ

ประกอบกับเพื่อเป็นการตอบสนองต่อพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔ รวมถึงเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในโอกาสครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี และเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ศูนย์สิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ จึงได้ดำเนินการด้านสุขภาพในเชิงรุกด้วยการออกหน่วยบริการเคลื่อนที่ไปยังท้องที่ต่างจังหวัด ซึ่งตรงกับยุทธศาสตร์ของกรมการแพทย์ที่เน้นงานบริการที่เข้าถึงประชาชนโดยตรง

โครงการนี้ดำเนินงานโดยใช้ระบบหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการและผู้สูงอายุแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว เน้นที่ความครอบคลุม เพื่อให้สามารถดำเนินการบริการตรวจประเมินความพิการ เพื่อจดทะเบียนคนพิการเพื่อจะส่งผลให้ผู้พิการได้รับประโยชน์เรื่องการรักษาพยาบาลและอื่น ๆ รวมทั้งการอบรมให้ความรู้แก่ญาติหรือผู้ดูแลของผู้พิการซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้พิการอย่างยิ่ง

การให้บริการทางการแพทย์แบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว ประกอบด้วย การตรวจคัดกรองระบบประสาท จดทะเบียนคนพิการ ต่อสมุดคนพิการและฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ อาทิตำกายภาพบำบัด กิจกรรมบำบัด ผลิตภัณฑ์เสริม และรองเท้าคนพิการ มอบอุปกรณ์เครื่องช่วยฟังแก่ผู้มี ความบกพร่องทางการได้ยิน การตรวจคัดกรองรักษาโรคข้อเข่าเสื่อม บริการด้านจักษุ บริการทันตกรรม

อบรมและให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ญาติและผู้ดูแลใกล้ชิดผู้พิการซึ่งสำหรับคนในเขตชุมชนเมืองแล้วอาจดูเหมือนเป็นบริการทั่วไป แต่สำหรับชาวบ้านที่อยู่ตามต่างจังหวัด โดยเฉพาะในพื้นที่ที่ห่างไกลบริการเหล่านี้ถือเป็นบริการที่ยากจะเข้าถึงในสถานการณ์ปกติ การออกหน่วยบริการเพื่อให้เข้าถึงผู้พิการในพื้นที่ จึงเป็นการแก้ปัญหาและมอบโอกาสในการเข้าถึงบริการทางสุขภาพแบบเบ็ดเสร็จให้กับผู้พิการ รวมถึงการพัฒนารูปแบบการให้บริการอย่างเหมาะสมกับสภาพปัญหาด้วย

จากการดำเนินงานที่ผ่านมา หน่วยแพทย์เคลื่อนที่ของโครงการได้ออกหน่วย ๕ จังหวัดใน ๔ ภูมิภาค ได้แก่ พังงา กาญจนบุรี นครสวรรค์ สุรินทร์ และชุมพร ในระยะการดำเนินงานระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ ถึง เดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ มีผู้มารับบริการแล้วทั้งสิ้น ๑๓,๘๘๗ ราย ได้แก่ จังหวัดพังงา จำนวน ๒,๖๘๐ ราย จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน ๒,๓๑๗ ราย จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน ๓,๐๓๖ ราย จังหวัดสุรินทร์ จำนวน ๓,๑๑๔ ราย และจังหวัดชุมพร จำนวน ๒,๗๔๐ ราย

หมายเหตุ ศูนย์สิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น
สถาบันสิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ

โครงการกรมการแพทย์พัฒนาคุณภาพชีวิต คนพิการและผู้สูงอายุแบบเบ็ดเสร็จจังหวัดพังงา เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

ศูนย์สิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ

กรมการแพทย์ได้กำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานที่ตอบสนองต่อนโยบายดังกล่าว ภายใต้เป้าประสงค์ที่ต้องการให้ประชาชน ซึ่งมีปัญหาสุขภาพสำคัญได้รับการแก้ไขอย่างเป็นระบบ รวมทั้งการมีนโยบายด้านสุขภาพเชิงรุกซึ่งจากการวิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหาสุขภาพในปัจจุบันและแนวโน้มที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต พบว่าปัญหาคนพิการและผู้สูงอายุเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ เนื่องจากรายงานการสำรวจคนพิการปี พ.ศ. ๒๕๕๐ สำนักงานสถิติแห่งชาติระบุว่า ประเทศไทยมีจำนวนคนพิการถึง ๑,๘๗๑,๘๖๐ คน คิดเป็นอัตราร้อยละ ๒.๙ ของประชากร โดยมีอัตราคนพิการที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทมากกว่าในเขตเมืองเท่าตัว และเมื่อพิจารณากลุ่มอายุผู้ป่วยพบว่าคนที่มีอายุมากกว่า ๖๐ ปีขึ้นไปมีความพิการมากกว่ากลุ่มอายุอื่นๆ สองเท่าตัว นอกจากนี้ผลการสำรวจโครงสร้างอายุประชากรประเทศไทยของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดลพบว่าโดยเฉลี่ยประชากรมีอายุยืนยาวขึ้นซึ่งจะทำให้เกิดภาวะเสี่ยงและปัญหาด้านสุขภาพ โดยเฉพาะการเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังและโรคที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ประกอบกับสภาพปัญหาของระบบบริการสุขภาพที่ปรากฏให้เห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศยังคงต้องเข้ามารับการรักษาในสถานบริการส่วนกลางหรือโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป ด้วยสาเหตุหลายประการคือ ขาดเทคโนโลยีและขาดบุคลากรเฉพาะทาง

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ กรมการแพทย์ได้เริ่มจัดทำแผนออกหน่วยบริการทางการแพทย์เพื่อแก้ไขปัญหาคนพิการและผู้สูงอายุแบบเบ็ดเสร็จ โดยยึดความต้องการของประชาชนในพื้นที่เป็นฐานของการนำความรู้ความชำนาญด้านการแพทย์ไปแก้ไขพร้อมทั้งอาศัยความร่วมมือของทุกภาคส่วน ซึ่งจากการประเมินผลผู้มารับบริการต่างมีความพึงพอใจ และเห็นควรจัดให้มีการบริการเพื่อช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสและผู้สูงอายุในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นในปีงบประมาณ ๒๕๕๓ กรมการแพทย์จึงจัดทำโครงการกรมการแพทย์พัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการและผู้สูงอายุแบบเบ็ดเสร็จปี ๒๕๕๓ โดยมีแผนการดำเนินงานในพื้นที่ ๔ จังหวัด คือ ราชบุรี นราธิวาส ร้อยเอ็ด และกำแพงเพชร สำหรับความพิการในผู้สูงอายุเป็นปัญหาที่ต้องเร่งดำเนินการให้ความช่วยเหลือ และเพื่อให้สามารถเข้าถึงประชาชน

โดยเร็วที่สุด กรมการแพทย์จึงขยายพื้นที่การดำเนินงาน ณ จังหวัดพังงาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการเชิงรุกด้วยระบบหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ สำหรับคนพิการและผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคข้อเข่าเสื่อมในพื้นที่จังหวัดพังงา สร้างความร่วมมือด้านวิชาการและบริการเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาสมรรถภาพทางการแพทย์ ระดับตติยภูมิสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพตนเอง ตลอดจนดูแลช่วยเหลือผู้ป่วย ญาติ และผู้ดูแลใกล้ชิด เก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นของผู้พิการ ผู้สูงอายุและพัฒนาารูปแบบบริการให้เหมาะสมกับสภาพปัญหากลุ่มเป้าหมาย ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้พิการผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคข้อเข่าเสื่อม ญาติและผู้ที่เกี่ยวข้องการดูแลคนพิการและผู้สูงอายุในพื้นที่จังหวัดพังงาผู้บริหาร บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข

ดำเนินการในเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยให้บริการทางการแพทย์แบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว ประกอบด้วย ๑) การตรวจคัดกรองระบบประสาทและจดทะเบียนคนพิการ ๒) ต่อสมุดคนพิการ ๓) ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการคือการทำกายภาพบำบัด กิจกรรมบำบัดบริการผลิตและซ่อมแซม ขาเทียม อุปกรณ์เสริม และรองเท้าคนพิการ ๔) มอบอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ ได้แก่ รถนั่งคนพิการ เครื่องช่วยเดิน ไม่เท้าต่าง ๆ ไม่ค้ำยัน ๕) ตรวจคัดกรองรักษาโรคข้อเข่าเสื่อม ๖) บริการทันตกรรม ขูดหินปูน ถอนฟัน ใส่ฟันเทียมฐานพลาสติกแบบถอดได้และการฝังรากฟันเทียมและ ๗) อบรมและให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่สาธารณสุข คนพิการ ผู้สูงอายุ ญาติ และผู้ดูแลใกล้ชิดคนพิการด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ด้านทันตสุขภาพศึกษาสอนวิธีการตัดแปลงด้ามแปรงสีฟันให้เหมาะสมกับสภาพความพิการของมือ ด้านการรักษาและการฟื้นฟูสุขภาพข้อเข่าเสื่อมในพื้นที่จังหวัดพังงา

จากผลการดำเนินงานทำให้ผู้พิการในส่วนภูมิภาคได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพที่เหมาะสมกับสภาพความพิการ รวมทั้งได้รับการตรวจดูแลสุขภาพที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตร่วมกับคนปกติในครอบครัวและชุมชน ตลอดจนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ส่วนผู้สูงอายุที่เป็นโรคข้อเข่าเสื่อมได้รับการดูแลรักษาและฟื้นฟูอย่างครบวงจรและมีคุณภาพ มีเครือข่ายความร่วมมือทางด้านวิชาการและบริการเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาสมรรถภาพทางการแพทย์ในระดับตติยภูมินอกจากนี้ คนพิการผู้สูงอายุยังสามารถดูแลสุขภาพของตนเองได้โดยได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างเหมาะสมจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ญาติและผู้ดูแลใกล้ชิด

โครงการรวมพลังพยาบาลรักษาสุภาพประชาชน
เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในโอกาสจัดงานฉลองสิริราชสมบัติ ๖๐ ปี
และในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา
๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐

สำนักงานพยาบาล

พยาบาลเป็นบุคลากรสุขภาพฐานรากและเป็นกลุ่มพลังหลักที่สำคัญยิ่งที่มีบทบาทในการพัฒนาสุขภาพของประชาชน ดังนั้นเมื่อกระทรวงสาธารณสุขมีแนวคิดในการจัดโครงการด้านส่งเสริมสุขภาพประชาชนขึ้น จึงไว้วางใจที่จะมอบหมายภารกิจสำคัญให้พยาบาลเป็นกำลังหลักในการจัดกิจกรรมครั้งนี้

สำนักงานพยาบาล กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุขร่วมกับพยาบาลจากหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน รวมประมาณ ๙๐,๐๐๐ คน ได้ร่วมกันจัด **“โครงการรวมพลังพยาบาลรักษาสุภาพประชาชน”** ขึ้นเป็นครั้งแรกเพื่อถวายความจงรักภักดี และเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี โดยกิจกรรมรักษาสุภาพประชาชนในโครงการครั้งนี้มีประชาชนทั่วประเทศเข้าร่วมงานเป็นจำนวนมากกว่า ๕๔๕,๐๑๑ คน ประกอบด้วยกิจกรรมการดูแลสุขภาพประชาชนทั้งที่มีภาวะสุขภาพดี สุขภาพเสี่ยง และภาวะสุขภาพเจ็บป่วย พยาบาลจะคัดกรองภาวะสุขภาพเบื้องต้น ตรวจสุขภาพ ณ สถานบริการสุขภาพและ/หรือสถานที่ที่แต่ละสถานบริการสุขภาพกำหนดขึ้นตามความเหมาะสม นอกจากนั้นสถานบริการสุขภาพหลายแห่งยังได้มีการดูแลสุขภาพผู้ป่วยเรื้อรังในรายที่ต้องการการดูแลพิเศษอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่องที่บ้าน ตั้งแต่วันที่ ๕ มิถุนายน – ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ และในวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นวันที่พยาบาลทั่วประเทศแสดงออกถึงพลังพยาบาลอย่างพร้อมเพรียงกันในการถวายความจงรักภักดีต่อองค์พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช โดยร่วมกันจัดพิธีถวายพระพรชัยมงคลและให้บริการดูแลสุขภาพตามโครงการพร้อมกันทั่วประเทศ

ความสำเร็จเกินคาดจากการดำเนินการในครั้งแรก ประชาชนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ ๙๙.๓๓ และมีข้อเสนอแนะว่า การจัดกิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่ดีที่ชาวบ้านสามารถเข้าถึงได้ง่าย และขอให้มีการดำเนินการทุกปี ทำให้ในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ กระทรวงสาธารณสุขมีนโยบายที่จะจัดกิจกรรมในรูปแบบนี้ขึ้นอีกครั้ง โดยยังคงวางใจให้พยาบาลจากทั้งภาครัฐและเอกชนเป็นทีมงานสำคัญ และบุคลากร

ทุกสาขาในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆ โดยมีเป้าหมายเดียวกัน คือ การส่งเสริมสุขภาพของประชาชนจึงเกิดเป็น **“โครงการรวมพลังพยาบาลรักษาสุภาพประชาชน เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐”** ซึ่งประชาชนที่มาร่วมกิจกรรมสามารถรับการตรวจสุขภาพที่มีให้เลือกหลากหลายโปรแกรม ไม่ว่าจะเป็นการตรวจเบาหวาน ความดันโลหิตสูง ความหนาแน่นของมวลกระดูก การทำงานของปอดและการอดบุหรี่ มะเร็งเต้านม สภาพผิวหนัง หรือโรคอ้วนและภาวะโภชนาการ นอกจากนี้ยังมีบริการตรวจวัดสายตาและแจกแว่นตา ตรวจระดับไขมันในเลือด ภาวะสมองเสื่อม ภาวะซึมเศร้า ไปจนถึงการตรวจสุขภาพช่องปากและฟันด้วย

กิจกรรมมากมายตามที่ได้กล่าวมานี้ เป็นผลสืบเนื่องมาจากแนวคิดหลักของโครงการ นั่นคือ การดูแลสุขภาพประชาชนในทุกสภาวะให้ประชาชนมีสุขภาพพลานามัยที่ดีสามารถดูแลตนเองได้ การที่ประเทศชาติ มีประชาชนที่มีร่างกายแข็งแรง ไม่เจ็บป่วยง่ายๆ จะช่วยให้ประเทศมีทรัพยากรบุคคลที่มีประสิทธิภาพ และเป็นกำลังสำคัญที่จะร่วมกันพัฒนาประเทศชาติให้เข้มแข็งต่อไป

หมายเหตุ สำนักการพยาบาล กรมการแพทย์ ปัจจุบันอยู่สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

โครงการรวมพลังรักสุขภาพประชาชน เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี

สำนักงานพยาบาล กรมการแพทย์
และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

โครงการนี้จัดทำขึ้นเพื่อให้พยาบาลกระทรวงสาธารณสุขถวายความจงรักภักดี และรวมพลังพยาบาลในการดูแลสุขภาพประชาชน โดยส่งเสริมป้องกัน รักษาพยาบาล และฟื้นฟูภาวะสุขภาพประชาชน ในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ โดยการ

- ประชุมหัวหน้าพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขเพื่อชี้แจงรายละเอียดของโครงการ ขอความร่วมมือ และร่วมมือกันวางแผนการดำเนินงาน
- ประสานสถานบริการในสังกัดอื่นๆ เช่น กระทรวงศึกษาธิการ เหล่าทัพ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกรุงเทพมหานคร เพื่อเชิญชวนเข้าร่วมโครงการ
- พยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม สำนักงานแพทย์ กรุงเทพมหานคร วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก วิทยาลัยพยาบาลกองทัพอากาศ วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ เข้าร่วมโครงการจำนวน ๓,๒๐๐ คน
- โรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขได้ดำเนินการสำรวจภาวะสุขภาพประชาชน และสถานพยาบาลบางแห่งได้ดำเนินการส่งเสริมสุขภาพ และดูแลผู้ป่วย ณ ที่บ้านด้วย
- ประชาชนทั่วไป ผู้สูงอายุ นักเรียนในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้รับการคัดกรองสุขภาพเรื่องโรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง และอื่นๆ จำนวน ๕,๔๘๖ คน
- จัดทำวีดิทัศน์และหนังสือการจัดงาน จำนวน ๑,๐๐๐ ชุด

หมายเหตุ สำนักงานพยาบาล ปัจจุบันอยู่สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

โครงการรากฟันเทียมเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในโอกาสมหามงคล
เฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา
๕ ธันวาคม ๒๕๕๐

สถาบันทันตกรรม กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
ร่วมกับสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ในแต่ละปีมีผู้ป่วยทางสุขภาพช่องปากเพิ่มขึ้นจำนวนมาก ส่วนใหญ่มักเกิดจากโรคฟันผุและโรคเหงือก โดยพบมากในผู้สูงอายุ ซึ่งมีจำนวนมากที่สูญเสียฟันไปทั้งหมดและต้องใส่ฟันเทียมทั้งปาก แม้การรักษาจะไม่ยุ่งยากเกินวิทยาการปัจจุบัน แต่สำหรับผู้มีรายได้น้อยแล้ว ความจำกัดในเรื่องของรายได้ก็ทำให้คนกลุ่มนี้กลายเป็นกลุ่มคนที่ไม่สามารถเข้าถึงการรักษาส่วนนี้ได้

ถึงแม้ว่ากระทรวงสาธารณสุขจะมีโครงการ “ฟันเทียมพระราชทาน” มานานแล้วก็ตาม แต่การใส่ฟันเทียมทั้งปากก็ไม่สามารถช่วยให้การบดเคี้ยวดีขึ้นอย่างสมบูรณ์แบบ เนื่องจากในบางรายมีการสลายตัวของสันกระดูกขากรรไกรซึ่งเป็นอุปสรรคในการใส่ฟันเทียม เมื่อมีการค้นพบทางทันตกรรมที่ได้ข้อสรุปว่าการใส่รากฟันเทียม หรือโลหะที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ทดแทนส่วนที่รากฟันของฟันธรรมชาติที่สูญเสียไปจากการที่ฟันชิ้นนั้นถูกถอนออกไป จะช่วยยึดฟันเทียมให้สามารถทำงานได้เต็มที่ ลดปัญหาสุขภาพช่องปากลงได้ จึงนับว่าเป็นทางออกที่ดี หากแต่เกิดปัญหาตรงที่การปลูกใส่รากฟันเทียมเป็นเทคโนโลยีที่มีค่าใช้จ่ายสูง

เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงร่วมมือกับกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข รมรณรงค์ส่งเสริมฟื้นฟูสุขภาพช่องปากและให้บริการฝังรากฟันเทียมเพื่อยึดติดกับฟันเทียมแก่ผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส จำนวน ๑๐,๐๐๐ ราย รายละ ๒ ราก เพื่อให้ผู้ป่วยที่ขาดโอกาสได้เข้ารับการรักษาและรับการฟื้นฟูสุขภาพช่องปาก โครงการนี้ดำเนินงานตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒ และต่อมาได้ขยายโครงการออกไปจนถึงสิ้นปีงบประมาณ ๒๕๕๔ หรือวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยประสานผ่านโครงการฟันเทียมพระราชทานที่มีหน่วยบริการอยู่ก่อนแล้ว จำนวน ๘๕ หน่วย ทั้งแม่ข่ายและลูกข่าย

ประโยชน์ของโครงการนี้ไม่เพียงได้ช่วยเหลือคนด้อยโอกาส ได้เข้าถึงการผ่าตัดรากฟันเทียมเท่านั้น แต่ยังเป็นศูนย์การศึกษา อบรม และเผยแพร่เทคโนโลยีทันตกรรมรากฟันเทียมให้กับทันตแพทย์ไทย เผยแพร่เทคโนโลยีทันตกรรมรากฟันเทียมให้แก่ผู้ป่วยด้อยโอกาส ในต่างจังหวัด ผลการดำเนินงานในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๔ ให้บริการ

ฝังรากฟันเทียมเพื่อยึดติดกับฟันเทียมแก่ผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส จำนวน ๑๐,๐๐๘ ราย หลังจากฝังรากฟันเทียม พบว่าเมื่อฟันเทียมอยู่หนึ่งกับที่มากขึ้น ประสิทธิภาพการเคี้ยวอาหารจะดีขึ้น จะไม่หลวมหลุด ขณะพูดหรือเคี้ยวอาหาร ส่งผลให้ผู้ป่วยมีความพึงพอใจมากกว่าการใส่ฟันเทียมแบบดั้งเดิมและยังช่วยให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น นอกจากนี้การฝังรากฟันเทียมยังช่วยชะลอหรือทำให้การละลายตัวของกระดูกลดลง

โครงการดังกล่าวเป็นการนำเทคโนโลยีทางการแพทย์ขั้นสูงสู่ประชาชนทั่วไป โดยความร่วมมือของภาครัฐและภาคเอกชน และเกิดแนวทางในการพัฒนาต่อยอด ซึ่งจะสามารถลดการนำเข้ารากฟันเทียมจากต่างประเทศ ทำให้คนไทยสามารถเข้าถึงบริการฝังรากฟันเทียมเพื่อฟื้นฟูสุขภาพในราคาที่ถูกลง ๕ - ๑๐ เท่า โดยผลิตได้เองภายในประเทศสอดคล้องกับแนวพระราชดำริหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพราะสามารถพึ่งพาตนเองได้ และเกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ความมุ่งมั่นในการคิดหาวิธีการที่จะส่งเสริมสุขภาพให้กับประชาชน ทำให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาการผลิตรากฟันเทียมได้เอง จนถือว่าวิทยาการด้านนี้ก้าวหน้าเป็นอันดับ ๒ ของภูมิภาคเอเชียรองจากประเทศเกาหลีใต้เท่านั้น กลุ่มผู้ป่วยที่ได้รับบริการเป็นกลุ่มแรกๆ ได้แก่ ผู้ที่ได้รับการทำฟันเทียม จากโครงการฟันเทียมหลายรายมีปัญหาฟันเทียมไม่ยึดติดกับเหงือก พร้อมทั้งยังได้ประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนทั่วไปเพื่อเข้ารับบริการโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายด้วย

โครงการพัฒนาเครือข่ายฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ศูนย์สิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ

จากปัญหาการก่อความไม่สงบในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่สืบเนื่องมานานหลายปี และเริ่มคุกรุ่นมาตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. ๒๕๔๖ แล้วทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ จนถึงปัจจุบัน ซึ่งอาจจะยาวนานต่อไปในอนาคต ได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนในส่วนของชีวิตความเป็นอยู่ ตลอดจนสุขภาพ ที่มีทั้งโรคภัยไข้เจ็บ และความสูญเสียอวัยวะส่วนต่างๆ ทำให้จำนวนผู้พิการใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพิ่มขึ้นวันขึ้นทุกวัน ขณะเดียวกันโรงพยาบาลในพื้นที่ที่จะให้บริการรักษาดูแลและฟื้นฟูสมรรถภาพ ผู้ที่มีความพิการเหล่านั้นมีจำนวนน้อยมาก รวมถึงความทันสมัยของเทคโนโลยีอุปกรณ์เครื่องช่วย ความพิการยังไม่อยู่ในระดับมาตรฐานที่จะสามารถให้บริการได้อย่างครบวงจร อีกทั้งบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถเฉพาะทางยังมีไม่เพียงพอ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงตระหนัก ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและทรงห่วงใยผู้พิการใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงทรงมีพระประสงค์ให้ กรมการแพทย์รับผิดชอบในการพัฒนาและเป็นศูนย์กลางการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้พิการขึ้นในภาคใต้ กอปรกับ ยุทธศาสตร์หลักของกรมการแพทย์ คือ **“พัฒนาสถาบันกรมการแพทย์เป็นสถาบันเฉพาะทางขั้นสูง (Center of Excellence) หรือสถาบันแห่งชาติ (National Institutes)”** และยุทธศาสตร์ **“พัฒนาระบบบริการตติยภูมิและศูนย์การแพทย์ระดับภูมิภาคของประเทศ”** กรมการแพทย์จึงได้นำพระราชดำริ ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ผสมผสานกับภารกิจตามยุทธศาสตร์หลักของ กรมการแพทย์ และความต้องการที่จะช่วยแก้ไขปัญหาด้านการแพทย์ที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงได้ให้ศูนย์สิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติประสานความร่วมมือกับคณะแพทยศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โรงพยาบาลศูนย์ยะลา โรงพยาบาลปัตตานี โรงพยาบาลนราธิวาสราชนครินทร์ สถาบันประสาทวิทยา กระทรวงสาธารณสุข และ NECTEC พัฒนา โรงพยาบาลสงขลานครินทร์ ให้เป็นศูนย์กลางการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้พิการในภาคใต้ พร้อมทั้งพัฒนา โรงพยาบาลศูนย์ยะลา โรงพยาบาลปัตตานี โรงพยาบาลนราธิวาสราชนครินทร์ ให้เป็นเครือข่ายบริการ ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้พิการใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ พัฒนาสถาบันประสาทวิทยาเป็นศูนย์ฟื้นฟู

คนพิการระบบประสาทในส่วนกลาง และร่วมกันพัฒนาอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการประเภทต่างๆ กับ NECTEC โดยมีศูนย์สิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติเป็นแม่ข่ายการพัฒนา และเพื่อให้โครงการบรรลุเป้าประสงค์ที่วางไว้ ในการดำเนินงานจึงมีการเตรียมความพร้อมทั้งสถานที่และเครื่องมือต่างๆ รวมถึงการเตรียมความพร้อมให้กับบุคลากรที่จะเป็นผู้ให้บริการทางสุขภาพแก่ผู้พิการโดยตรง ด้วยการจ้างบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางและการจัดอบรมสัมมนา เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้กับแพทย์ พยาบาล และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานในการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้พิการได้อย่างมีประสิทธิภาพและตรงตามอาการของแต่ละคนได้ดีขึ้น แม้ไม่อาจจัดการกับปัญหาความไม่สงบที่เกิดขึ้นได้โดยตรง แต่การทำงานอย่างเต็มที่ของบุคลากรที่ประจำอยู่พื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ และการพัฒนาบริการทางการแพทย์เพื่อผู้พิการตามแนวพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ก็ทำให้ผู้พิการเข้าถึงการฟื้นฟูสุขภาพได้สะดวกขึ้นและสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความหวังยิ่งขึ้น

หมายเหตุ ศูนย์สิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น สถาบันสิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ

โครงการศูนย์สุขภาพประจำวัด สายสัมพันธ์
วัด-โรงพยาบาล เฉลิมพระเกียรติในวโรกาส
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ทรงพระเจริญพระชนมายุ ๘๐ พรรษา
๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐
(๒๕๕๐ - ๒๕๕๑)

โรงพยาบาลสงฆ์

จากการตรวจคัดกรองสุขภาพของพระภิกษุและสามเณรในโครงการพัฒนาสุขภาพพระสงฆ์ - สามเณร ให้ยั่งยืนแบบองค์รวมและผ่าตัดเปลี่ยนข้อเข้าเทียม ในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๐ ผลการตรวจคัดกรองพบว่า มีพระสงฆ์ - สามเณร ที่มีสุขภาพดีร้อยละ ๗๒.๓ อยู่ในภาวะเสี่ยงในการเกิดโรค ร้อยละ ๑๒.๕ และมีอาการอาพาธต้องได้รับการดูแล ร้อยละ ๑๕.๒ ซึ่งพระสงฆ์ - สามเณร ทั้ง ๓ กลุ่มนี้ ควรได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง โดยกลุ่มที่มีสุขภาพดีควรได้รับการส่งเสริมป้องกัน ได้รับองค์ความรู้ในการดูแลสุขภาพตนเอง และกลุ่มที่มีภาวะเสี่ยงในการเกิดโรค ควรอยู่ในการควบคุม กำกับไม่ให้เกิดโรคต่างๆ สำหรับกลุ่มที่มีอาการอาพาธควรได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้จากการสำรวจอนามัยและสภาพแวดล้อมของวัดที่เข้าร่วมโครงการดังกล่าวพบว่า วัดส่วนใหญ่ไม่มีสถานที่เหมาะสมสำหรับการดูแลสุขภาพพระสงฆ์ - สามเณรที่อาพาธหรือพักฟื้น ดังนั้นกรมการแพทย์ โดยโรงพยาบาลสงฆ์ จึงได้จัดตั้งศูนย์สุขภาพประจำวัด สายสัมพันธ์ วัด - โรงพยาบาล เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ โดยมีการดำเนินการร่วมกับ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดตั้งศูนย์สุขภาพประจำวัด สายสัมพันธ์วัด - โรงพยาบาล จำนวนทั้งหมด ๘๑ ศูนย์ ครอบคลุมทั่วประเทศ เพื่อใช้เป็นสถานที่ในการดูแลพระสงฆ์ - สามเณรแบบองค์รวมอย่างยั่งยืน และใช้เป็นสถานที่พักฟื้นภายในวัด รวมถึงเป็นศูนย์กลางการจัดบริการสาธารณสุขในวัด เพื่อประสานความร่วมมือด้านสาธารณสุขและสร้างสัมพันธ์ระหว่างวัดกับโรงพยาบาล ทั้งนี้โรงพยาบาลสงฆ์ได้จัดทำโครงการถวายเป็นบุญแด่พระสงฆ์ - สามเณรที่เป็นอาสาสมัครทางสาธารณสุข ให้มีความรู้สามารถคัดกรองผู้ป่วยได้ในระดับต้น สำหรับกิจกรรมของศูนย์สุขภาพประจำวัดคือ เป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสารด้านสาธารณสุขของวัด จัดให้มีการถ่ายทอดความรู้ด้านสาธารณสุขประจำวัดและชุมชนผ่านสื่อต่างๆ เช่น จัดนิทรรศการ จัดการบรรยาย - สาธิต สนับสนุนให้พระสงฆ์ - สามเณรมีส่วนร่วมในการให้บริการป้องกันโรคติดต่อในท้องถิ่น ฟันฟุ ส่งเสริมสุขภาพ โดยการตรวจวัดความดันโลหิต การปฐมพยาบาลเบื้องต้น พร้อมทั้งช่วยเหลือและดูแลสุขภาพพระสงฆ์ - สามเณร ที่เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง เช่น เบาหวาน ความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ และหลอดเลือดเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี ตลอดจนเป็นแกนนำในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนางานด้านสุขภาพ รวมถึงการส่งเสริมสิ่งแวดล้อมที่ดีภายในวัดและชุมชน

โครงการกรมการแพทย์พัฒนาคุณภาพชีวิต
คนพิการและผู้สูงอายุแบบเบ็ดเสร็จ ปี ๒๕๕๒
จังหวัดเชียงราย
เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี

กรมการแพทย์

จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ พบว่ามีผู้พิการประมาณ ๑.๙ ล้านคน หรือเกือบร้อยละ ๓ ของประชากรทั้งหมด เพิ่มขึ้นจากการสำรวจในปีพ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งมีผู้พิการทั่วประเทศประมาณ ๑.๑ ล้านคน เฉลี่ยแล้วมีผู้พิการเพิ่มขึ้นปีละกว่า ๑ แสนคน ในจำนวนทั้งหมดนี้เป็นผู้พิการที่อาศัยอยู่ในชนบทมากกว่าเขตเมืองถึง ๒ เท่า และมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นตามช่วงอายุ โดยพบผู้พิการมากที่สุดในช่วงอายุ ๗๕ ปีขึ้นไป ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๓๑ ของผู้พิการทั้งหมด สาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากโรคแทรกซ้อนที่พบมากที่สุดคือ โรคเบาหวานและความดันโลหิตสูง ตัวเลขทางสถิติเหล่านี้ทำให้มีการคาดการณ์ว่าปัญหาจะรุนแรงขึ้นในกลุ่มผู้สูงอายุ เนื่องจากคนไทยมีอายุเฉลี่ยยืนยาวขึ้นโดยอายุเฉลี่ยในชายอยู่ที่ ๖๘ ปี และในหญิงอยู่ที่ ๗๕ ปี ซึ่งสูงกว่าอายุเฉลี่ยของประชากรโลกประมาณ ๓ - ๖ ปี

ทั้งนี้ พบว่าในกลุ่มผู้พิการมีความเสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพสูงกว่าคนทั่วไปประมาณ ๑๐ เท่า เนื่องจากข้อจำกัดในการดูแลตัวเอง โดยพบว่าผู้พิการร้อยละ ๙๘ มีปัญหาสุขภาพ เช่น ฟันผุ ตาพร่ามัว ความดันโลหิตสูง และเบาหวาน เป็นต้น จึงไม่สามารถเดินทางไปพบแพทย์โดยลำพังได้

ดังนั้น กลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุจึงเป็นกลุ่มที่ควรได้รับการดูแลด้านสุขภาพและในบางรายเป็นอาการคาบเกี่ยวกัน เช่นอาการเจ็บป่วยของผู้สูงอายุ เป็นต้น ซึ่งอาจส่งผลให้ระบบบางอย่างของร่างกายทำงานไม่ได้ดังเดิม ได้แก่ สายตาและการเคลื่อนไหว

ทางกระทรวงสาธารณสุขจึงได้มอบนโยบายให้กรมการแพทย์ จัดบริการกลายเป็นโรงพยาบาลเคลื่อนที่ รุกถึงพื้นที่เพื่อตรวจรักษาโรคฟรีให้แก่ผู้สูงอายุและผู้พิการอยู่เสมอๆ เพื่อตอบสนองยุทธศาสตร์กรมการแพทย์ที่ว่า **“พัฒนานโยบายและดำเนินการแก้ไขปัญหาสุขภาพที่สำคัญอย่างเป็นระบบตามบริบทของกรมการแพทย์”**ผนวกกับเพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในวันพระราชสมภพจึงเกิด **“โครงการกรมการแพทย์พัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการและผู้สูงอายุแบบเบ็ดเสร็จ ปี ๒๕๕๒ จังหวัดเชียงราย”** ขึ้น โดยได้จำแนกงานบริการสุขภาพออกเป็น ๔ ด้าน คือ ด้านผู้พิการ ด้านทันตกรรม ด้านผู้สูงอายุ และด้านจักษุ

ด้านผู้พิการ จากเดิมที่ทางโครงการได้ตั้งเป้าหมายไว้ ๕๐๐ ราย แต่มีผู้มารับบริการมากถึง ๘๐๕ ราย ในการปฏิบัติงานด้านนี้ ต้องผ่านการคัดกรองประเมินความพิการก่อน เพื่อแบ่งเป็นผู้มีความบกพร่องทางการเคลื่อนไหว การมองเห็น ทางสติปัญญาและการเรียนรู้ ทางจิตใจและพฤติกรรมและผู้พิการซ้ำซ้อน หลังจากนั้นจึงออกเอกสารรับรองการพิการแล้ววินิจฉัยเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถจัดหาอุปกรณ์ที่เหมาะสมและจัดบริการกายภาพบำบัดและกิจกรรมบำบัดตามสมควรโดยทางโครงการมีบริการให้ทั้งการจัดหาอุปกรณ์ให้คือ รถนั่งคนพิการ เบาะรองนั่ง ลูกยางไม้ค้ำยันรักแร้ให้อุปกรณ์แขน - ขาเทียม และการบริการซ่อมสำหรับรายที่มีแขน - ขาเทียมแล้ว อีกทั้งยังให้คำปรึกษาในการใช้อุปกรณ์ต่างๆ ด้วย

ด้านทันตกรรม ทางโครงการตั้งเป้าหมายผู้ให้บริการไว้ ๑๕๐ ราย แต่กลับมีผู้สนใจรับบริการสูงถึง ๒๒๖ ราย ทั้งผู้ป่วยที่เป็นผู้พิการและบุคคลทั่วไปที่ต้องการรับบริการ โดยให้บริการตั้งแต่การตรวจสุขภาพช่องปากและให้คำปรึกษาไปจนถึงบริการถอนฟัน อุดฟัน ขูดหินปูน และทำฟันเทียม

ด้านผู้สูงอายุ ได้ตั้งเป้าหมายในช่วงการดำเนินงานให้ทำการคัดกรองผู้ป่วยเน้นที่โรคเข่าเสื่อม โดยได้ให้ความรู้ความเข้าใจ ให้คำปรึกษาแนะนำ สาธิตการฟื้นฟูสุขภาพข้อเข่า และความรู้ทั่วไปในการดูแลผู้สูงอายุ อย่างเช่น อาหารสำหรับผู้สูงอายุ การลดความอ้วน และการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม เป็นต้น

ด้านบริการจักษุ บริการด้านนี้นับเป็นบริการที่มีประชาชนมีความต้องการสูง โดยพิจารณาจากตัวเลขผู้เข้ารับบริการ ๑,๒๑๓ ราย มากกว่า ๒ เท่าของเป้าหมายที่ตั้งไว้ ๖๐๐ ราย ในการออกหน่วยนี้ กรมการแพทย์ได้ให้บริการตรวจคัดกรองโดยจักษุแพทย์ เพื่อจำแนกผู้ป่วยต่อกระจก ต้อหิน ต้อเนื้อ ต้อลม หรือจอประสาทตาผิดปกติ เพื่อส่งเข้ารับรักษาต่อไป และยังมีบริการอุปกรณ์ในการมองเห็น เช่น แว่นตาอ่านหนังสือ แว่นตามองไกล แว่นตากันแดด เป็นต้น

การดำเนินงานโครงการกรมการแพทย์พัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการและผู้สูงอายุแบบเบ็ดเสร็จ ปี ๒๕๕๒ ซึ่งมีพื้นที่เป้าหมายเป็นจังหวัดเชียงรายนี้ ถือได้ว่าสามารถเข้าถึงความจำเป็นของประชาชน และให้ความช่วยเหลือได้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของแต่ละบุคคล

โครงการกรมการแพทย์พัฒนาคุณภาพชีวิต
คนพิการและผู้สูงอายุแบบเบ็ดเสร็จ ปี ๒๕๕๓
จังหวัดนราธิวาส เนื่องในโอกาสมหามงคล
เฉลิมพระชนมพรรษา ๘๒ พรรษา
๕ ธันวาคม ๒๕๕๓

ศูนย์สิทธิเสรีเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ
สถาบันประสาทวิทยา สถาบันทันตกรรม สถาบันโรคผิวหนัง สถาบันอัมพาต
สถาบันเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ โรงพยาบาลสงฆ์ โรงพยาบาลราชวิถี และโรงพยาบาลนพรัตนราชธานี

กรมการแพทย์ได้จัด “โครงการกรมการแพทย์พัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการและผู้สูงอายุแบบเบ็ดเสร็จ ปี ๒๕๕๓ เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๒ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓” การกิจสำคัญนี้ หลายหน่วยงานคิดสร้างสรรค์โครงการถวายเป็นพระราชกุศลเฉลิมฉลองโอกาสมหามงคล โดยมีแผนการดำเนินงานในหลายพื้นที่หนึ่งในนั้น คือ จังหวัดนราธิวาส ซึ่งเป็นจังหวัดที่อยู่ใต้สุดของประเทศไทย จึงนับว่าเป็นพื้นที่ห่างไกลบวกกับสภาพพื้นที่ซึ่งมีความสมบูรณ์ของป่าและภูเขา ทำให้การเดินทางเพื่อเข้าถึงการสาธารณสุขยังไม่สะดวกนัก การทำงานเชิงรุกของหน่วยงานสาธารณสุขจะช่วยบรรเทาทุกข์ที่จำเป็นยิ่ง โดยเฉพาะกลุ่มผู้พิการและผู้สูงอายุที่การเดินทางมีความลำบากมากกว่าคนทั่วไปมาก

โครงการกรมการแพทย์พัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการและผู้สูงอายุแบบเบ็ดเสร็จ ปี ๒๕๕๓ จังหวัดนราธิวาส เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๒ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ จัดขึ้นบริเวณหน้าอาคารเฉลิมราชย์ โรงพยาบาลนราธิวาสราชนครินทร์ ระหว่างวันที่ ๒๘ - ๒๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยรูปแบบการให้บริการเป็นแบบบริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ ทางกรมการแพทย์จึงได้ระดมเจ้าหน้าที่ทางสาธารณสุขจำนวนมาก มาให้บริการผู้พิการและผู้สูงอายุในพื้นที่ตั้งแต่ตรวจคัดกรองระบบประสาทและจดทะเบียนคนพิการ รวมถึงต่อสมุดคนพิการ ฟันฟูสมรรถภาพคนพิการ ให้อุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการ การตรวจคัดกรองโรคข้อเข่าเสื่อม บริการด้านจักษุ วัดความชัดของตา คัดกรองเบาหวานเข้าจอประสาทตา ตรวจวัดสายตาประกอบแว่น รวมทั้งบริการด้านทันตกรรม ชูดหินปูน ถอนฟัน อุดฟัน ซึ่งประชาชนสามารถขอรับบริการได้ทุกประเภทโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

จากการลงพื้นที่ให้บริการประชาชน พบว่า มีผู้มารับบริการมากกว่าที่ตั้งเป้าหมายไว้ทั้งสิ้น สะท้อนถึงความต้องการและความจำเป็นที่จะได้รับการบริการทางสาธารณสุขของประชาชน ว่ายังคงมีอีกมาก ตัวอย่างเช่น บริการด้านจักษุ มีผู้มารับบริการประมาณ ๑,๔๐๐ ราย จากที่ตั้งเป้าไว้ ๖๐๐ ราย บริการทันตกรรมมีผู้มารับบริการ ๓๑๑ ราย (จากเป้าหมาย ๑๕๐ ราย) บริการทางด้านข้อเข่าเสื่อม มีผู้มารับบริการ ๓๐๐ ราย (จากเป้าหมาย ๔๐๔ ราย) โดยภาพรวมแล้วมีผู้ป่วยเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าที่ตั้งเป้าหมายไว้

มากกว่า ๒ เท่าตัว เพราะเมื่อสิ้นสุดโครงการ มีผู้พิการและผู้สูงอายุเข้ารับบริการทั้งหมดมากถึง ๓,๑๙๓ ราย (จากเป้าหมาย ๑,๕๕๐ ราย) ตัวเลขเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงการทำงานของหน่วยเคลื่อนที่ที่สามารถรองรับผู้ป่วยได้อย่างเหมาะสม และขณะเดียวกันก็เป็นภาพสะท้อนที่ทำให้เห็นว่ายังคงมีผู้ป่วยในจังหวัดห่างไกล โดยเฉพาะผู้สูงอายุและคนพิการ ที่ต้องการบริการเชิงรุกเช่นนี้อยู่เป็นจำนวนมาก

นอกจากการดูแลรักษาตามอาการของผู้ป่วยแล้ว การให้บริการของกรมการแพทย์ ยังเป็นโอกาสดีที่จะอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่ ผู้พิการ ผู้สูงอายุ รวมไปถึงญาติและผู้ดูแลที่ใกล้ชิด ผู้พิการและผู้สูงอายุในคราวเดียวกัน เพราะการดูแลตัวเอง หรือดูแลผู้ป่วยในครอบครัวเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของผู้ป่วยเป็นอย่างมาก และสามารถทำให้อาการป่วยต่างๆ ไม่ทรุดลงไปอย่างรวดเร็ว ทางโครงการจึงให้คำปรึกษาทางด้านสุขภาพ วิธีการดูแลผู้พิการและผู้สูงอายุที่ถูกวิธีอีกด้วย ดังวัตถุประสงค์ที่มุ่งหมายให้บริการอย่างเบ็ดเสร็จ ครบถ้วนในทุกแง่มุมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้พิการและผู้สูงอายุ

- หมายเหตุ - ศูนย์สิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น สถาบันสิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ
- สถาบันอัญญาธิรักษ์ ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น สถาบันบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติบรมราชชนนี
 - สถาบันเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น สถาบันเวชศาสตร์สมเด็จพระสังฆราชญาณสังวรเพื่อผู้สูงอายุ

โครงการประชาสัมพันธ์การตระหนักรู้ถึง
อาการสำคัญของโรคหลอดเลือดสมอง
(Stroke awareness) และการปฏิบัติตัว
เมื่อเป็นโรคหลอดเลือดสมอง (Stroke alert)
เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา
๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

สถาบันประสาทวิทยา

โครงการนี้จัดทำขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ และเพื่อให้ประชาชนตระหนัก
และเข้าใจถึงโรคหลอดเลือดสมองเมื่อเกิดโรคหลอดเลือดสมองประชาชนสามารถเข้ารับการรักษาถูกที่
และทันเวลา ดำเนินการตั้งแต่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยในโครงการ
ประกอบด้วยการทำงานด้านต่างๆ ดังนี้

ในการดำเนินงานจะมีกิจกรรมที่ครอบคลุมทั้งประเด็น Stroke awareness และ Stroke alert
โดยมีกิจกรรมหลักและกิจกรรมรองดังตาราง

โครงการ	กิจกรรมหลัก	กิจกรรมรอง
๑. Stroke awareness	๑. Education	๑. โฆษณาทางสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ สิ่งพิมพ์ เพื่อให้ประชาชนทราบถึงปัจจัยเสี่ยงของโรค การปฏิบัติตัว และการตรวจรักษาปัจจัยเสี่ยง
	๒. Policy	๒. ออกนโยบายให้มีการตรวจคัดกรองค้นหาปัจจัยเสี่ยงในบุคคลที่เป็นกลุ่มเสี่ยง
๒. Stroke alert	๑. Education	๑. ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อโทรทัศน์ วิทยุ สิ่งพิมพ์ เกี่ยวกับอาการของโรคและการปฏิบัติตัวเมื่อมีอาการ
		๒. ประชาสัมพันธ์ให้หน่วยบริการฉุกเฉิน/ผู้ขับรถรับจ้าง ทราบถึงอาการของโรค และการปฐมพยาบาลเบื้องต้น
	๒. Early treatment	๑. จัดตั้งศูนย์ Hotline หรือ ร่วมกับศูนย์ Hotline เดิมที่มีอยู่

หลังจากสิ้นสุดโครงการ จะทำให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจที่สำคัญ ปัจจัยเสี่ยงที่ต้องหลีกเลี่ยง และเมื่อเกิดอาการก็รู้ว่าต้องไปรับการรักษาที่ใด เพื่อให้ทันเวลา โดยเฉพาะ Stroke Fast-Track ที่จะฉีดยาละลายลิ่มเลือดให้แก่ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองภายใน ๓ ชั่วโมงหลังเกิดอาการ นอกจากนั้นยังทำให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกว่าจะปฏิบัติตัวอย่างไร และเมื่อเกิดอาการก็รู้ว่าจะไปที่ใดใกล้บ้าน โดยสอบถามได้จากสาย Hotline ๒ สาย คือ สายความรู้ และสายด่วนการรักษา ระหว่างแจ้งประสานงานการส่งต่อผู้ป่วย

โครงการสวนหัวใจปิดเส้นเลือดเกินในเด็ก

ถวายเป็นพระราชกุศล ๘๔ ดวง

สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี

โรคเส้นเลือดเกินนอกหัวใจเด็ก Patent Ductus Arteriosus (PDA) พบบ่อยเป็นอันดับ ๒ ของโรคหัวใจพิการแต่กำเนิด เป็นความผิดปกติของเส้นเลือดซึ่งเชื่อมอยู่ระหว่างเส้นเลือดที่ออกจากหัวใจไปเลี้ยงร่างกายและเส้นเลือดที่ออกจากหัวใจไปพอกที่ปอดปิดไม่สนิท ทำให้มีผลต่อการไหลเวียน คือเลือดแดงที่ออกจากหัวใจจะไหลผ่านไปกับเลือดที่ออกจากหัวใจไปปอด ทำให้ปริมาณเลือดไหลเข้าสู่ปอดและหัวใจมากขึ้นส่งผลให้หัวใจทำงานหนัก ส่วนอาการรุนแรงหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับขนาดของเส้นเลือดเกิน ถ้าหากเส้นเลือดเกินมีขนาดเล็ก เด็กจะไม่มีอาการของโรคและเส้นเลือดอาจปิดเองได้ แต่ถ้าอายุเกิน ๑ ขวบแล้วเส้นเลือดนี้ไม่ปิดเองกุมารแพทย์โรคหัวใจจะแนะนำให้ปิดเส้นเลือดเกิน เพื่อป้องกันการเกิดการติดเชื้อในหัวใจ แต่ถ้าเส้นเลือดเกินมีขนาดใหญ่ เด็กจะมีอาการผอม โตช้า ติดเชื้อง่าย ซีด หอบ เหนื่อยง่าย และมีภาวะหัวใจวาย ต้องได้รับการตรวจวินิจฉัยและวางแผนการรักษาอย่างทัน่วงที่

เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ ศูนย์ความเป็นเลิศด้านโรคหัวใจ (Cardiac Excellence Center) สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินีได้จัดทำ “โครงการสวนหัวใจปิดเส้นเลือดเกินในเด็ก ถวายเป็นพระราชกุศล ๘๔ ดวง” เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำการสวนหัวใจ

ผู้ป่วยเด็กจากโรคดังกล่าว จำนวน ๘๔ ดวง จากกลุ่มผู้ป่วยที่เข้ามาได้รับการรักษาที่สถาบันสุขภาพเด็กฯ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ป่วยเข้าถึงบริการอย่างสะดวก รวดเร็ว ลดภาวะแทรกซ้อนที่เป็นอันตรายถึงชีวิตและได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง โดยคัดเลือกผู้ป่วยโดยใช้วิธีเรียงลำดับความรุนแรงของโรค

การสวนหัวใจดำเนินงานโดยบุคลากรทางการแพทย์ของสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี ประกอบด้วยกุมารแพทย์โรคหัวใจ วิทยุณิแพทย์ พยาบาล นักรังสีการแพทย์ นักปฏิบัติการห้องสวนหัวใจ และอุปกรณ์เครื่องมือแพทย์ที่ทันสมัย การบริการในระดับมาตรฐาน ผลการดำเนินโครงการ พบว่า ปีงบประมาณ ๒๕๕๔ มีผู้ป่วยเข้ารับการรักษาเส้นเลือดเกินนอกหัวใจในเด็กด้วยวิธีการสวนหัวใจเพื่อการปิดหลอดเลือดนอกหัวใจ จำนวนทั้งสิ้น ๘๔ ราย และพบว่าประสบผลสำเร็จในการสวนหัวใจเพื่อการปิดหลอดเลือดนอกหัวใจทุกราย โดยไม่มีภาวะแทรกซ้อนและผลการรักษาติดตาม โดยใช้เครื่องคลื่นเสียงสะท้อนหัวใจทันทีหลังการรักษา พบว่าเกือบทุกรายปิดสนิทเป็นอย่างดีจากการโทรศัพท์ติดตามเยี่ยมผู้ป่วยที่บ้าน พบว่าผู้ป่วยเด็กทุกรายมีสุขภาพแข็งแรงดี ไม่มีภาวะแทรกซ้อน สามารถปิดเส้นเลือดเกินนอกหัวใจโดยการสวนหัวใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจุบันมีการรักษา ๒ วิธีคือ การผ่าตัดและการสวนหัวใจ ซึ่งแต่ละวิธีมีข้อดีข้อเสียต่างกันคือ ๑) การผ่าตัดแบบไม่ต้องเปิดหัวใจมีอัตราเสี่ยงต่ำ แต่จะมีแผลบริเวณทรวงอกด้านซ้าย ใช้เวลาพักฟื้นประมาณ ๑ สัปดาห์ ๒) การสวนหัวใจ แพทย์จะใส่อุปกรณ์พิเศษผ่านทางหลอดเลือดที่ขาหนีบเพื่อไปอุดเส้นเลือดเกิน ผลการรักษาเหมือนการผ่าตัดแต่มีข้อดีคือ ไม่มีแผลที่ทรวงอก ใช้เวลาพักฟื้นประมาณ ๑ - ๒ วัน ค่ารักษาพยาบาลประมาณรายละ ๘๐,๐๐๐ บาท ขึ้นอยู่กับชนิดของอุปกรณ์ที่ใช้ ทั้งนี้ สถาบันสุขภาพเด็กฯ เลือกใช้วิธีการสวนหัวใจในการรักษาผู้ป่วยเด็กที่มีน้ำหนักมากกว่า ๗ กิโลกรัมขึ้นไป

โครงการรากฟันเทียมเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาส มหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

สถาบันทันตกรรมกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
และกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

โครงการรากฟันเทียมเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ เป็นความร่วมมือระหว่าง กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งมอบหมายให้กรมการแพทย์โดยสถาบันทันตกรรม เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการบริหารจัดการโครงการฯ เพื่อให้บริการรากฟันเทียมฯ แก่ผู้ป่วย รวม ๘,๔๐๐ ราย ในปีงบประมาณ ๒๕๕๔ - ๒๕๕๗ ต่อมาได้ขยายเวลาไปถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๙ เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ และเพื่อเป็นการให้โอกาสแก่ผู้สูงอายุผู้พิการและผู้ด้อยโอกาสที่สูญเสียฟันทั้งปากสามารถใช้ฟันเทียมได้ดีขึ้น เคี้ยวอาหารได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ด้วยเทคโนโลยีของคนไทย

โดยดำเนินการให้บริการผู้ป่วยในด้านประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ความเข้าใจแก่กลุ่มเป้าหมาย จัดรณรงค์ประชาสัมพันธ์โครงการรากฟันเทียมเฉลิมพระเกียรติฯ ๗ รอบ ทั้งหมด ๕ แห่ง ได้แก่ ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค อีก ๕ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดเชียงราย จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดพิษณุโลก ด้านวิชาการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรต่อยอดสำหรับทันตแพทย์ มีทันตแพทย์เข้าร่วมการอบรม ๗๐ คน และอบรมทันตภิบาล รุ่นที่ ๒ จำนวน ๑๔๑ คน และสุดท้ายด้านบริการ ให้บริการฝังรากฟันเทียมจากเป้าหมาย ๘,๔๐๐ ราย มีผู้ป่วยที่ได้รับการฝังรากฟันเทียมแล้ว ๖,๓๑๕ ราย (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๙) ทั้งนี้ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงการรักษา ด้านเทคโนโลยีขั้นสูง โดยการผ่าตัดฝังรากฟันเทียม ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถบดเคี้ยวอาหารได้เป็นอย่างดี มีสุขภาพชีวิตที่ดี อีกทั้งยังเพิ่มความมั่นใจในการเข้าถึงสังคมด้วยรอยยิ้มที่มั่นใจ นอกจากนี้ยังได้พัฒนาฐานข้อมูลและกลไกในการให้บริการ การจัดระบบกระจายเครื่องมือและอุปกรณ์ไปยังหน่วยบริการ เป้าหมายทั่วประเทศ นิเทศและตรวจเยี่ยมหน่วยบริการ และจัดทำแนวปฏิบัติ/มาตรฐานการให้บริการ รากฟันเทียมในโครงการอีกด้วย

โครงการรากฟันเทียมข้าวอร่อยสู่ภูมิภาค กับกรมการแพทย์

สถาบันทันตกรรม กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

กรมการแพทย์ โดยสถาบันทันตกรรม ได้ดำเนินการจัดงานรณรงค์ **“รากฟันเทียมข้าวอร่อยสู่ภูมิภาคกับกรมการแพทย์”** เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ภูมิภาค สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการรากฟันเทียม เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเนื่องในโอกาสมหามงคล เฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ ให้ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพช่องปากที่ถูกต้องอย่างต่อเนื่องภายหลังการใส่รากฟันเทียมแก่ผู้ป่วย พร้อมทั้งมีการคัดกรองผู้ป่วยที่จะเข้ารับบริการในโครงการรากฟันเทียมเฉลิมพระเกียรติฯ มีการอบรมให้ความรู้เบื้องต้นด้านการคัดกรองและการดูแลผู้ป่วยรากฟันเทียมให้แก่ทันตภิบาล ผู้ช่วยทันตแพทย์ ทั้งนี้ยังมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์ความเป็นเลิศทางการแพทย์เฉพาะทางด้านทันตกรรมของสถาบันทันตกรรม กรมการแพทย์พร้อมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านทันตกรรมกับหน่วยบริการทั่วประเทศและให้บริการด้านทันตกรรมแก่ประชาชนในส่วนภูมิภาคโดยจัดรณรงค์ทั้งหมด ๔ ครั้งใน ๔ ภูมิภาค กลุ่มเป้าหมาย คือ คณะผู้บริหาร และคณะทำงานจากส่วนกลางทันตแพทย์ เจ้าหน้าที่ทันตสาธารณสุข ผู้ช่วยทันตแพทย์ นักวิชาการสาธารณสุข พยาบาลวิชาชีพ ผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่เกี่ยวกับ สื่อและประชาสัมพันธ์ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน/อาสาสมัคร/ชมรม/อื่นๆ มีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ ๒,๐๐๐ คน ได้แก่

- ภาคเหนือ ณ จังหวัดสุโขทัย	จำนวน ๔๘๓ คน
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ณ จังหวัดอุบลราชธานี	จำนวน ๕๒๔ คน
- ภาคกลาง ณ จังหวัดนครนายก	จำนวน ๕๑๖ คน
- ภาคใต้ ณ จังหวัดนครศรีธรรมราช	จำนวน ๔๓๖ คน

สุขภาพตาดี ชีวิตสดใส เอลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคล
เฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

โรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์ (วัดไร่ขิง)

ภาวะตาบอดและสายตาเลือนรางเป็นปัญหาสาธารณสุขของประเทศไทย ในปี พ.ศ. ๒๕๒๖ มีความชุกของภาวะตาบอด ร้อยละ ๑.๑๔ โดยมาตรฐานขององค์การอนามัยโลกถือได้ว่า ขณะนั้น ประเทศไทย มีคนตาบอดมากและเป็นปัญหาทางสาธารณสุข ในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้สำรวจผู้พิการ พบว่า มีผู้พิการประมาณ ๑.๘ ล้านคนเศษ พบว่า ความบกพร่องของประชากรผู้พิการ มากที่สุด คือ สายตาเลือนราง ๒ ข้าง (ร้อยละ ๒๒.๓) รองลงมาเป็นสายตาเลือนรางข้างเดียว (ร้อยละ ๑๐.๔) ซึ่งเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๔๕ พบสายตาเลือนราง ๒ ข้าง ร้อยละ ๒๑.๙ และสายตา เลือนรางข้างเดียว ร้อยละ ๖.๘ สอดคล้องกับข้อมูลประมวลผลจากฐานข้อมูลทะเบียนกลางคนพิการ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ณ วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ มีผู้พิการทางการเห็น จำนวน ๑๒๒,๒๕๙ คน ซึ่งมากกว่า ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่มีคนพิการทางการเห็น จำนวน ๘๔,๓๖๙ ราย ส่วนใหญ่ของประชากรผู้พิการทางการมองเห็นเป็นผู้สูงอายุ (ร้อยละ ๖๔.๕) โรคต้อกระจกเป็นสาเหตุอันดับหนึ่ง (ความชุกร้อยละ ๔๗) ที่ทำให้ตาบอด นอกจากนี่ยังองค์การอนามัยโลกกล่าวว่าคนที่เป็เบาหวานนาน ๑๕ ปี จะมีภาวะตาบอด ร้อยละ ๒ สายตาเลือนราง ร้อยละ ๑๐ และจาก Thailand Diabetes Registry (๒๕๔๖) พบว่าเบาหวานขึ้นจอประสาทตา เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดภาวะตาบอดในวัยคนทำงาน (อายุ ๒๐ - ๗๔ ปี) ถึงร้อยละ ๓๐.๗

จากจำนวนประชากรผู้สูงอายุมีอัตราเพิ่มขึ้น (ร้อยละ ๑๑.๘ ของประชากรทั้งหมด) และความชุก ของเบาหวานในประชากรไทย (อายุ ๑๕ ปีขึ้นไป) มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ปัญหาภาวะตาบอด และสายตาเลือนรางเพิ่มขึ้น การลดภาวะคนตาบอดลงโดยการป้องกันตาบอดและควบคุมสายตาพิการ จึงเป็นโครงการเร่งด่วนที่ภาครัฐควรเร่งดำเนินการให้เป็นนโยบายเชิงรุก เพื่อให้เกิดระบบเครือข่าย การส่งเสริม ป้องกัน และการฟื้นฟูสมรรถภาพเชิงรุก โดยความร่วมมือของทุกภาคส่วนเพื่อให้ประชาชน สามารถดูแลสุขภาพของตนเองได้ ผู้มีปัญหาดูสุขภาพตาได้รับการดูแลอย่างถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญเร็วขึ้น จะลดภาวะตาบอดและตาเลือนรางของประเทศลงได้ ตามที่องค์การอนามัยโลกกล่าวว่า ร้อยละ ๕๐ ของ

คนสายตาพิการสามารถป้องกันได้ และมากกว่า ๑๕๓ ล้านคนจาก ๑๖๑ ล้านคน ที่มีสายตาพิการสามารถแก้ไขได้ด้วยแว่นตา

กรมการแพทย์ได้ให้ความสำคัญที่จะลดสถานะคนตาบอดลง โดยโรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์ (วัดไร่ขิง) ได้จัดหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ด้านจักษุวิทยา บริการเชิงรุกในจังหวัดต่างๆ ทุกภูมิภาคของประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๖ ถึงปัจจุบัน ให้บริการประชาชนประมาณ ๔ แสนคนเศษ และฟื้นฟูสมรรถภาพโดยการผ่าตัดรักษาต้อกระจกและโรคอื่นในเชิงรุกทั้งในโรงพยาบาลและหน่วยผ่าตัดเคลื่อนที่ในโรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไป แต่ยังไม่สามารถรองรับการแก้ไขปัญหาสุภาพตาได้ทันกับความต้องการ จึงได้พัฒนากลวิธีแก้ไขปัญหาในรูปแบบของการสร้างเครือข่ายวิชาการโรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไปในส่วนภูมิภาค โดยการถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการแพทย์ด้านจักษุวิทยาเพื่อให้บุคลากรในพื้นที่มีความรู้ความชำนาญ สามารถนำไปแก้ไขปัญหาสุภาพตาของประชาชนในพื้นที่ที่รับผิดชอบได้ โดยมีโรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์ (วัดไร่ขิง) เป็นที่ปรึกษาด้านวิชาการและระบบการส่งต่อ นอกจากนี้ยังได้พัฒนางานด้านการศึกษาวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการแพทย์ด้านจักษุวิทยา ที่สามารถนำผลไปใช้แก้ไขปัญหาสุภาพตาประชาชนของประเทศ ส่วนบริการหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ด้านจักษุวิทยายังคงเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และเป็นที่พึงพอใจของประชาชนในทุกจังหวัด

ดังนั้น ในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข โดยโรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์ (วัดไร่ขิง) จึงได้จัดทำโครงการ **“สุภาพตาดี ชีวีสดใส”** ขึ้น ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข นนทบุรีและจังหวัดในเขตปริมณฑล ได้แก่ นครปฐม พระนครศรีอยุธยา ในเดือนกันยายน ๒๕๕๔ โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑. เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔
๒. เพื่อให้ประชากรกลุ่มเสี่ยงได้รับการตรวจคัดกรองเบื้องต้น และได้รับบริการที่เหมาะสม
๓. เพื่อให้ผู้มีปัญหาทางสายตาได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการมองเห็น
๔. เพื่อให้ประชาชนทั่วไปและผู้มีปัญหาสุภาพตาได้รับความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุภาพตาด้วยตนเอง

ในการดำเนินงานนั้นได้มีการประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนการดำเนินงาน ประสานงานกับพื้นที่เพื่อเตรียมความพร้อม และออกหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ด้านจักษุวิทยา ประกอบด้วย การตรวจวัดสายตาและคัดกรองเบื้องต้น การตรวจวินิจฉัยเบื้องต้น โดยจักษุแพทย์ การตรวจคัดกรองเบาหวานเข้าจอประสาทตา การส่งต่อเพื่อรับการรักษาที่ถูกต้อง การมอบแว่นตาแก่ผู้มีปัญหาทางสายตา และการให้ความรู้แก่ประชาชนในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ จัดนิทรรศการ วีดิทัศน์ เอกสาร และคำแนะนำรายบุคคล ซึ่งพบว่าผู้มีผู้ใช้บริการตลอดระยะเวลา ๙ วัน รวมทั้งสิ้น ประมาณ ๘,๘๕๖ ราย เฉลี่ย ๙๘๔ คนต่อวัน

โครงการสนองน้ำพระราชหฤทัยในหลวง ทรงห่วงใย
สุขภาพประชาชน เพื่อถวายเป็นพระราชกุศล
แด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในโอกาสที่จะทรงเจริญพระชนมพรรษา
๘๔ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

สำนักปลัดกระทรวงสาธารณสุข กรมการแพทย์
กรมควบคุมโรค กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

เนื่องในโอกาสพระราชพิธี “มหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔” พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเจริญพระชนมายุครบ ๘๔ พรรษาในปี ๒๕๕๔ กระทรวงสาธารณสุข ในฐานะที่รับผิดชอบดูแลด้านสุขภาพอนามัยของประชาชนชาวไทย ได้จัดทำ “โครงการสนองน้ำพระราชหฤทัยในหลวง ทรงห่วงใยสุขภาพประชาชน” เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช โดยเป็นโครงการต่อเนื่องตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๕๔ เพื่อเทิดพระเกียรติและระลึกในพระมหากรุณาคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่ทรงห่วงใยในสุขภาพของพสกนิกรชาวไทยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยได้คำนึงปัญหาโรคไม่ติดต่อเรื้อรังที่สำคัญ ได้แก่ โรคเบาหวาน และความดันโลหิตสูง ซึ่งเป็นปัญหาสุขภาพที่ประชาชนไทยมีความเสี่ยงต่อการเป็นโรคเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากมีพฤติกรรมสุขภาพที่ไม่เหมาะสม

โครงการสนองน้ำพระราชหฤทัยในหลวง ทรงห่วงใยสุขภาพประชาชนมีการดำเนินในระยะที่ ๑ ในวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๒ ถึงวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยเน้นการตรวจสุขภาพเชิงรุก โดยให้อาสาสมัครสาธารณสุขและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทุกระดับ ดำเนินการคัดกรองโรคความดันโลหิต และโรคเบาหวานในประชาชนอายุตั้งแต่ ๓๕ ปีขึ้นไปทั่วประเทศให้ได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐ เพื่อจำแนกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงสูง กลุ่มสงสัย ผู้ป่วยรายใหม่ กลุ่มป่วยที่ไม่มีภาวะแทรกซ้อน และกลุ่มป่วยที่มีภาวะแทรกซ้อน เพื่อจะได้วางแผนกลยุทธ์เชิงรุกในการดูแลประชาชนอย่างต่อเนื่อง ให้ประชาชนได้รับทราบภาวะสุขภาพ ของตนเองและลดความเสี่ยง รวมถึงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพให้มีสุขภาพแข็งแรง

ผลการดำเนินการโครงการระยะที่ ๑ อาสาสมัครสาธารณสุขและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทุกระดับ สามารถดำเนินการคัดกรองเบาหวานและความดันโลหิตสูงได้ร้อยละ ๙๒ จากการตรวจเบาหวานทั้งหมด

๒๐,๙๘๕,๑๓๓ คน พบประชากรมีความเสี่ยงสูงที่จะเป็นเบาหวาน ๑.๗ ล้านคน คิดเป็น ร้อยละ ๘ ส่วนโรคความดันโลหิตสูง ตรวจทั้งหมด ๒๑,๑๖๘,๔๑๔ คน พบผู้ที่มีความดันโลหิตสูงกว่าปกติเสี่ยงป่วย ร้อยละ ๑๑ หรือจำนวน ๒.๔ ล้านกว่าคน จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ประชาชนมีความเสี่ยงเป็นโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูง และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้นกระทรวงสาธารณสุข จึงให้ความสำคัญในการกำหนดมาตรการและกลวิธีการดำเนินการเชิงรุกที่จะส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันควบคุมโรคและการให้บริการรักษาพยาบาลโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูง และเพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้ดูแลเอาใจใส่สุขภาพของตนเอง จึงได้จัดทำโครงการสนองน้ำพระราชหฤทัยในหลวงทรงห่วงใยสุขภาพประชาชนเพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในโอกาสที่จะทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๔ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ โดยมีการดำเนินการแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่ สำนักปลัดกระทรวงสาธารณสุข กรมการแพทย์กรมควบคุมโรค และกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งมีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเนื่องในโอกาส **“พระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔”** พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเจริญพระชนมายุครบ ๘๔ พรรษาใน พ.ศ. ๒๕๕๔ ๒) เพื่อตรวจคัดกรองและประเมินความเสี่ยงด้านสุขภาพของประชาชนคนไทย ตลอดจนกระตุ้นให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพและการดูแลสุขภาพตนเองอย่างแท้จริง ๓) เพื่อกำหนดมาตรการและวิธีการเชิงรุกในการส่งเสริมสุขภาพการป้องกันควบคุมโรค การสนับสนุน การดูแลรักษา และให้บริการที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มที่คัดกรองได้จากโครงการระยะที่ ๑ ซึ่งได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มป่วย และกลุ่มป่วยที่มีภาวะแทรกซ้อน ๔) เพื่อสร้างกระแสให้ประชาชนใส่ใจดูแลสุขภาพของตนเองมากขึ้น และ ๕) เพื่อให้มีระบบการเฝ้าระวังและป้องกันความเสี่ยงการเกิดโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูง

โดยมีเป้าหมายการดำเนินงาน คือ ๑) ประชาชนไทยอายุ ๓๕ ปีขึ้นไป ได้รับความรู้คำแนะนำและให้ความสำคัญในการดูแลสุขภาพตนเองและมีพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม ๒) กลุ่มเสี่ยงกลุ่มป่วยและกลุ่มป่วยที่มีภาวะแทรกซ้อนจากโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูงที่ได้รับการสำรวจ ทุกคนได้รับการดูแลสุขภาพที่เหมาะสมอย่างครบวงจรทั้งในส่วนของการดูแลตนเอง (ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม) การได้รับการบริการจากสถานบริการตั้งแต่ระดับปฐมภูมิจนถึงทุติยภูมิและตติยภูมิ รวมทั้งการสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการดูแลสุขภาพในชุมชน ๓) ประชาชนได้รับการเฝ้าระวังและป้องกันความเสี่ยงการเกิดโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูง รวมทั้งการเกิดโรคแทรกซ้อนจากโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูงอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และ ๔) การพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนต้นแบบในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพเพื่อลดโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูง

โครงการศูนย์หลอดเลือดสมองเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาส
พระราชพิธีมหามงคล
เฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ
๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

โรงพยาบาลเลิดสิน

โรงพยาบาลเลิดสินได้ดำเนินงานในโครงการศูนย์โรคหลอดเลือดสมอง โดยมีการดำเนินการบริหาร และจัดตั้งหอพยาบาลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง (Stroke unit) เริ่มเปิดดำเนินการเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ จัดตั้งอยู่ที่ตึกกาญจนาภิเษก ชั้น ๑๖ บริเวณส่วนหน้าของหอผู้ป่วยเวชศาสตร์ฉุกเฉิน สามารถรับผู้ป่วยได้ ๔ เตียง โดยมีอัตรากำลังในการดูแลรักษาผู้ป่วยดังนี้ อายุรแพทย์ระบบประสาท ๒ ท่าน พยาบาล stroke nurse manager ๑ ท่าน พยาบาลที่ผ่านการอบรม stroke nurse ๕ ท่าน โดยจัดอัตรากำลังในแต่ละเวรให้มีพยาบาล stroke nurse อย่างน้อย ๑ ท่าน พยาบาลวิชาชีพ ๑ ท่าน ผู้ช่วยพยาบาล ๑ ท่าน ประจำที่หอผู้ป่วย มีทีมสหวิชาชีพ ได้แก่ แพทย์ประจำบ้านเวชศาสตร์ฉุกเฉิน แพทย์ประจำบ้านอายุรศาสตร์ อายุรแพทย์ระบบประสาท ศัลยแพทย์ระบบประสาท แพทย์เวชศาสตร์ฟื้นฟู พยาบาล เภสัชกร นักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด ผู้ช่วยพยาบาล เป็นต้น ด้านความรู้ จัดให้มีการให้ความรู้แก่ผู้ป่วย/ญาติผู้ดูแลทุกรายตั้งแต่ที่ได้รับการรักษาในโรงพยาบาล สำหรับผู้ป่วยนอกและญาติที่มากับผู้ป่วย ได้มีการให้ความรู้ผ่านสื่อต่างๆ เช่น แผ่นพับ เปิดแผ่น CD เกี่ยวกับโรคหลอดเลือดสมอง ให้ได้รับชมทุกวันจันทร์ที่ห้องตรวจผู้ป่วยนอกของแผนกอายุรกรรม ในส่วนของประชาชนได้มีกิจกรรมบรรยายความรู้ทุกวันพุธ ซึ่งจะหมุนเวียนแพทย์สาขาต่างๆ มาบรรยายทางแผนกอายุรกรรม และยังมี การจัดอบรมเรื่องโรคหลอดเลือดสมองให้แก่ตัวแทนของศูนย์สาธารณสุขต่างๆ ในบริเวณใกล้เคียงโรงพยาบาล เลิดสิน เพื่อที่จะได้นำความรู้ไปเผยแพร่แก่ประชาชนและดูแลผู้ป่วยได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ มีการ ให้ความรู้แก่บุคลากรทางการแพทย์ คือ เวรเปล โดยจัดอบรมเรื่องการดูแลผู้ป่วยหลอดเลือดสมองและ ติดป้ายสื่อสารบอกอาการเกี่ยวกับโรคหลอดเลือดสมองที่บริเวณรับผู้ป่วยและหน่วยคัดกรอง รวมถึงส่งเสริม ให้พยาบาลไปอบรม stroke nurse จำนวน ๕ ท่าน ซึ่งพยาบาลที่ผ่านการอบรมได้มาปฏิบัติงานดูแลผู้ป่วย stroke unit และที่สำคัญ คือ ได้จัดกิจกรรม stroke round ร่วมกับทีมสหวิชาชีพที่บริเวณหอพยาบาล ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองทุกวันจันทร์ และจัดประชุมคณะกรรมการดูแลรักษาผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง เป็นระยะๆ อย่างสม่ำเสมอ

สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานพบว่า ยังไม่สามารถแยกหอพยาบาลผู้ป่วยโรค หลอดเลือดสมองออกจากหอผู้ป่วยทั่วไปได้อย่างชัดเจน จึงทำให้ไม่สามารถให้การรักษาผู้ป่วยโรค หลอดเลือดสมองตีบเฉียบพลันที่ต้องให้ยา thrombolytic ได้ทันที โดยต้องไปที่ ICU แทน และปัญหาอีก ประการหนึ่งคือ อัตราากำลังของพยาบาลที่ได้รับการอบรมให้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองยังไม่เพียงพอ หากปัญหาดังกล่าวยังไม่ได้รับการแก้ไข บทบาทของหอพยาบาลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองก็จะจางหายไปที่สุดใน

โครงการรักษัตา รักษาหัวใจ ใส่ยาเทียม เอลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙
เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคล
เอลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

โรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์ (วัดไร่ขิง) สถาบันโรคทรวงอก
สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี โรงพยาบาลราชวิถี
โรงพยาบาลเลิดสิน และโรงพยาบาลพรัตนราชธานี

ปัญหาเรื่องจอประสาทตาเสื่อม

โรคจอประสาทตาเสื่อมเป็นสาเหตุที่ทำให้ตาบอดและปัจจุบันยังไม่มีวิธีรักษาให้หายขาดได้ แต่สามารถให้รักษาเพื่อหยุดหรือชะลอการดำเนินโรคให้มีการเสื่อมของจอประสาทตาช้าที่สุด ความผิดปกติจะเกิดขึ้นที่จอประสาทตาซึ่งเป็นส่วนที่ไวต่อการมองเห็นมากที่สุด โดยผู้ป่วยมักจะไม่มีสังเกตเห็นถึงความผิดปกติในระยะเริ่มต้น มารู้ตัวเมื่อมีการสูญเสียการมองเห็นเกิดขึ้นแล้ว ซึ่งมีอุบัติการณ์สูงขึ้นมาในกลุ่มอายุตั้งแต่ ๖๕ ปีขึ้นไป และเป็นสาเหตุสำคัญของภาวะตาบอดแบบถาวรในผู้สูงอายุ ทั้งนี้ ปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้มีโอกาสเกิดโรคจอประสาทตาเสื่อม คือ ผู้สูงอายุที่อายุเพิ่มขึ้น โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคไขมันในเส้นเลือดสูง ผู้สูบบุหรี่ เป็นต้น

โรคจอประสาทตาเสื่อมมีลักษณะของโรค ๒ รูปแบบ คือ แบบแห้งหรือแบบเสื่อมช้า พบมากที่สุดประมาณร้อยละ ๘๕ - ๙๐ โดยเซลล์จอประสาทจะเสื่อมช้า ๆ อย่างค่อยเป็นค่อยไป จึงทำให้ความสามารถในการมองเห็นค่อยๆ ลดลง และแบบเปียกหรือแบบเสื่อมเร็วพบประมาณร้อยละ ๑๐ - ๑๕ เป็นการสูญเสียการมองเห็นอย่างรวดเร็วทันที

ปัจจุบันการป้องกันไม่ให้เป็นโรคนี้อย่างไรก็ยังไม่สามารถทำได้ และขณะเดียวกันก็ยังไม่มียาการรักษาให้หายขาดได้ ดังนั้นผู้ป่วยจึงจำเป็นต้องได้รับการดูแลรักษาอย่างถูกต้องและต่อเนื่องโดยจักษุแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านจอประสาทตา ที่ซึ่งมีเฉพาะในโรงพยาบาลเฉพาะทางหรือโรงพยาบาลขนาดใหญ่เท่านั้น นอกจากนี้ยังมีค่าใช้จ่ายในการรักษาค่อนข้างสูงและค่าใช้จ่ายส่วนตัวในการรักษาตามแพทย์นัดในระยะยาวจึงมีโอกาสทำให้ผู้ป่วยไม่สามารถเข้าถึงการรักษาพยาบาลและอาจส่งผลให้เกิดภาวะตาบอดตามมา

ปัญหาเรื่องโรคหัวใจ

โรคหัวใจโดยเฉพาะโรคหัวใจขาดเลือด เป็นสาเหตุการเสียชีวิตอันดับ ๓ ในประเทศไทย รองจากการติดเชื้อ HIV และอุบัติเหตุ มีสาเหตุและพยาธิสภาพที่มีความซับซ้อนและต้องอาศัยทั้งอายุรแพทย์หัวใจและศัลยแพทย์ทรวงอกที่ชำนาญมาให้การดูแลรักษา โดยปัญหาโรคหัวใจที่พบบ่อยคือ ๑) โรคหลอดเลือดหัวใจซึ่งพบว่ามีอุบัติการณ์สูงสุดในโรคหัวใจทั้งหมด โดยมีอาการเจ็บปว่นและเรื้อรัง ๒) โรคลิ้นหัวใจรูมาติกและโรคลิ้นหัวใจที่ไม่ใช่รูมาติก มีพยาธิสภาพทั้งลิ้นหัวใจตีบรวมถึงการผ่าตัดซ่อมลิ้นและเปลี่ยนลิ้นหัวใจ ๓) โรคหัวใจพิการแต่กำเนิด ซึ่งพบบ่อยคือ ผังกั้นหัวใจห้องบนรั่ว (Atrial septal defect หรือ ASD) ผังกั้นหัวใจห้องล่างรั่ว (Ventricular septal defect หรือ VSD) และความผิดปกติของหลอดเลือดเชื่อมต่อนระหว่างหลอดเลือดแดงใหญ่และหลอดเลือดแดงปอด (Patent ductus arteriosus หรือ PDA) ๔) โรคหัวใจเต้นผิดจังหวะซึ่งมีทั้งชนิดเต้นเร็วและเต้นช้ากว่าปกติ ๕) ภาวะหัวใจล้มเหลวในกรณีที่หัวใจห้องล่างซ้ายบีบตัวอ่อนและไม่ตอบสนองต่อการให้ยาอย่างเต็มที่ และ ๖) โรคหลอดเลือดหัวใจตีบหรือผู้ป่วยที่มีหัวใจห้องล่างซ้ายบีบตัวอ่อนและมีภาวะเต้นผิดจังหวะที่รุนแรงระดับที่อันตราย โรคหัวใจเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้ป่วย ดังนั้นกรมการแพทย์จึงเล็งเห็นถึงปัญหาของโรคหัวใจดังกล่าวและจัดทำโครงการนี้ขึ้นมาเพื่อลดความสูญเสียจากโรคหัวใจและส่งผลให้ผู้ป่วยโรคหัวใจมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

ปัญหาเรื่องโรคข้อเข่า

โรคข้อเข่าเสื่อมนับเป็นโรคเรื้อรังอีกโรคหนึ่ง ที่ทำให้ผู้สูงอายุมีปัญหาในการดำรงชีพมากขึ้น เนื่องจากมีอาการเจ็บปวดไม่สามารถเดินหรือเคลื่อนไหวและช่วยเหลือตนเองได้ ทำให้ต้องอยู่ในภาวะพึ่งพิงการรักษาโดยวิธีการผ่าตัดเปลี่ยนข้อเข่าเทียม ทำให้ผู้ป่วยโรคข้อเข่าเสื่อมมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ลดความเจ็บปวดทุกข์ทรมานจากอาการของโรค สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ลดการพึ่งพาจากบุคคลรอบข้าง แต่การผ่าตัดเปลี่ยนข้อเข่านี้ต้องใช้งบประมาณค่อนข้างสูงอีกทั้งยังมีผู้ป่วยที่ต้องรอคิวจำนวนมาก จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุขจึงได้จัดทำโครงการนี้ขึ้นมา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยที่ป่วยเป็นโรคข้อเข่าเสื่อม โรคหัวใจ และโรคข้อเข่าเสื่อม ให้มีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยมีพื้นที่ในการดำเนินการเป็นหน่วยงานในสังกัดกรมการแพทย์ ๖ หน่วยงาน คือโรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์ (วัดไร่ขิง) และเครือข่าย สถาบันโรคทรวงอก สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี โรงพยาบาลราชวิถี โรงพยาบาลเลิดสิน และโรงพยาบาลนพรัตนราชธานี

ผลการดำเนินงานพบว่า ผู้ป่วยที่เป็นโรคข้อเข่าเสื่อมได้รับการรักษาทั้งหมด ๕๘๙ ดวงตา (๕๔๘ ราย) รักษาผู้ป่วยหัวใจทั้งหมด ๑,๘๙๓ ดวง และรักษาผู้ป่วยโรคข้อเข่าเสื่อมทั้งหมด ๒๐๙ เข่า จากผลการดำเนินโครงการนี้ ผู้ป่วยโรคข้อเข่าเสื่อม ผู้ป่วยที่เป็นโรคหัวใจและผู้ป่วยที่ป่วยด้วยโรคข้อเข่าเสื่อม ได้รับการรักษารวดเร็วขึ้น ทำให้ลดความเสี่ยงจากภาวะตาบอด การเสียชีวิตจากโรคหัวใจ และหายจากความเจ็บปวดทุกข์ทรมานจากโรคข้อเข่าเสื่อม ส่งผลให้ผู้ป่วยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

โครงการจัดตั้ง Stroke unit เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาส มหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

สถาบันประสาทวิทยา

สถาบันประสาทวิทยาได้จัดทำโครงการจัดตั้ง Stroke unit โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

๑. เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔
๒. เพื่อลดความพิการเมื่อเป็นโรคหลอดเลือดสมอง ทำให้ลดภาระทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ทำให้ลดงบประมาณในการดูแลคนพิการทั้งในแง่สุขภาพและมหภาค
๓. ลดอัตราการเกิดโรคหลอดเลือดสมอง เพื่อให้ประชาชนสามารถป้องกันตัวเองได้ ลดภาระในแง่งบประมาณการรักษาทั้งทางตรงและทางอ้อม
๔. เพื่อให้โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป ที่ต้องการให้บริการ ซึ่งตอบแบบสอบถามว่าพร้อมในการจัดตั้งและพัฒนา Stroke unit สามารถเปิดหอผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองได้อย่างมีมาตรฐาน จำนวน ๘ แห่ง

ในการดำเนินงาน ลำดับแรกจะทำการวิเคราะห์ พิจารณาความพร้อมในด้านสถานที่ โดยส่งทีมงานลงพื้นที่เข้าตรวจสอบสถานที่ที่จะดำเนินการจัดตั้ง Stroke unit หรือ Stroke corner ว่ามีความเหมาะสมต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างไร ซึ่งในทีมจะประกอบด้วย แพทย์ผู้เชี่ยวชาญ พยาบาลวิชาชีพ นักวิชาการสาธารณสุข

และสถาปนิก หลังจากนั้นจึงวิเคราะห์พิจารณาความพร้อมในด้านเครื่องมือทั้งด้านยา และห้องปฏิบัติการต่างๆ และวิเคราะห์พิจารณาความพร้อมในด้านบุคลากร ทั้งนี้ได้มีการอบรมบุคลากรในการดูแลผู้ป่วย โรคหลอดเลือดสมอง เพื่อให้ปฏิบัติการใน Stroke unit หรือ Stroke corner ได้อีกด้วย ซึ่งพื้นที่ในการ ดำเนินการ ได้แก่ พื้นที่ดำเนินการโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป ๘ แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลนครพิงค์ โรงพยาบาลอุดรธานี โรงพยาบาลสกลนคร โรงพยาบาลนครปฐม โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยมหาราช โรงพยาบาลพระพุทธบาท โรงพยาบาลฉะเชิงเทรา และโรงพยาบาลสงขลา

ผลการดำเนินงานในระยะแรกที่สามารถเห็นได้ชัดเจน คือ โรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาลทั่วไป จำนวน ๘ แห่ง สามารถให้บริการและพัฒนา Stroke unit รวมทั้งสามารถเปิดหอผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองได้อย่างมีมาตรฐาน ส่วนผลการดำเนินงานในระยะยาวนั้น จะช่วยลดความพิการของ ประชาชนเมื่อป่วยเป็นโรคหลอดเลือดสมอง ทำให้ลดภาระทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ลดงบประมาณ ในการดูแลคนพิการ ทั้งในแง่จุลภาคและมหภาค นอกจากนี้ยังทำให้ประชาชนสามารถป้องกันตัวเอง จากโรคหลอดเลือดสมองได้ ลดอัตราการเกิดโรคหลอดเลือดสมอง และลดภาระในแง่งบประมาณการรักษา ทั้งทางตรงและทางอ้อม

โครงการรักษาดำเนลิบพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาส พระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

โรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์ (วัดไร่ขิง)

โรคจอประสาทตาเสื่อมในผู้สูงอายุ (Age-related macular degeneration, AMD) เป็นสาเหตุหลักที่ทำให้ตาบอดในผู้ที่มีอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป และปัจจุบันก็ยังไม่มียารักษาให้หายขาดได้ แต่สามารถให้การดูแลรักษาเพื่อหยุดหรือชะลอการดำเนินโรคให้มีการเสื่อมของจอประสาทตาช้าที่สุด ความผิดปกติจะเกิดขึ้นที่จุดกลางรับภาพของจอประสาทตา ซึ่งเป็นส่วนที่ไวต่อการมองเห็นมากที่สุด โดยผู้ป่วยมักจะไม่มีสังเกตเห็นถึงความผิดปกติในระยะเริ่มต้น มารู้ตัวเมื่อมีการสูญเสียการมองเห็นเกิดขึ้นแล้ว มีอุบัติการณ์สูงขึ้นมากในกลุ่มอายุตั้งแต่ ๖๕ ปีขึ้นไป และเป็นสาเหตุสำคัญของภาวะตาบอดแบบถาวรในผู้สูงอายุ ปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้มีโอกาสทำให้เกิดโรคจอประสาทตาเสื่อม ได้แก่ ผู้สูงอายุ เบาหวาน ความดันโลหิตสูง ไขมันในเลือดสูง ผู้สูบบุหรี่ เป็นต้น

ในปัจจุบัน โรคจอประสาทตาเสื่อมยังไม่สามารถป้องกันได้ ขณะเดียวกันก็ยังไม่มียารักษาให้หายขาดได้ ดังนั้น การดูแลรักษาผู้ป่วยจอประสาทตาเสื่อม จึงจำเป็นต้องได้รับการดูแลรักษาอย่างถูกต้องและต่อเนื่อง โดยจักษุแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านจอประสาทตาซึ่งมีเฉพาะในโรงพยาบาลขนาดใหญ่ เช่น โรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์ (วัดไร่ขิง) ซึ่งมีผู้ป่วยโรคจอประสาทตาเสื่อมที่อยู่ระหว่างการรักษามากกว่า ๔,๐๐๐ รายที่ต้องมาพบแพทย์เฉลี่ย ๓ เดือน/ครั้ง ซึ่งนอกจากจะมีค่าใช้จ่ายในการรักษาค่อนข้างสูงแล้ว ยังมีค่าใช้จ่าย

ส่วนตัวในการรับการรักษาตามแพทย์นัดในระยะยาว มีโอกาสทำให้ผู้ป่วยไม่สามารถเข้าถึงการรักษาพยาบาลและอาจส่งผลให้เกิดภาวะตาบอดตามมา ซึ่งกรมการแพทย์ได้ให้ความสำคัญของปัญหานี้

โรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์ (วัดไร่ขิง) จึงได้จัดโครงการรักษาดำเนิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ ขึ้นเพื่อให้บริการทางการแพทย์ด้านจักษุวิทยาแบบบูรณาการ แก่ผู้ป่วยด้วยโรคจอประสาทตาเสื่อมในผู้สูงอายุ ส่งเสริม ป้องกันโรคจอประสาทตาในผู้สูงอายุ และสร้างเครือข่ายความร่วมมือวิชาการแพทย์ด้านจักษุวิทยา สาขาจอประสาทตา (Retina) โดยมีเป้าหมายคือประชากรไทย อายุ ๕๐ ปีขึ้นไป ที่มีปัญหาโรคศูนย์กลางจอประสาทตาเสื่อมในผู้สูงอายุ ในทุกภูมิภาคของประเทศไทย จำนวน ๙๘๔ ราย

ผลการดำเนินงาน พบว่า มีการประสานงานกับหน่วยงานเครือข่ายด้านจอประสาทตาในกรมการแพทย์ (โรงพยาบาลราชวิถี) เพื่อร่วมดำเนินโครงการ มีการรักษาโดยการฉีดยา Avastin เข้าในน้ำวุ้นตา โดยผู้ป่วยไม่ต้องซักระคายยาฉีด จำนวน ๓ ครั้ง (๓ doses) ติดตามผลการรักษา และพิจารณาให้การรักษาอย่างต่อเนื่อง จำนวนผู้ป่วยที่มารับบริการ จำนวน ๙๘๙ ราย จำนวน ๑,๐๔๐ ตา สูงกว่าเป้าหมายดังนี้ ๑) โรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์ (วัดไร่ขิง) จำนวน ๖๙๙ ราย จำนวน ๗๔๐ ตา ๒) โรงพยาบาลราชวิถี จำนวน ๓๐๐ ราย จำนวน ๓๐๐ ตา

โครงการสัปดาห์วิชาการ
โรคระบบประสาทสู่ชุมชน ประจำปี ๒๕๕๔
เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในวโรกาสเฉลิมพระชนมายุ
ครบ ๘๔ พรรษา

โรงพยาบาลประสาทเชียงใหม่

โรคหลอดเลือดสมองเป็นโรคทางระบบประสาทที่พบได้บ่อย แต่ละปีมีผู้เสียชีวิตจากโรคนี้ถึง ๔.๕ ล้านคนทั่วโลก และมีผู้รอดชีวิตแต่มีความพิการหรือทุพพลภาพอีก ๙ ล้านคนต่อปี ในประเทศไทยพบว่ามี ความชุกของโรคหลอดเลือดสมอง ๖๙๐ ต่อแสนประชากร อัตราตาย ๕๐ - ๑๗๐ ต่อแสนประชากร นับว่า เป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญของประเทศไทย โดยมีผู้ป่วยด้วยโรคหลอดเลือดสมองเพิ่มมากขึ้นทุกปี จากสถิติในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ผู้ป่วยของโรงพยาบาลประสาทเชียงใหม่มีผู้เข้ารับบริการรักษาด้วย โรคหลอดเลือดสมองตีบ จำนวน ๓,๔๓๖ ราย เพิ่มขึ้นจากเดิม ๖,๑๙๔ ราย ในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ และมี แนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองมักมีความพิการหลังรับการรักษา ก่อให้เกิดผลกระทบ ต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม อย่างไรก็ตาม ปัจจัยเสี่ยงในการเกิดโรคหลอดเลือดสมองส่วนใหญ่สามารถ หลีกเลี่ยงหรือควบคุมได้ เช่น ภาวะความดันโลหิตสูง เบาหวานภาวะไขมันในเลือดสูง การสูบบุหรี่ การดื่มสุรา เป็นต้น ในการรักษาผู้ป่วยต้องแข่งกับเวลาหากได้รับการรักษาเร็วจะมีโอกาสที่ฟื้นกลับสู่สภาพปกติ หรือมีทุพพลภาพน้อยลงได้ ดังนั้น นอกจากบุคลากรทางการแพทย์ที่มีความรู้เรื่องโรคหลอดเลือดสมองแล้ว

ผู้รับบริการและประชาชนทั่วไปควรต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคหลอดเลือดสมองด้วยเช่นกัน เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญ สามารถปฏิบัติตัวในการป้องกันการเกิดหรือไม่ให้เกิดโรค รวมทั้งสามารถให้ความช่วยเหลือดูแลหรือแนะนำผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองในชุมชนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ป่วยและประชาชน

โครงการสัปดาห์วิชาการโรคระบบประสาทสู่ชุมชน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๔ เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในวโรกาสเฉลิมพระชนมายุ ครบ ๘๔ พรรษาดำเนินงานในกลุ่มของผู้ป่วย/ญาติ/ผู้ดูแล และประชาชน มีผู้เข้าร่วมในกิจกรรมเสวนาสำหรับประชาชน จำนวน ๑๓๐ คน และกิจกรรมการตรวจสอบสุขภาพเพื่อคัดกรองปัจจัยเสี่ยง จำนวน ๗๕ คน และมีการดำเนินการจัดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้เรื่องโรคหลอดเลือดสมอง โรคลมชัก โรคพาร์กินสัน และภาวะสมองเสื่อม งานบริการผู้ป่วยนอก พร้อมทั้งการสาธิตอาหารเพื่อสุขภาพ โดยมีความพึงพอใจต่อการดำเนินการโครงการคิดเป็นร้อยละ ๙๕.๔๗ นอกจากนี้ มีกิจกรรมการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านโรคหลอดเลือดสมองและระบบประสาท บริการ Stroke Fast Track แก่ผู้นำชุมชนในท้องถิ่นและอาสาสมัครหมู่บ้านในอำเภอฝางและอำเภอไชยปราการ จำนวน ๕๙๖ คน ผู้เข้ารับการอบรมได้ความรู้เรื่องโรคหลอดเลือดสมองเพิ่มขึ้น โดยคิดจากคะแนนเฉลี่ยการทำแบบทดสอบแบบก่อนและหลังการอบรมคือ ๑๐.๓๖ เพิ่มขึ้นเป็น ๑๐.๙๐ ความพึงพอใจในภาพรวมที่ได้ร่วมโครงการการอบรม คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๒๓

โครงการ “๑๐,๐๐๐ ดวงใจ ปลอดภัย ด้วยพระบารมี” ถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชฯ

สถาบันโรคทรวงอก

โรคหัวใจเป็นปัญหาสาธารณสุขและเป็นสาเหตุการตายอันดับสามของประชาชนชาวไทย จากรายงานของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) พบว่าปี พ.ศ. ๒๕๕๔ มีผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน ๓๓,๓๐๗ ราย ซึ่งในจำนวนนี้เป็นโรคกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลันแบบรุนแรง (STEMI) ถึง ๑๑,๐๒๔ ราย จากการศึกษาของสมาคมแพทย์โรคหัวใจ แห่งประเทศไทยร่วมกับสถาบันโรคทรวงอก พบว่าโรคกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน (STEMI) มีอัตราการตายถึงร้อยละ ๑๗ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ลดอัตราการเสียชีวิตจากโรคหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันจากร้อยละ ๑๗ ให้น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ เพื่อพัฒนาขีดความสามารถ และขยายบริการการรักษาผู้ป่วยโรคหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน โดยการเปิดหลอดเลือดหัวใจใน รพศ./รพท. และรพช. และเพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงบริการของผู้ป่วยโรคหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันให้รวดเร็ว มีมาตรฐาน และเป็นธรรม โดยมีระยะเวลาดำเนินการ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

ผลการดำเนินงานโครงการ ๑๐,๐๐๐ ดวงใจ ปลอดภัย ด้วยพระบารมี ได้ดำเนินโครงการเสร็จสิ้น โดยเก็บข้อมูลผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาโรคหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ และได้ดำเนินการจัดประชุมวิชาการและสรุปผลการดำเนินงานโครงการ ๑๐,๐๐๐ ดวงใจ ปลอดภัย ด้วยพระบารมี เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๖ ณ โรงแรมมิราเคิลแกรนด์ กรุงเทพฯ โดยมีผลการดำเนินงานดังนี้

จำนวนผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาโรคหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน ๑๑,๖๐๕ ราย เป็นเพศชาย จำนวน ๘,๓๔๑ ราย เพศหญิง จำนวน ๓,๒๖๔ รายมีอัตราการตายร้อยละ ๙.๗๕ (เกณฑ์ตัวชี้วัดคือ เพื่อลดอัตราการเสียชีวิตของผู้ป่วย STEMI ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ และมีผู้ป่วยโรคหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันรายใหม่ได้รับการรักษาโดยการเปิดหลอดเลือดหัวใจไม่น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ ราย) ได้ทำการรักษาโดยการขยายเส้นเลือด โดยการทำการ Primary PCI และ Thrombolytic ได้ร้อยละ ๕๘ และมีโรงพยาบาลที่เข้าร่วม

โครงการมากกว่าที่ตั้งเป้าหมายไว้ถึงร้อยละ ๔๔ (เป้าหมายตั้งไว้ที่ ๒๐๓ โรงพยาบาล เข้าร่วม ๓๐๗ โรงพยาบาล)

จากการดำเนินโครงการฯ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะทางแก้ไขผู้ป่วยโรคหัวใจและหลอดเลือด มีทั้ง non STEMI, STEMI และ Unstable Angina ซึ่งโครงการต่อไปคาดการณ์ว่าจะครอบคลุมทั้งหมด แต่เน้นเรื่อง STEMI ซึ่งเป็นภาวะฉุกเฉินอีกทั้งควรพัฒนาศักยภาพโรงพยาบาลชุมชนให้สามารถวินิจฉัยและรักษาโดยใช้ยาละลายลิ่มเลือดเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งควรพิจารณาหาที่มีประสิทธิภาพที่ดีกว่า Steptokinase เช่น Tenectapase เป็นต้น และควรมีโรงพยาบาลที่มีห้องสวนหัวใจเพิ่มขึ้นอยู่ในศูนย์ใหญ่ๆ จะสามารถช่วยให้อัตราการตายของผู้ป่วยประเภทนี้ลดลง รวมทั้งมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ไม่มีภาวะแทรกซ้อนเป็นโรคหัวใจล้มเหลวก่อนเวลาอันควร

โครงการพัฒนาระบบรากฟันเทียม

“ข้าวอร่อย”

สถาบันทันตกรรมกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

และคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สืบเนื่องจากโครงการรากฟันเทียมเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ เป็นโครงการความร่วมมือระหว่างกระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้ดำเนินการทั้งการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านบริการการประชาสัมพันธ์แก่ประชาชนโดยทั่วไป การพัฒนางานวิจัย และได้เริ่มให้บริการฝังรากฟันเทียมแก่ผู้ป่วยสูงอายุและด้อยโอกาสที่สูญเสียฟัน หรือมีการละลายตัวของสันกระดูกขากรรไกรจำนวน ๑๐,๐๐๘ ราย รายละ ๒ ราก เข้ารับบริการรักษาทันตกรรมรากฟันเทียม โดยใช้เทคโนโลยีทันตกรรมรากฟันเทียมมาเสริมศักยภาพของฟันเทียมทำให้ผู้ป่วยสามารถบดเคี้ยวอาหารได้ ส่งผลให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น และเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เล็งเห็นความสำคัญในการให้บริการผู้ป่วยรากฟันเทียมประกอบกับมีผู้สูงอายุเป็นจำนวนมากที่ต้องการเข้ารับบริการฝังรากฟันเทียม จึงมีแผนขยายการดำเนินงานโครงการรากฟันเทียมฯ ในปีงบประมาณ ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ โดยมีเป้าหมายดำเนินงานฝังรากฟันเทียมแก่ผู้ป่วยจำนวน ๘,๔๐๐ ราย

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ กรมการแพทย์ โดยสถาบันทันตกรรมจึงได้ดำเนินโครงการพัฒนาระบบรากฟันเทียม **“ข้าวอร่อย”** ขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ เนื่องจากได้เล็งเห็นว่า การพัฒนารากฟันเทียมควรจะดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีระบบรากฟันเทียมที่มาจากพระราชดำรินี้เป็นระบบครบวงจรสมบูรณ์ ซึ่งประกอบด้วยรากเทียมชนิดรองรับฟันเทียมสำหรับผู้ป่วยที่สูญเสียฟันทั้งปาก และชนิดฟันเดี่ยวสำหรับผู้ป่วยที่สูญเสียฟันบางซี่ และระบบบริการสำหรับผู้ป่วยทุกรูปแบบ โดยเฉพาะผู้ป่วยที่เสียฟันกรามหลัง มีฟันจำนวนน้อยกว่า ๒๐ ซี่ หรือมีฟันคู่สบเหลือไม่ถึง ๔ คู่ ตามเกณฑ์สุขภาพช่องปากดีขององค์การอนามัยโลก ทำให้เกิดปัญหาในการบดเคี้ยว จิตใจไม่สบาย ไม่มีความสุข ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต จึงได้ดำเนินการจัดบันทึกข้อตกลงความร่วมมือโครงการพัฒนาระบบรากฟันเทียม **“ข้าวอร่อย”** กับคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พร้อมทั้งจัดซื้อเครื่องมือทางการแพทย์ รายการ Surgical set จำนวน ๓๐ ชุด รากฟันเทียม Mini dental implant จำนวน ๑,๐๐๐ ราก และส่งมอบชุดเครื่องมือและรากฟันเทียมให้กับโรงพยาบาลในเครือข่าย พร้อมทั้งอบรมเพื่อพัฒนาองค์ความรู้สำหรับทันตแพทย์เรื่องรากฟันเทียมขนาดเล็กรองรับฟันเทียมบางส่วนถอดได้ มีผู้เข้าร่วมประชุม ๑๐๐ คน เพื่อนำไปใช้ในการให้บริการกับผู้ป่วยในโครงการพัฒนาระบบรากฟันเทียม **“ข้าวอร่อย”** ได้อย่างต่อเนื่องตลอดช่วงชีวิตของผู้ป่วยที่ได้รับการฝังรากฟันเทียม

โครงการสาธารณสุขรวมใจมอโลกสไต เกิดไถ่องค์กราชน

โรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์ (วัดไร่ขิง)

ในปัจจุบันมีผู้สูงอายุที่มีปัญหาต่อกระดูกจำนวนมาก สาเหตุเกิดจากภาวะขุ่นมัวของแก้วตา โดยอาจเกิดตามวัย อุบัติเหตุหรือโรคพันธุกรรม หากปล่อยทิ้งไว้อาจทำให้ตาบอดได้ สำหรับประเทศไทยจากการสำรวจสภาวะตาบอด สายตาพิการ และโรคตาที่เป็นปัญหาสาธารณสุข โดยโรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์ (วัดไร่ขิง) ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ พบว่ามีจำนวนคนตาบอด ๔๐๐,๐๐๐ คน (ร้อยละ ๐.๖) สาเหตุที่ทำให้ตาบอดมากที่สุดเกิดจาก ต้อกระจก (ร้อยละ ๗๕) ซึ่งต้อกระจกสามารถรักษาให้หายได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่าโดยการผ่าตัดและใส่เลนส์เทียม

กระทรวงสาธารณสุขและหน่วยงานในสังกัดร่วมกับภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน ได้ร่วมกันจัดทำโครงการ **“สาธารณสุขรวมใจ มอโลกสไต เทิดไถ่องค์กราชน”** กิจกรรมโครงการประกอบด้วย การตรวจคัดกรองสายตาและผ่าตัดต้อกระจกชนิดบอด ในผู้สูงอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่องค์พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในโอกาสทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๗ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๗ และเป็นของขวัญปีใหม่ ๒๕๕๘ แก่ประชาชนไทย

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ กรมการแพทย์ โดยโรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์ (วัดไร่ขิง) จึงได้มีการดำเนินโครงการสาธารณสุขรวมใจ มอโลกสไต เทิดไถ่องค์กราชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่องค์พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในโอกาสทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๗ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๗ และเพื่อลดอัตราความชุกการตาบอดจากต้อกระจก โดยใช้แนวทางเชิงรุก ทั้งการคัดกรองและการผ่าตัด รวมทั้งเพื่อลดจำนวนผู้ป่วยตาบอดจากต้อกระจก โดยเพิ่มการเข้าถึงการรักษา ลดเวลาการรอคอยผ่าตัด ซึ่งมีเป้าหมายคือ คัดกรองสายตาผู้สูงอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๗๕ ของเป้าหมาย และผ่าตัดต้อกระจกชนิดบอด ๖๐,๐๐๐ ตา (ราย) ทั้งนี้กรมการแพทย์ได้รับการสนับสนุนจาก “หอแว่น” ร่วมสนับสนุนโครงการ โดยมอบเครื่องสลายต้อกระจกมูลค่ากว่าล้านบาทให้กับทางโรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์ (วัดไร่ขิง) เพื่อนำไปใช้ในโครงการนี้ และหอแว่นยังช่วยระดมทุนจัดตั้งกองทุนสนับสนุนโครงการผ่าตัดต้อกระจกแด่ผู้ยากไร้ร่วมกับโรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์ (วัดไร่ขิง) อีกด้วย

ผลการดำเนินโครงการดังกล่าว มีการคัดกรองสายตาผู้สูงอายุ ๖๐ ปี จำนวน ๕,๓๒๖,๗๓๕ ราย จากเป้าหมาย ๕,๗๙๐,๗๒๔ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙๑.๙๙ และมีการผ่าตัดต้อกระจกชนิดบอด จำนวน ๗๓,๑๖๙ ตา (ราย) ซึ่งเกินเป้าหมายที่กำหนด นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาระบบการติดตามประเมินผล ผ่านโปรแกรม vision ๒๐๒๐ โดยจัดให้มีการอบรมการใช้โปรแกรม vision ๒๐๒๐ ในเขตสุขภาพ ๑๒ เขต มีการเพิ่มศักยภาพบุคลากรในเขตสุขภาพ โดยการจัดอบรมแพทย์เวชปฏิบัติทั่วไป : หลักสูตรการดูแลผู้ป่วย จักษุเบื้องต้นและการส่งต่อ ๓ รุ่น จำนวน ๘๑ คน จัดอบรมพยาบาลในโรงพยาบาลชุมชน : หลักสูตร การพยาบาลผู้ป่วยจักษุเบื้องต้นสำหรับพยาบาลในโรงพยาบาลชุมชน ๖ รุ่น จำนวน ๖๘๕ คน มีการสนับสนุน การคัดกรองสายตา ผู้สูงอายุ - อบรมผู้นำอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในการคัดกรอง สายตาเบื้องต้น โดยสนับสนุนคู่มือการคัดกรองภาวะตาบอด อุปกรณ์คัดกรองสายตา (แผ่นอักษรตัวอี (E)) แก่เขตสุขภาพเพื่อให้ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) คัดกรองสายตาเบื้องต้นในชุมชน อีกทั้งมีการสนับสนุนทีมเสริมช่วยผ่าตัดต้อกระจก ณ โรงพยาบาลปัตตานี จังหวัดปัตตานี จำนวน ๑๖๗ ตา (ราย) มีการติดตามเยี่ยมการดำเนินงานในเขตสุขภาพที่ ๑๐ และ ๑๒ นอกจากนี้ยังมีการนำเสนอรูปแบบ การสร้างนวัตกรรมเชิงนโยบาย โครงการผ่าตัดต้อกระจกในเวทีประชุมวิชาการนานาชาติ Asia Pacific Academy of Ophthalmology (APAO) ในหัวข้อ *“Eliminate Blinding Cataract in Thailand : Innovative Solutions to an Old Challenge”* (ได้รับการคัดเลือก)

โครงการพัฒนาโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช เพื่อเป็นต้นแบบของโรงพยาบาล ในการให้บริการงานด้านการฟื้นฟู สมรรถภาพทางการแพทย์

สถาบันสิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ

ด้วยพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ทำให้เกิดการก่อตั้งโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชขึ้น ในท้องถิ่นทุรกันดารทั่วประเทศ รวมทั้งสิ้น ๒๑ แห่ง โดยโรงพยาบาลเหล่านี้ ได้ให้บริการด้านสาธารณสุขแก่ประชาชนครอบคลุมทั้งด้านการป้องกันโรค ส่งเสริมสุขภาพ รักษาโรคภัย และฟื้นฟูสมรรถภาพอย่างครบวงจร ซึ่งผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช ก่อให้เกิดความมั่นคงเข้มแข็งในท้องถิ่นและชุมชน มูลนิธิโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช จึงมอบหมายให้กรมการแพทย์ โดยสถาบันสิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ ซึ่งเป็นสถาบันการแพทย์ระดับชาติที่มีภารกิจสำคัญในการให้บริการ ฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ระดับตติยภูมิแก่คนพิการและผู้ป่วย จัดทำโครงการพัฒนาโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช เพื่อเป็นต้นแบบของโรงพยาบาลในการให้บริการงานด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ โดยพัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ ซึ่งสถาบันสิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ ถือเป็นหน่วยงานหลักในการช่วยพัฒนา งานด้านนี้ให้แก่โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชทั้ง ๒๑ แห่ง จนถึงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชทั้ง ๒๑ แห่ง ได้รับการพัฒนาจนผ่านเกณฑ์มาตรฐานเบื้องต้น ส่งผลให้ประชาชนทั่วไป และคนพิการที่มารับบริการตรวจรักษาพยาบาลและฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายได้รับบริการที่มี ประสิทธิภาพและได้มาตรฐาน

การดำเนินงานของโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช ๒๑ แห่ง เป็นการทำงานแบบเน้นเชิงรุก มีการออกค้นหาคนพิการเพื่อแก้ไขเรื่องการเข้าถึงสิทธิ และในรายที่มีปัญหาเรื่องการเข้าถึงบริการ ได้ประสานงานกับภาคีเครือข่ายในท้องถิ่นในการจัดหาอุปกรณ์ ช่วยเหลือที่เหมาะสมสำหรับคนพิการ และส่งเสริมการพัฒนาดัดแปลงอุปกรณ์ที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น ในส่วนการสนับสนุนงบประมาณจากมูลนิธิ โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชร่วมกับธนาคารออมสิน โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชทั้ง ๒๑ แห่ง มีเป้าประสงค์คือ ได้รับเครื่องมือแพทย์ที่สำคัญหลายๆ ประการในการช่วยเหลือคนพิการ อีกทั้งมีการพัฒนารถสำหรับออกหน่วยเคลื่อนที่ ๑ คัน ภายในรถประกอบด้วยครุภัณฑ์ทางการแพทย์ และอุปกรณ์การซ่อมบำรุงอุปกรณ์เครื่องช่วยสำหรับคนพิการ เพื่อช่วยเหลือคนพิการในทุกรูปแบบ

ผลสำเร็จของการปฏิบัติงานพัฒนาเวชศาสตร์ฟื้นฟูเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุและคนพิการ โดยสร้างการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนในการดูแลคนพิการในพื้นที่ มีการจัดกิจกรรมออกหน่วยเคลื่อนที่ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมพัฒนาเครือข่ายการดูแลคนพิการในพื้นที่ให้เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืน ปรับปรุงระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีการเชื่อมต่อข้อมูลคนพิการ ทำให้เห็นภาพของคนพิการในพื้นที่อย่างชัดเจน และมีการเชื่อมโยงข้อมูลคนพิการในชุมชนอย่างรวดเร็ว ให้บริการเชิงรุกโดยการเยี่ยมบ้าน และบริการซ่อมอุปกรณ์สำหรับผู้ป่วยผู้สูงอายุและคนพิการ ให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการเข้าถึงสิทธิการจัดกิจกรรมดูแลผู้ป่วยเพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อน สนับสนุนการออกแบบที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เอื้อกับผู้ป่วย ผู้สูงอายุ และคนพิการ โดยประยุกต์เข้ากับคุณภาพชีวิตเพื่อช่วยเหลือตัวเอง

เท่าที่จะทำได้ ไม่ว่าจะเป็นกิจวัตรประจำวัน การใช้ชีวิตทั้งภายในและนอกบ้าน ช่วยลดภาระของ
คนในครอบครัวและผู้ดูแล ทำให้คุณภาพชีวิตของผู้ป่วย ผู้สูงอายุ คนพิการ และครอบครัวดีขึ้น
ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ผู้สูงอายุ และผู้ป่วยเรื้อรัง ร่วมกับชุมชน โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแล
กลุ่มเป้าหมายให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน พัฒนาระบบบริการคลินิกกายภาพบำบัด เน้นการรักษา
ฟื้นฟูประชาชนที่เจ็บป่วย คัดกรองพัฒนาการเด็กพิเศษที่มีความบกพร่องด้านการเรียนรู้ และส่งเสริม
งานดนตรีบำบัดในโรงเรียน ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการทางการมองเห็น โดยฝึกใช้ไม้เท้าขาว การรับ - ส่ง
ผู้ป่วยฟื้นฟูสมรรถภาพมารับบริการที่โรงพยาบาล การรับ - ส่งผู้ป่วยงานขาเทียมพระราชทาน แนะนำ
การบริหารปอด แก่ผู้ป่วยโรคหลอดลมและปอดอุดกั้นเรื้อรัง แนะนำการบริหารร่างกายสำหรับหญิงตั้งครรภ์
เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนและหลังการคลอดบุตร บริการกายภาพบำบัดชุมชน ให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแล
ตนเองที่เหมาะสม แก่ผู้ป่วยและญาติ อาสาสมัครสาธารณสุขและประชาชนผู้สนใจในชุมชน รวมทั้งเป็น
ที่ปรึกษาศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ประสานการขึ้นทะเบียนคนพิการ สนับสนุนอุปกรณ์เครื่องช่วย
สำหรับคนพิการตามความต้องการและความเหมาะสม มีระบบการส่งต่อผู้ป่วยจำเป็นที่ต้องได้รับ การฟื้นฟู
สมรรถภาพ ทั้งในระดับอำเภอและจังหวัดมีการร่วมมือกับชุมชนในการค้นหาผู้ป่วย โดยมีเครือข่ายอาสาสมัคร
สาธารณสุขเชี่ยวชาญด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการได้เข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะความเชี่ยวชาญ
จากนักกายภาพบำบัดให้บริการกิจกรรมบำบัด เพื่อให้การบำบัดรักษากลุ่มผู้ป่วยเด็กที่มีพัฒนาการบกพร่อง
พัฒนาการไม่สมวัย สร้างภาคีเครือข่ายผู้ดูแลร่วมกับเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่างๆ เช่น เหล่าจิตอาสา และ
ทีมหมอครอบครัว เป็นต้น ที่ให้การดูแลฟื้นฟูร่วมกัน เพิ่มศักยภาพอย่างต่อเนื่องให้ผู้ป่วยและคนพิการ
มีการออกหน่วยกายภาพบำบัดเคลื่อนที่หมุนเวียนไปทุกโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เพื่อบริการ
ด้วยเครื่องมือและการออกกำลังกายในกลุ่มผู้ป่วยระบบกระดูกและกล้ามเนื้อที่จำเป็นต้องได้รับการรักษา
แต่มีปัญหาในการเข้าถึงบริการ มุ่งเน้นการทำงานร่วมกับชุมชนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและสร้างความร่วมมือ
ของชุมชนในการพัฒนาการจัดบริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ โดยชุมชนเป็นศูนย์รวมของการให้บริการ
คนพิการและการรวบรวมข้อมูล เพื่อการให้บริการที่ครอบคลุมทั่วถึงและเป็นการพัฒนาระบบบริการ
ที่เป็นไปอย่างต่อเนื่องต่อไป เน้นกระบวนการสร้างความเข้มแข็งให้เกิดในกลุ่มคนพิการ ญาติและชุมชน
โดยการสร้างให้เกิดการจัดตั้งกลุ่มคนพิการในการดำเนินงานต่างๆ เพื่อสร้างโอกาสและรายได้

โครงการมหากุศลเฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
โครงการผ่าตัดเปลี่ยนลิ้นหัวใจเอออดิก
ผ่านทางสายสวนหัวใจ และโครงการ
รักษาผู้ป่วยที่เป็นโรคลิ้นหัวใจไมตรัลรั่ว
โดยใช้อุปกรณ์พิเศษ

สถาบันโรคทรวงอก

โรคลิ้นหัวใจเอออดิกตีบ ซึ่งเป็นลิ้นหัวใจที่กั้นห้องล่างซ้ายและหลอดเลือดแดงใหญ่ ถือว่าเป็นโรคที่ค่อนข้างอันตราย เกิดจากการสะสมของหินปูนที่ตัวลิ้นหัวใจเอออดิก ทำให้ไม่สามารถเปิดปิดได้ พบในผู้ที่มีอายุมากกว่า ๖๕ ปีขึ้นไป ผู้ป่วยจะมีอาการเจ็บแน่นหน้าอก เป็นลม หอบหืด เหนื่อยง่าย และอาจหัวใจวาย นอกจากนี้ยังมีโรคลิ้นหัวใจไมตรัลรั่ว ซึ่งเป็นลิ้นหัวใจที่กั้นระหว่างหัวใจห้องบนซ้ายและห้องล่างซ้าย ถือเป็นภัยเงียบที่น่ากลัว เพราะโรคนี้นักไม่แสดงอาการในระยะเริ่มแรก อาจพบเมื่อเข้าสู่วัยกลางคนถึงผู้สูงอายุ โดยพบได้ถึงร้อยละ ๗๐ ในผู้ที่มีอายุมากกว่า ๗๐ ปี สาเหตุของโรค ได้แก่ ลิ้นหัวใจเสื่อมตามอายุ การติดเชื้อที่ลิ้นหัวใจ โรคลิ้นหัวใจรูห์มาติก และกล้ามเนื้อหัวใจด้านซ้ายโตมากบีบตัวอ่อนทำให้ลิ้นหัวใจไมตรัลปิดไม่สนิท ผู้ป่วยจะมีอาการหัวใจเต้นผิดปกติ หวหะ บางรายอาจเสียชีวิตเนื่องจากการทำงานของหัวใจล้มเหลว ซึ่งการรักษาผู้ป่วยโรคลิ้นหัวใจทั้ง ๒ กลุ่มนี้มีอัตราเสี่ยงจากการผ่าตัดสูง เนื่องจากอายุมากและมีโรคต่างๆ ร่วมด้วย จึงจำเป็นต้องอาศัยบุคลากรทางการแพทย์ที่มีความเชี่ยวชาญและเทคโนโลยีทางการแพทย์ที่ทันสมัย เพื่อประสิทธิภาพในการรักษาผู้ป่วย กรมการแพทย์ โดยสถาบันโรคทรวงอกเล็งเห็นถึงความสำคัญดังกล่าวข้างต้น จึงได้จัดทำโครงการมหากุศลเฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อถวายเป็นพระราชกุศล ประกอบด้วย โครงการสำคัญ ๒ โครงการ คือ ๑) โครงการผ่าตัดเปลี่ยนลิ้นหัวใจเอออดิกผ่านทางสายสวนหัวใจ (Transcatheter Aortic Valve Implantation) หรือ TAVI เป็นการใส่ลิ้นหัวใจใหม่เข้าไปสวมทับลิ้นหัวใจเดิมโดยใช้สายสวนผ่านเส้นเลือดแดงใหญ่ บริเวณขาหนีบทั้ง ๒ ข้าง หรือบริเวณหน้าอกด้านซ้าย มีข้อดี คือ ผู้ป่วยไม่ต้องได้รับการผ่าตัดใหญ่ เสียเลือดจากการผ่าตัดน้อย แผลเล็ก ไม่ต้องใช้เครื่องปอดและหัวใจเทียม การพักฟื้นเร็วประมาณ ๒ - ๓ วัน สามารถกลับบ้านได้ และ ๒) โครงการรักษาผู้ป่วยที่เป็นโรคลิ้นหัวใจไมตรัลรั่ว โดยใช้อุปกรณ์พิเศษ MitraClip (MitraClip for the Treatment of Mitral Regurgitation) เป็นการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการรักษาโรคลิ้นหัวใจไมตรัลรั่ว โดยการใช้ Clip ผ่านสายสวนเข้าไปหนีบบริเวณช่องว่างระหว่างลิ้นหัวใจไมตรัลที่รั่ว ขณะทำจะมีการใช้เครื่องตรวจคลื่นหัวใจด้วยเสียงสะท้อนความถี่สูง

ผ่านหลอดเลือดอาหาร เพื่อความแม่นยำและให้ได้ผลการรักษาที่ดีโดยมีผลการดำเนินแต่ละโครงการ ดังนี้

๑) โครงการผ่าตัดเปลี่ยนลิ้นหัวใจเอออดิค ผ่านทางสายสวนหัวใจ (Transcatheter Aortic Valve Implantation) หรือ TAVI มีนายแพทย์ทวีศักดิ์ โชติวัฒนพงษ์ เป็นประธานโครงการ TAVI พร้อมทั้ง ศัลยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญจากประเทศแคนาดามาร่วม Workshop รักษาผู้ป่วย ซึ่งมีผู้ป่วยที่เข้าร่วมโครงการและได้รับการรักษาแล้วจำนวน ๔ ราย จากเป้าหมายที่ตั้งไว้ในโครงการจำนวน ๑๐ ราย ซึ่งผู้ป่วยทั้ง ๔ ราย เป็นผู้ที่มีอายุมากกว่า ๗๐ ปี และเป็นโรคลิ้นหัวใจระดับรุนแรง มีภาวะเสี่ยงสูง ไม่สามารถเข้ารับการผ่าตัดใหญ่ได้ ผลการรักษาด้วยวิธี

ใส่สายสวน ได้ผลสำเร็จดี ผู้ป่วยรู้สึกตัวดี พุดคุยได้ปกติ และสามารถถอดเครื่องช่วยหายใจได้ภายใน ๒๔ ชั่วโมงหลังการทำผ่าตัด

๒) โครงการรักษาผู้ป่วยที่เป็นโรคลิ้นหัวใจไมตรัลรั่วโดยใช้อุปกรณ์พิเศษ MitraClip (MitraClip for the Treatment of Mitral Regurgitation) โดยมีผู้ป่วยเข้าร่วมโครงการและได้รับการรักษาแล้วจำนวน ๑ ราย จากเป้าหมายที่ตั้งไว้ในโครงการจำนวน ๔ ราย ซึ่งเป็นครั้งแรกของประเทศไทย ที่ใช้การรักษาด้วยวิธีดังกล่าว ผลการรักษาพบว่า การรั่วของลิ้นหัวใจไมตรัลจากระดับที่รุนแรง เป็นการรั่วที่น้อยมาก ผู้ป่วยอาการเหนื่อยดีขึ้นมาก ไม่มีผลแทรกซ้อน และสามารถกลับบ้านได้หลังทำหัตถการ ๑ สัปดาห์ เมื่อผู้ป่วยได้มาตรวจติดตามที่ ๑ เดือน พบว่า อาการเหนื่อยลดลง นอนราบได้ และตรวจคลื่นเสียงสะท้อนหัวใจพบว่า อุปกรณ์ MitraClip อยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม

สรุปการดำเนินการทั้ง ๒ โครงการเป็นที่น่าพอใจของคณะแพทย์ผู้รักษา ผลการรักษาผู้ป่วยที่เข้าร่วมโครงการทุกรายได้ผลดี ผู้ป่วยฟื้นตัวเร็วขึ้น เพราะความเจ็บปวดแผลที่น้อยลง เนื่องจากไม่ต้องผ่าตัดใหญ่ รวมถึงความเสี่ยงในการรักษาลดลง ภาวะแทรกซ้อนน้อยลง ผู้ป่วยจะมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น โดยทั้ง ๒ โครงการดำเนินการในห้อง Hybrid OR ซึ่งเป็นห้องผ่าตัดที่ทันสมัยใช้ในการทำสายสวนทางหลอดเลือดร่วมกับการผ่าตัดทั่วไป เป็นห้องผ่าตัดที่ทันสมัยที่สุดแห่งหนึ่งในประเทศไทยและเป็นแห่งแรกของกระทรวงสาธารณสุข ทั้งนี้การดำเนินโครงการดังกล่าวจะดำเนินการให้ครบตามเป้าหมายที่กำหนดไว้และจะนำผลที่รักษาผู้ป่วยไปพัฒนาต่อยอดในการรักษาผู้ป่วยรายต่อไปให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

โครงการส่งเสริมศักยภาพคนพิการชาวด
เพื่อเฉลิมพระเกียรติ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี
เนื่องในโอกาสเจริญพระชนมายุ
๖๐ พรรษา

ศูนย์สิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ

ผลการสำรวจข้อมูลคนพิการของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ล่าสุดเมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๗ พบว่ามีคนพิการที่ขึ้นทะเบียนและมีบัตรประจำตัวคนพิการทั่วประเทศ ๑,๔๕๖,๒๑๓ คน เป็นเพศชาย ๗๘๙,๙๖๑ คน และเพศหญิง ๖๖๖,๒๕๒ คน โดยในจำนวนนี้เป็นคนพิการชาวดประมาณ ๕๐,๐๐๐ ราย และยังพบว่าเกือบ ๒๐,๐๐๐ คน ยังเข้าไม่ถึงบริการขาเทียม ด้วยข้อจำกัดหลายปัจจัย ทำให้การประกอบกิจวัตรประจำวันและการดำรงชีวิตมีข้อจำกัด หรือไม่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป อาทิ การถูกเลือกปฏิบัติ ไม่มีใครรับเข้าทำงาน และไม่ได้รับบริการด้านสุขภาพ เป็นต้น สำหรับสาเหตุของความพิการชาวด ส่วนใหญ่เกิดจากโรคเรื้อรังอุบัติเหตุ ความพิการแต่กำเนิด และโรคเมเร็งจากสถิติของกระทรวงสาธารณสุข ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ พบว่า มีคนพิการที่ต้องถูกตัดขาประมาณปีละ ๓,๕๐๐ ราย ดังนั้นขาเทียมจึงถือได้ว่าเป็นอุปกรณ์สำคัญอย่างยิ่งสำหรับคนพิการที่ถูกตัดขา เพื่อให้พวกเขาดำรงชีวิตได้อย่างคนทั่วไป

ด้วยรัฐบาลมีนโยบายลดความเหลื่อมล้ำของคนไทยในด้านต่างๆ ทั้งผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส และคนพิการ ให้สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้เหมือนคนทั่วไป โดยกลุ่มคนพิการรัฐบาลได้กำหนดแนวทางเพื่อเสริมสร้างพัฒนาศักยภาพด้านต่างๆ เพราะเชื่อว่ายังมีคนพิการจำนวนมากที่มีความสามารถ หากได้รับการฝึกอาชีพที่เหมาะสม จะสร้างรายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้กำหนดบทบาทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และความคุ้มครองคนพิการ

เพื่อให้ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ รวมถึงอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ โดยไม่เลือกปฏิบัติ กรมการแพทย์ได้ตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญของการบริการด้านอุปกรณ์เทียมสำหรับคนพิการชาชาติที่ยังไม่เพียงพอและทั่วถึง ประกอบกับกระทรวงสาธารณสุขได้มอบหมายให้กรมการแพทย์โดยศูนย์สิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ บูรณาการพัฒนาระบบการให้บริการแก่คนพิการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมศักยภาพคนพิการชาชาติ เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในโอกาสเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา โดยมุ่งหวังให้คนพิการชาชาติสามารถเข้าถึงการให้บริการขาเทียม โดยจัดหาอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการให้แก่คนพิการชาชาติ ได้แก่ ขาเทียมอุปกรณ์ เครื่องช่วยการเดิน รถนั่งคนพิการ บริการผลิตและซ่อมแซมแขนขาเทียม ตรวจประเมินและออกเอกสารรับรองความพิการสำหรับคนพิการชาชาติ พัฒนาน้องค์ความรู้ด้านการผลิตขาเทียมให้แก่นักกายอุปกรณ์ ช่างกายอุปกรณ์ ตลอดจนจัดอบรมเพื่อให้บุคลากรทางการแพทย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจดทะเบียนคนพิการมีความรู้ในการคัดกรอง และตรวจประเมินความพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้ดำเนินงานในพื้นที่ ๕ จังหวัด คือ นครศรีธรรมราช ประจวบคีรีขันธ์ นราธิวาส นครราชสีมา และภูเก็ต ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้ดำเนินงานในพื้นที่ ๕ จังหวัด คือ นครศรีธรรมราช แม่ฮ่องสอน พิจิตร ชลบุรี ลำปาง และในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้ดำเนินงานในพื้นที่ ๕ จังหวัด คือ ตรัง พังงา ภูเก็ต นครราชสีมา และอุตรดิตถ์

จากการดำเนินโครงการนี้ทำให้ผู้พิการที่เข้าร่วมโครงการได้รับขาเทียมและอุปกรณ์เครื่องช่วยที่เหมาะสม และบุคลากรทางการแพทย์ที่เข้ารับการอบรมสามารถตรวจประเมินความพิการ และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในท้องถิ่นได้มากยิ่งขึ้น การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้พิการ นอกจากความช่วยเหลือจากภาครัฐแล้ว สังคมยังต้องเปิดโอกาสและเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่มักจะมีมองว่าผู้พิการไร้ความสามารถ และมักให้ความช่วยเหลือแต่ในด้านวัตถุที่ผู้พิการมีศักยภาพเช่นเดียวกับคนทั่วไป ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพชีวิต การเพิ่มศักยภาพของผู้พิการ และการเปิดโอกาสด้านอาชีพ น่าจะเป็นทางออกอย่างแท้จริง

หมายเหตุ ศูนย์สิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น สถาบันสิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ

โครงการกำจัดปัญหาโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
ถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทร-
มหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จขึ้นครองราชย์ครบ ๗๐ ปี
ในปีพุทธศักราช ๒๕๕๙ พร้อมทั้ง

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๔ พรรษา ตลอดจนในปีพุทธศักราช ๒๕๖๐

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

จะทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๖ พรรษา

สถาปนามะเร็งแห่งชาติ

โรคมะเร็งเป็นปัญหาสาธารณสุขของประเทศไทย โดยเป็นสาเหตุการเสียชีวิตลำดับต้นๆ ของคนไทย โดยเฉพาะมะเร็งตับและมะเร็งท่อน้ำดี ในแต่ละปีมีคนไทยป่วยและเสียชีวิตจากโรคนี้ประมาณ ๒๐,๐๐๐ คน ซึ่งสูงที่สุดในโลก ผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นผู้ชายวัยทำงาน เมื่อตรวจพบแล้วมักเสียชีวิตภายใน ๑ ปี ทำให้ครอบครัวประสบปัญหาขาดผู้นำครอบครัว เกิดปัญหาสังคมตามมา สาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งของการป่วยเป็นมะเร็งท่อน้ำดี คือพฤติกรรมการบริโภคปลาน้ำจืดมีเกล็ดแบบดิบๆ สุกๆ ทำให้เกิดโรคพยาธิใบไม้ตับ จากการสำรวจหลายครั้ง พบคนไทยอย่างน้อย ร้อยละ ๑๐ หรือประมาณ ๖ ล้านคน เป็นโรคนี้ ทำให้เสี่ยงเป็นมะเร็งท่อน้ำดีในอนาคต โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ บางส่วนของภาคเหนือ และภาคกลาง ที่มีประชากรกลุ่มเสี่ยงสูง

กระทรวงสาธารณสุขร่วมมือกับมหาวิทยาลัยขอนแก่น จัดทำโครงการกำจัดปัญหาโรคพยาธิใบไม้ตับ และมะเร็งท่อน้ำดี ถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จขึ้นครองราชย์ครบ ๗๐ ปี ในปี พุทธศักราช ๒๕๕๙ พร้อมทั้งสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช จะทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๔ พรรษา ตามยุทธศาสตร์ ทศวรรษการกำจัดปัญหาพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๘ กระทรวงสาธารณสุข ร่วมกับภาคีเครือข่าย ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม ผลักดันให้ปัญหาพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี เป็นวาระของประเทศ โดยจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการทศวรรษกำจัดพยาธิใบไม้ตับและ มะเร็งท่อน้ำดี พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๘ โดยมีเป้าหมายใน ๑๐ ปีข้างหน้า คนไทยจะติดเชื่อพยาธิใบไม้ตับ น้อยกว่า ๖ แสนราย กลุ่มเสี่ยงมะเร็งท่อน้ำดีได้รับการคัดกรองและรักษา ลดอัตราการเสียชีวิตลงร้อยละ ๕๐ จาก ๔๐ ต่อแสนประชากร เหลือ ๒๐ ต่อแสนประชากร ด้วย ๕ มาตรการ คือ ๑) ปลาปลอดพยาธิ ๒) คนปลอดพยาธิ ๓) การคัดกรองมะเร็งท่อน้ำดีด้วยเครื่องอัลตราซาวด์ ๔) การส่งต่อและการรักษา หวังผลรักษาหายขาด การรักษาแบบประคับประคอง และ ๕) ระบบสนับสนุน อาทิ การจัดทำฐานข้อมูล การวิจัย การให้ความรู้ประชาชน เป็นต้น

สำหรับความร่วมมือครั้งนี้ จะดำเนินการในหน่วยบริการทุกระดับในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยระดับปฐมภูมิให้โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ตรวจคัดกรองพยาธิใบไม้ตับในประชาชนอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป ส่งต่อประชาชนที่อายุ ๔๐ ปีขึ้นไป ที่มีประวัติเสี่ยงไปโรงพยาบาลชุมชน เพื่อคัดกรอง

มะเร็งท่อน้ำดีให้การรักษาด้วยยาถ่ายพยาธิ ติดตามผู้ติดเชื้อพยาธิใบไม้ตับทุกรายให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อซ้ำ ลงข้อมูลผู้ติดเชื้อพยาธิใบไม้ตับ การรักษา และผลการตรวจพยาธิในปลา สุนัข และแมว ในฐานะข้อมูลอีสานโคฮอร์ต (Isan-cohort) ระดับหัตถิภุมิให้โรงพยาบาลชุมชนคัดกรองกลุ่มเสี่ยงด้วยเครื่องอัลตราซาวด์ ส่งรักษาต่อในกรณีที่สงสัยว่าเป็นมะเร็งท่อน้ำดีไปโรงพยาบาลที่มีศักยภาพในการรักษาและโรงพยาบาลศรีนครินทร์ และลงข้อมูลในฐานะข้อมูลอีสานโคฮอร์ต ส่วนระดับหัตถิภุมิให้โรงพยาบาลที่มีศักยภาพในการรักษา และโรงพยาบาลศรีนครินทร์ที่ได้รับการส่งต่อตรวจเพื่อยืนยันผลการวินิจฉัย รักษาด้วยการผ่าตัดและยาเคมีบำบัด ผูกอบรมทีมผ่าตัด รวมทั้งให้คำปรึกษาทางเว็บไซต์ และการลงข้อมูลในฐานะข้อมูลอีสานโคฮอร์ต

ตามที่กระทรวงสาธารณสุขจัดทำโครงการกำจัดปัญหาโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเสด็จขึ้นครองราชย์ครบ ๗๐ ปี ในปีพุทธศักราช ๒๕๕๙ พร้อมทั้งสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๔ พรรษา ตามยุทธศาสตร์ทศวรรษการกำจัดปัญหาพยาธิใบไม้ในตับและมะเร็งท่อน้ำดี ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๘ นั้น ในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ สถาบันมะเร็งแห่งชาติ จึงได้จัดทำโครงการกำจัดปัญหาโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จขึ้นครองราชย์ครบ ๗๐ ปี ในปีพุทธศักราช ๒๕๕๙ พร้อมทั้งสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๔ พรรษา ตลอดจนในปีพุทธศักราช ๒๕๖๐ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชจะทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้เกี่ยวกับการตรวจคัดกรองมะเร็งท่อน้ำดีได้อย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนการตรวจคัดกรองมะเร็งท่อน้ำดี ในเขตสุขภาพเป้าหมายโดยทีมรังสีแพทย์และคัดกรองมะเร็งท่อน้ำดี ในประชาชนกลุ่มเสี่ยงทั้งนี้มีกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ รังสีแพทย์ ๑๐ คน ได้รับการฝึกอบรมเพื่อเป็น Trainer บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขที่เกี่ยวข้อง ๑๐๐ คน ได้รับการอบรมการลงข้อมูลในโปรแกรมและคลัสเตอร์แพทย์ ๑๕ คน ได้รับการฝึกอบรมหลักสูตร ๓ เดือน เป้าหมายการดำเนินโครงการ ได้แก่ ๑) บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในการตรวจคัดกรองมะเร็งท่อน้ำดี ๒) บุคลากรสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปดำเนินการตรวจคัดกรองมะเร็งท่อน้ำดีได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ และ ๓) ประชากรกลุ่มเสี่ยงได้รับการตรวจคัดกรองมะเร็งท่อน้ำดีโดยรังสีแพทย์ ไม่น้อยกว่า ๖๐ ราย/๑ วัน/รังสีแพทย์ ๑ คน ผลการดำเนินโครงการ คือ ๑) ประชากรกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่เป้าหมายได้รับการตรวจคัดกรองมะเร็งท่อน้ำดี ๒) สามารถค้นหาผู้ที่มีผลผิดปกติจากการตรวจคัดกรองได้รับการรักษาอย่างทันท่วงที และ ๓) ลดอัตราการป่วยและอัตราตายด้วยโรคมะเร็งท่อน้ำดี

เอกสารอ้างอิง

- กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. (๒๕๔๓). รายงานประจำปี ๒๕๔๓.
- กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. (๒๕๔๖). รายงานประจำปี ๒๕๔๖.
- กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. (๒๕๔๗). รายงานประจำปี ๒๕๔๗.
- กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. (๒๕๔๘). รายงานประจำปี ๒๕๔๘.
- กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. (๒๕๕๐). รายงานประจำปี ๒๕๕๐.
- กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. (๒๕๕๑). รายงานประจำปี ๒๕๕๑.
- กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. (๒๕๕๔). รายงานประจำปี ๒๕๕๔.
- กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. (๒๕๕๕). รายงานประจำปี ๒๕๕๕.
- กรมการแพทย์. ๒๕๕๘. ๗๔ ปี กรมการแพทย์ ผู้นำทางการแพทย์ที่สมคุณค่า. กรุงเทพมหานคร: เทพเพ็ญวานิสัย.
- กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. ร่มเกล้า ปกฟ้า สาธารณสุขไทย. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระทรวงสาธารณสุข. (๒๕๕๓). แนวทางการดำเนินงาน โครงการสนองน้ำพระราชหฤทัยในหลวงทรงห่วงใยสุขภาพประชาชน เพื่อถวายเป็นพระราชกุศล แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสที่จะทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๔ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์.
- กาญจนา กาญจนสินธุ์ และคณะ. (๒๕๕๒). สาธารณสุขไทย ได้ร่มพระบารมี. กรุงเทพฯ: องค์การทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์.
- คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (๒๕๔๑). สายธารแห่งพระมหากรุณาธิคุณ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหิตลาธิเบศรามาธิบดี จักรีนฤพดินทรสยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร กับพระราชกรณียกิจด้านการแพทย์และการสาธารณสุข. กรุงเทพฯ: บุญศิริการพิมพ์.
- จรัญธนบุญยวงศ์วิโรจน์. (บรรณาธิการ). (๒๕๕๘). โครงการพัฒนาโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช เพื่อเป็นต้นแบบของโรงพยาบาลในด้านการให้บริการงานด้าน การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์. ๔ ปีที่ผ่านมา ร่วมพัฒนาเพื่อพ่อหลวง (พิมพ์ครั้งที่ ๑). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

ชมรมจริยธรรม สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์. พระราชกฤษฎีกา
ด้านการแพทย์และสาธารณสุข พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช, ๑๖ กุมภาพันธ์
๒๕๖๐. <http://nih.dmsc.moph.go.th/jariyatam/home๕.html>

ศูนย์สรีรวิทยาเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์. ๒๕๕๗. รายงานผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริม
ศักยภาพคนพิการขาขาดประจำปี ๒๕๕๗.

ศูนย์สรีรวิทยาเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์. ๒๕๕๘. รายงานผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริม
ศักยภาพคนพิการขาขาดประจำปี ๒๕๕๘.

สถาบันเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. (๒๕๕๓). โครงการเทิดพระเกียรติ
สมเด็จพระเจ้า ๑๐๐ ปี กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี. ๒๕๕๒. สรุปกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้สำหรับเด็กป่วยในโรงพยาบาล
ในโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศ ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี.
สธ.ร่วมมือมหาวิทยาลัยขอนแก่น กำจัดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี ถวายเป็นพระราชกุศล,
๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐. [http://www.thaigov.go.th/index.php/th/news-ministry/
๒๐๑๒-๐๘-๑๕-๐๙-๔๔-๓๔/item/๑๐๕๖๑๘](http://www.thaigov.go.th/index.php/th/news-ministry/๒๐๑๒-๐๘-๑๕-๐๙-๔๔-๓๔/item/๑๐๕๖๑๘)

สำนักข่าว Hfocus เจาะลึกสุขภาพ. (๒๐๑๖). โครงการรากฟันเทียมเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสสมโภชสิริราชสมบัติครบ ๗๐ ปี ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐,
๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐. <https://www.hfocus.org/content/๒๐๑๖/๑๑/๑๒๙๙๑>

สำนักข่าว Hfocus เจาะลึกสุขภาพ. (๒๐๑๖). โครงการรากฟันเทียมเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสสมโภชสิริราชสมบัติครบ ๗๐ ปี ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐,
๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐. <https://www.hfocus.org/content/๒๐๑๖/๑๑/๑๒๙๙๑>

สำนักยุทธศาสตร์ กรมการแพทย์. แบบสรุปผลการดำเนินงานโครงการพระราชดำริ/โครงการเทิดพระเกียรติ
ประจำปี ๒๕๕๒

สำนักยุทธศาสตร์ กรมการแพทย์. สำเนาเอกสารโครงการเฉลิมพระเกียรติ ๗ รอบ ๗๔ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔.

สำนักยุทธศาสตร์ กรมการแพทย์. แบบสรุปผลการดำเนินงานโครงการพระราชดำริ/โครงการเทิดพระเกียรติ
ประจำปี ๒๕๕๖

สำนักยุทธศาสตร์ กรมการแพทย์. แบบสรุปโครงการประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๖.

สำนักยุทธศาสตร์ กรมการแพทย์. แบบสรุปโครงการเฉลิมพระเกียรติพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ และโครงการรณรงค์ด้านสุขภาพกรมการแพทย์ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๘.

สำนักยุทธศาสตร์ กรมการแพทย์.แบบสรุปผลการดำเนินงานโครงการพระราชดำริ/โครงการเทิดพระเกียรติ ประจำปี ๒๕๕๙.

สำนักสารนิเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.(๒๕๕๐).กรมการแพทย์เปิดตัวศูนย์สุขภาพประจำวัด มุ่งสร้างสายสัมพันธ์วัด-โรงพยาบาล, ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐. http://pr.moph.go.th/iprg/include/admin_hotnew/show_hotnew.php?idHot_new=๙๑๒๐

สำนักสารนิเทศ สำนักปลัดกระทรวงสาธารณสุข. “กระทรวงสาธารณสุข” ผุด “โครงการสาธารณสุขรวมใจ มอบโลกสดใส เทิดไท้องราชัน”, ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐. http://pr.moph.go.th/iprg/include/admin_hotnew/show_hotnew.php?idHot_new=๗๐๗๓๔

สำนักสารนิเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.(๒๕๕๘). กรมการแพทย์เผยผลการผ่าตัดผู้ป่วย โรคลิ้นหัวใจไม่ตรัสรู้ด้วยอุปกรณ์พิเศษรายแรกของไทย เฉลิมพระเกียรติ ๕ รอบ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีได้ผลดีเยี่ยม, ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.http://pr.moph.go.th/iprg/include/admin_hotnew/show_hotnew.php?idHot_new=๗๗๔๙๐

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและโครงการเฉลิมพระเกียรติ

กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๔

คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
กระทรวงสาธารณสุข (กปร. สธ.)

โครงการจำแนกตามหน่วยงาน ส่วนกลาง (กรมการแพทย์)

๑	“คนไทยรักกัน บริจาคโลหิต เพื่อช่วยชีวิตผู้ป่วยมะเร็ง”	
	โครงการ	เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	กิจกรรมหลัก	
	๑. รับบริจาคโลหิต	
	เริ่มดำเนินงาน	๒๕๕๓ สิ้นสุด ๒๕๕๓
	หน่วยงาน	ศูนย์มะเร็ง สุราษฎร์ธานี กรมการแพทย์
๒	ผู้ประสานงาน	นายสิริศักดิ์ เจนวนิชสถาพร โทร. ๐๗๗ - ๒๑๑๖๒๕ ถึง ๘
	“เฉลิมพระเกียรติเนื่องในวโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔” สถาบันธัญญารักษ์	
	โครงการ	เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	กิจกรรมหลัก	
	๑. จัดนิทรรศการ	
	๒. จัดพิธีถวายพระพรชัยมงคล	
๓	๓. จัดหน่วยแพทย์เคลื่อนที่	
	๔. จัดกิจกรรมเผยแพร่พระเกียรติคุณ ด้านต่างๆ	
	เริ่มดำเนินงาน	๒๕๕๓ สิ้นสุด ๒๕๕๔
	หน่วยงาน	สถาบันธัญญารักษ์ กรมการแพทย์
	ผู้ประสานงาน	นางสุภัทรา คงหอม โทร. ๐๒ - ๕๓๑๐๐๘๐ ถึง ๗ ต่อ ๔๔๘
	“ราชวิถีทำดี”	
	โครงการ	เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	กิจกรรมหลัก	
	๑. จิตอาสา	
	เริ่มดำเนินงาน	๒๕๕๓ สิ้นสุด ๒๕๕๓
	หน่วยงาน	โรงพยาบาลราชวิถี กรมการแพทย์
	ผู้ประสานงาน	นายโกทธี สุมาลย์นพ โทร. ๐๒ - ๓๕๔๘๑๐๘ ต่อ ๒๖๒๐

หมายเหตุ ศูนย์มะเร็ง สุราษฎร์ธานี ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น โรงพยาบาลมะเร็งสุราษฎร์ธานี

สถาบันธัญญารักษ์ ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น สถาบันบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติบรมราชชนนี

๔	๘๒ พระราชมหาราชในดวงใจ	
	โครงการ	เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	กิจกรรมหลัก	
	เริ่มดำเนินงาน	๒๕๕๓ สิ้นสุด ๒๕๕๔
	หน่วยงาน	สถาบันพยาธิวิทยา กรมการแพทย์
	ผู้ประสานงาน	
๕	กรมการแพทย์พัฒนาชีวิตคนพิการและผู้สูงอายุแบบเบ็ดเสร็จ ปี ๒๕๕๓ จังหวัดนราธิวาส	
	โครงการ	เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	กิจกรรมหลัก	
	๑. บริการคัดกรอง กายภาพบำบัด กายอุปกรณ์ ฟันฟูสมรรถภาพผู้พิการ	
	๒. บริการด้านทันตกรรม	
	๓. บริการตรวจ รักษา ฟันฟู ข้อเข่าเสื่อม	
	๔. บริการตรวจ คัดกรอง ปัญหาด้านจักษุ	
	เริ่มดำเนินงาน	๒๕๕๓ สิ้นสุด ๒๕๕๓
	หน่วยงาน	กรมการแพทย์
	ผู้ประสานงาน	
๖	อนุรักษ์หัวใจ สัญจร	
	โครงการ	เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	กิจกรรมหลัก	
	๑. จัดนิทรรศการ	
	๒. บรรยายวิชาการ	
	เริ่มดำเนินงาน	๒๕๕๓ สิ้นสุด ๒๕๕๓
	หน่วยงาน	สถาบันโรคทรวงอก กรมการแพทย์
	ผู้ประสานงาน	นางกัลยา บุปผาตระกูล โทร. ๐๒ - ๕๘๐๓๔๒๓ ต่อ ๗๑๓๒
๗	ครอบครัวช่วยได้เอาหัวใจคืนมา	
	โครงการ	เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	กิจกรรมหลัก	
	๑. อบรมการช่วยเหลือผู้ป่วยภาวะหัวใจหยุดเต้น	
	เริ่มดำเนินงาน	๒๕๕๓ สิ้นสุด ๒๕๕๓
	หน่วยงาน	โรงพยาบาลราชวิถี กรมการแพทย์
	ผู้ประสานงาน	น.ส.อุบล ยี่เอ็ง โทร. ๐๒ - ๓๕๔๘๑๐๘ ต่อ ๖๒๐๔

๘	คลินิก...อดบุหรี	
	โครงการ	เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	กิจกรรมหลัก	
	๑. ตั้งคลินิกอดบุหรี	
	เริ่มดำเนินงาน	๒๕๕๓ สิ้นสุด ๒๕๕๓
	หน่วยงาน	ศูนย์มหาวชิราลงกรณ์ ธัญบุรี กรมการแพทย์
๙	ผู้ประสานงาน	นางอุไรวรรณ โชคปัญญาพงษ์ โทร. ๐๒ - ๕๔๖๑๙๖๐ ถึง ๖ ต่อ ๑๑๑๔
	งานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสการบรมราชาภิเษกปีที่ ๖๐ และการเฉลิมพระชนมพรรษาภายใต้แนวคิด “ชวนคนไทยรักสามัคคี ร่วมทำความดีถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว”	
	โครงการ	เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	กิจกรรมหลัก	
	๑. จัดนิทรรศการ	
	เริ่มดำเนินงาน	๒๕๕๓ สิ้นสุด ๒๕๕๓
๑๐	หน่วยงาน	สถาบันโรคผิวหนัง กรมการแพทย์
	ผู้ประสานงาน	นางหรรษา นาคะทัต โทร. ๐๒ - ๓๕๔๘๐๓๖ ถึง ๔๐ ต่อ ๑๐๐, ๑๒๒
	๑๐ จัดนิทรรศการเรื่องโทษพิษภัยของยาเสพติด ในวันสำคัญต่างๆ ตลอดปี	
	โครงการ	เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	กิจกรรมหลัก	
	๑. จัดนิทรรศการ	
๑๑	เริ่มดำเนินงาน	๒๕๕๓ สิ้นสุด ๒๕๕๓
	หน่วยงาน	ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด ปัตตานี กรมการแพทย์
	ผู้ประสานงาน	นางอัญชลี เจะแด โทร. ๐๘๖ - ๗๐๓๒๒๐๐
	๑๑ จัดอาสาพาเพลิน	
	โครงการ	เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	กิจกรรมหลัก	
	๑. จัดกลุ่มนันทนาการ	
	เริ่มดำเนินงาน	๒๕๕๒ สิ้นสุด ๒๕๕๓
	หน่วยงาน	โรงพยาบาลราชวิถี กรมการแพทย์
	ผู้ประสานงาน	น.ส.ธวัชรรัตน์ ทั้งสว่างวงศ์ โทร. ๐๒ - ๓๕๔๘๑๐๘ ต่อ ๒๖๒๐

หมายเหตุ ศูนย์มหาวชิราลงกรณ์ ธัญบุรี ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น โรงพยาบาลมหาวชิราลงกรณ์ธัญบุรี
ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด ปัตตานี ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น โรงพยาบาลธัญญารักษ์ปัตตานี

๑๒	เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลราชวิถีเลิกบุหรี่ เป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม รุ่นที่ ๒	
	โครงการ	เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	กิจกรรมหลัก	
	๑. เจ้าหน้าที่เข้ารับการบำบัดเพื่อเลิกบุหรี่	
	เริ่มดำเนินงาน	๒๕๕๒ สิ้นสุด ๒๕๕๔
	หน่วยงาน	โรงพยาบาลราชวิถี กรมการแพทย์
	ผู้ประสานงาน	นางศศิณา แสงแก้ว โทร. ๐๒ - ๓๕๔๘๑๐๘ ต่อ ๕๕๐๘
๑๓	เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสการบรมราชาภิเษกปีที่ ๖๐ และเฉลิมพระชนมพรรษา	
	โครงการ	เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	กิจกรรมหลัก	
	๑. บริการบำบัดรักษาผู้ป่วยติดยาและสารเสพติด	
	เริ่มดำเนินงาน	๒๕๕๓ สิ้นสุด ๒๕๕๓
	หน่วยงาน	ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด เชียงใหม่ กรมการแพทย์
	ผู้ประสานงาน	นายประสาน รังสิโรจน์ โทร. ๐๕๓ - ๒๖๘๐๓๗ ถึง ๔๑ ต่อ ๑๑๑,๑๓๙
๑๔	ชวนคนไทยรักสามัคคี ร่วมทำความดี ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	
	โครงการ	เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	กิจกรรมหลัก	
	๑. จัดนิทรรศการ	
	๒. ออกหน่วยแพทย์เคลื่อนที่	
	๓. บริจาคโลหิต	
	เริ่มดำเนินงาน	๒๕๕๓ สิ้นสุด ๒๕๕๓
	หน่วยงาน	สถาบันธัญญารักษ์ กรมการแพทย์
	ผู้ประสานงาน	นางสุวภัทร คงหอม โทร. ๐๒-๒๓๑๐๐๘๐ ถึง ๗ ต่อ ๔๒๙, ๔๔๙
๑๕	ตรวจคัดกรองมะเร็งเต้านมและสาริตการตรวจมะเร็งเต้านม ด้วยตนเอง	
	โครงการ	เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	กิจกรรมหลัก	
	๑. ประชาสัมพันธ์	
	เริ่มดำเนินงาน	๒๕๕๓ สิ้นสุด ๒๕๕๓
	หน่วยงาน	โรงพยาบาลราชวิถี กรมการแพทย์
	ผู้ประสานงาน	น.ส. วนิดา ชุกกลิน โทร. ๐๒ - ๓๕๔๘๑๐๘ ต่อ ๕๕๐๙

หมายเหตุ ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด เชียงใหม่ ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น โรงพยาบาลธัญญารักษ์เชียงใหม่
สถาบันธัญญารักษ์ ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น สถาบันบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติบรมราชชนนี

๒๐	ปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ	
	โครงการ	เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	กิจกรรมหลัก	
	๑. ปลูกต้นไม้เพื่อลดโลกร้อน บริเวณสถาบันโรคทรวงอก	
	เริ่มดำเนินงาน	๒๕๕๓ สิ้นสุด ๒๕๕๓
	หน่วยงาน	สถาบันโรคทรวงอก กรมการแพทย์
๒๑	ปลูกหญ้าแฝก ปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ จัดตั้งศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	
	โครงการ	เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	กิจกรรมหลัก	
	๑. ปลูกหญ้าแฝกบริเวณศูนย์บำบัดรักษาเยาเสพตต	
	เริ่มดำเนินงาน	๒๕๕๓ สิ้นสุด ๒๕๕๓
	หน่วยงาน	ศูนย์บำบัดรักษาเยาเสพตต อุตธานน กรมการแพทย
๒๒	พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมโรงพยาบาลราชวถ	
	โครงการ	เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	กิจกรรมหลัก	
	๑. จัดบรรยายวชการ	
	เริ่มดำเนินงาน	๒๕๕๒ สิ้นสุด ๒๕๕๓
	หน่วยงาน	โรงพยาบาลราชวถ กรมการแพทย
๒๓	พัฒนาเครือข่ายและนเทศตตามโรงพยาบาลในเครือข่ายตตยภูมิโรคมะเรง	
	โครงการ	เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	กิจกรรมหลัก	
	๑. กำหนดแนวทางการส่งต่อผู้ป่วยโรคมะเรงร่วมกับโรงพยาบาลในเครือข่าย	
	๒. นเทศงานการส่งต่อ	
	๓. ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการตรวจรจษาโรคมะเรง	
	เริ่มดำเนินงาน	๒๕๕๒ สิ้นสุด ๒๕๕๓
	หน่วยงาน	ศูนย์มะเรง ลพบุรี กรมการแพทย
	ผู้ประสานงาน	นางฉววรรณ เจมสม โทร. ๐๓๖ - ๖๒๑๘๐๐ ถง ๑๑๔

หมายเหตุ ศูนย์บำบัดรักษาเยาเสพตต อุตธานน ปจจุบันเปลยนชอเป็น โรงพยาบาลธัญญารักษอุตธานน
ศูนย์มะเรงลพบุรี ปจจุบันเปลยนชอเป็น โรงพยาบาลมะเรงลพบุรี

๒๔	พัฒนาเครือข่ายศูนย์ความเป็นเลิศเฉพาะทางการแพทย์ โรงพยาบาลราชวิถี เรื่องการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านโสต ศอ นาสิก และด้านผ่าตัดทางกล้องสาขาศัลยกรรมทั่วไป ณ จ.กำแพงเพชร	
	โครงการ	เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	กิจกรรมหลัก	
	๑. บรรยาย อบรมเชิงปฏิบัติการ	
	เริ่มดำเนินงาน	๒๕๕๓ สิ้นสุด ๒๕๕๓
	หน่วยงาน	โรงพยาบาลราชวิถี กรมการแพทย์
๒๕	พัฒนาเพื่อปิดช่องว่าง (Competency Gap) ของสมรรถนะโรงพยาบาลราชวิถี: สัมมนาเชิงปฏิบัติการการเรียนรู้ตามรอยเบื้องพระยุคลบาทเพื่อพัฒนาคนของแผ่นดิน	
	โครงการ	เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	กิจกรรมหลัก	
	๑. บรรยายให้ความรู้	
	เริ่มดำเนินงาน	๒๕๕๓ สิ้นสุด ๒๕๕๓
	หน่วยงาน	โรงพยาบาลราชวิถี กรมการแพทย์
๒๖	พัฒนาสื่อสารให้ความรู้แก่ญาติด้านการส่งเสริมสุขภาพและการดูแลผู้ป่วยขณะรอเยี่ยมผู้ป่วยผ่าตัดหัวใจ	
	โครงการ	เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	กิจกรรมหลัก	
	๑. ทำแผ่นพับเผยแพร่ความรู้	
	เริ่มดำเนินงาน	๒๕๕๓ สิ้นสุด ๒๕๕๓
	หน่วยงาน	โรงพยาบาลราชวิถี กรมการแพทย์
๒๗	พัฒนาสุขภาพประชาชนโดยการผ่าตัดทางกล้อง เรื่อง การถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านผ่าตัดทางกล้องและด้านจอประสาทตา ณ จ. ภูเก็ต	
	โครงการ	เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	กิจกรรมหลัก	
	๑. บรรยาย สาธิตการผ่าตัด	
	เริ่มดำเนินงาน	๒๕๕๓ สิ้นสุด ๒๕๕๓
	หน่วยงาน	โรงพยาบาลราชวิถี กรมการแพทย์
	ผู้ประสานงาน	นพ. สุชาติ จันทวีบูลย์ โทร. ๐๒ - ๓๕๔๘๑๐๘ ต่อ ๒๘๑๐

๒๘	ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้พิการชุมชนดินแดง	
	โครงการ	เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	กิจกรรมหลัก	
	๑. อบรมการดูแลผู้พิการ	
	เริ่มดำเนินงาน	๒๕๕๒ สิ้นสุด ๒๕๕๓
	หน่วยงาน	โรงพยาบาลราชวิถี กรมการแพทย์
๒๙	เยี่ยมปฐมนุญ	
	โครงการ	เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	กิจกรรมหลัก	
	๑. อบรมความรู้เรื่องการเยี่ยม	
	เริ่มดำเนินงาน	๒๕๕๓ สิ้นสุด ๒๕๕๓
	หน่วยงาน	โรงพยาบาลราชวิถี กรมการแพทย์
๓๐	รณรงค์ป้องกันเบาหวานเข้าจอประสาทตา	
	โครงการ	เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	กิจกรรมหลัก	
	๑. ให้บริการผู้ป่วย	
	เริ่มดำเนินงาน	๒๕๕๓ สิ้นสุด ๒๕๕๓
	หน่วยงาน	โรงพยาบาลราชวิถี กรมการแพทย์
๓๑	รณรงค์ป้องกันมะเร็งลำไส้ใหญ่และทวารหนัก	
	โครงการ	เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	กิจกรรมหลัก	
	๑. อภิปรายวิชาการ	
	๒. จัดนิทรรศการ	
	เริ่มดำเนินงาน	๒๕๕๓ สิ้นสุด ๒๕๕๓
	หน่วยงาน	สถาบันมะเร็งแห่งชาติ กรมการแพทย์
	ผู้ประสานงาน	นางศิริพรรณ พิษภาพ โทร. ๐๒ - ๓๕๔๗๐๒๕ ต่อ ๒๒๑๕

๓๒	รณรงค์โรงพยาบาลราชวิถีปลอดบุหรี่	
	โครงการ	เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	กิจกรรมหลัก	
	๑. จัดทำป้าย	
	เริ่มดำเนินงาน	๒๕๕๒ สิ้นสุด ๒๕๕๓
	หน่วยงาน	โรงพยาบาลราชวิถี กรมการแพทย์
๓๓	ผู้ประสานงาน	นางสุนา ตัณฑเศรษฐี โทร. ๐๒ - ๓๕๔๘๑๐๘ ต่อ ๒๖๐๑
	รักพ่อ รักสามัคคี ร่วมทำดี ถวายพ่อ	
	โครงการ	เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	กิจกรรมหลัก	
	๑. จัดนิทรรศการ	
	๒. ตรวจรักษาฟรี ๒ วัน	
	เริ่มดำเนินงาน	๒๕๕๓ สิ้นสุด ๒๕๕๓
	หน่วยงาน	สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี กรมการแพทย์
	ผู้ประสานงาน	น.ส. วิไลรัตน์ ชัชวาลิตสกุล โทร. ๐๒ - ๓๕๔๘๓๓๓ ต่อ ๒๓๑๑
๓๔	รากฟันเทียมเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา	
	โครงการ	เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	กิจกรรมหลัก	
	๑. แจกยา	
	๒. การจัดการความรู้ระยะเพื่อการปฏิบัติงานในโรงพยาบาล	
	๓. สรรค์สร้างบุคลากรยุคใหม่	
	๔. หนึ่งหน่วยงาน หนึ่งความดี	
	เริ่มดำเนินงาน	๒๕๕๒ สิ้นสุด ๒๕๕๓
	หน่วยงาน	โรงพยาบาลเลิดสิน กรมการแพทย์
	ผู้ประสานงาน	นางสุพัญญา ศรีฟ้า โทร. ๐๒ - ๓๕๓๗๗๙๙ ต่อ ๙๘๖๕, ๐๘๑ - ๓๐๐๖๓๖๕
๓๕	ลดขั้นตอนและเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการปรึกษาสุขภาพทางโทรศัพท์	
	โครงการ	เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	กิจกรรมหลัก	
	๑. ปรับปรุงการให้บริการปรึกษาสุขภาพทางโทรศัพท์	
	เริ่มดำเนินงาน	๒๕๕๓ สิ้นสุด ๒๕๕๔
	หน่วยงาน	โรงพยาบาลราชวิถี กรมการแพทย์
	ผู้ประสานงาน	น.ส.วนิดา ชุกกลีน โทร. ๐๒ - ๓๕๔๘๑๐๘ ต่อ ๕๕๐๙

๓๖	เลิดสินช่วยคนไทยรักษามะเร็ง ร่วมทำความดีถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	
	โครงการ	เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	กิจกรรมหลัก	
	๑. แจกยา	
	๒. การจัดการความรู้ระยะเพื่อการปฏิบัติงานในโรงพยาบาล	
	๓. สรรค์สร้างบุคลากรยุคใหม่	
	๔. หนึ่งหน่วยงาน หนึ่งความดี	
๓๗	เริ่มดำเนินงาน	๒๕๕๒ สิ้นสุด ๒๕๕๓
	หน่วยงาน	โรงพยาบาลเลิดสิน กรมการแพทย์
	ผู้ประสานงาน	
	นางสุพัญญา ศรีฟ้า โทร. ๐๒ - ๓๕๓๙๗๙๙ ต่อ ๙๘๖๕, ๐๘๑ - ๓๐๐๖๓๖๕	
๓๘	แก้ปบบประชาชน	
	โครงการ	เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	กิจกรรมหลัก	
	๑. จัดนิทรรศการให้ความรู้	
	เริ่มดำเนินงาน	๒๕๕๒ สิ้นสุด ๒๕๕๓
	หน่วยงาน	โรงพยาบาลราชวิถี กรมการแพทย์
	ผู้ประสานงาน	
๓๙	สร้างต้นแบบฐานรองรับทางทันตกรรม (Dental Platform) สำหรับเก้าอี้ผู้สูงอายุและผู้พิการทางการเคลื่อนไหว	
	โครงการ	เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	กิจกรรมหลัก	
	๑. สร้างต้นแบบฐานรองรับทางทันตกรรม (Dental Platform)	
	เริ่มดำเนินงาน	๒๕๕๓ สิ้นสุด ๒๕๕๔
	หน่วยงาน	สถาบันทันตกรรม กรมการแพทย์
	ผู้ประสานงาน	
๔๐	สร้างเสริมสุขภาพชุมชน แพลตตินแดง	
	โครงการ	เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	กิจกรรมหลัก	
	๑. บริการหน่วยแพทย์เคลื่อนที่	
	เริ่มดำเนินงาน	๒๕๕๓ สิ้นสุด ๒๕๕๓
	หน่วยงาน	โรงพยาบาลราชวิถี กรมการแพทย์
	ผู้ประสานงาน	
	นางปิยะธิดา หาญสมบูรณ์ โทร. ๐๒ - ๓๕๔๘๑๐๘ ต่อ ๒๘๒๔	

๔๐	สัปดาห์วิชาการโรคระบาดประสาทสู่ชุมชน ประจำปี ๒๕๕๓ เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว “กินอยู่อย่างพอเพียง หลีกเลี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง”	
	โครงการ	เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	กิจกรรมหลัก ๑. จัดนิทรรศการ ๒. บริการตรวจสุขภาพเบื้องต้น ๓. ประชุมวิชาการ	
	เริ่มดำเนินงาน	๒๕๕๓ สิ้นสุด ๒๕๕๓
	หน่วยงาน	โรงพยาบาลประสาทเชียงใหม่ กรมการแพทย์
	ผู้ประสานงาน	นางศรีวรรณ วงศ์เจริญ โทร. ๐๕๓ - ๙๒๐๓๐๓
๔๑	หน่วยบริการประชาชนด้านยาและสารเสพติด เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสการบรมราชาภิเษกปีที่ ๖๐ และเฉลิมพระชนมพรรษา	
	โครงการ	เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	กิจกรรมหลัก ๑. ให้บริการคลินิกบุหรี ๒. รณรงค์ให้ความรู้เรื่องยาเสพติด	
	เริ่มดำเนินงาน	๒๕๕๓ สิ้นสุด ๒๕๕๓
	หน่วยงาน	ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด แม่ฮ่องสอน กรมการแพทย์
	ผู้ประสานงาน	นายมานพ จอดนอก โทร. ๐๕๓ - ๓๖๑๓๐๕๑ ถึง ๕
๔๒	ห้องศูนย์การเรียนรู้โรคมะเร็ง	
	โครงการ	เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	กิจกรรมหลัก ๑. จัดทำหุ่นจำลองตรวจเต้านม ๒. โปสเตอร์เผยแพร่ความรู้	
	เริ่มดำเนินงาน	๒๕๕๓ สิ้นสุด ๒๕๕๔
	หน่วยงาน	ศูนย์มหาวชิราลงกรณ์ ัญบุรี กรมการแพทย์
	ผู้ประสานงาน	นางศุภลักษณ์ สุขสังข์ โทร. ๐๒ - ๕๔๖๑๙๖๐ ถึง ๖ ต่อ ๑๐๐๘, ๑๐๒๐

หมายเหตุ ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด แม่ฮ่องสอน ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น โรงพยาบาลธัญญารักษ์แม่ฮ่องสอน
ศูนย์มหาวชิราลงกรณ์ ัญบุรี ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น โรงพยาบาลมหาวชิราลงกรณ์ธัญบุรี

๔๓	ให้ความรู้ เรื่อง การใช้ยาแก่ประชาชน	
	โครงการ	เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	กิจกรรมหลัก	
	๑. จัดนิทรรศการ	
	เริ่มดำเนินงาน	๒๕๕๓ สิ้นสุด ๒๕๕๓
	หน่วยงาน	โรงพยาบาลราชวิถี กรมการแพทย์
๔๔	ผู้ประสานงาน	นายอารีย์ ทองเรียน โทร. ๐๒ - ๓๕๔๘๑๐๘ ต่อ ๒๒๓๙
	ออกสวดด้วยใจ ระยะที่ ๒	
	โครงการ	เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	กิจกรรมหลัก	
	๑. อบรมอาสาสมัคร	
	เริ่มดำเนินงาน	๒๕๕๒ สิ้นสุด ๒๕๕๓
๔๕	หน่วยงาน	โรงพยาบาลราชวิถี กรมการแพทย์
	ผู้ประสานงาน	นางนันทนา บุญสุภา โทร. ๐๒ - ๓๕๔๘๑๐๘ ต่อ ๓๔๓๕
	อนุรักษ์พลังงานโรงพยาบาลราชวิถี	
	โครงการ	เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	กิจกรรมหลัก	
	๑. อบรมการอนุรักษ์พลังงาน	
๔๖	เริ่มดำเนินงาน	๒๕๕๓ สิ้นสุด ๒๕๕๓
	หน่วยงาน	โรงพยาบาลราชวิถี กรมการแพทย์
	ผู้ประสานงาน	นพ. ยุทธนา แสงสุดา โทร. ๐๒ - ๓๕๔๘๑๐๘ ต่อ ๒๕๑๘
	อบรม เรื่อง บุคลากรวิชาชีพสุขภาพกับการช่วยผู้ป่วยลด ละ เลิกบุหรี่	
	โครงการ	เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	กิจกรรมหลัก	
	๑. บรรยาย และฝึกปฏิบัติ	
	เริ่มดำเนินงาน	๒๕๕๓ สิ้นสุด ๒๕๕๔
	หน่วยงาน	โรงพยาบาลราชวิถี กรมการแพทย์
	ผู้ประสานงาน	นางศศิณากู แสงแก้ว โทร. ๐๒ - ๓๕๔๘๑๐๘ ต่อ ๕๕๐๘

๔๗	อบรมและพัฒนาการดูแลสตรีตั้งครรภ์เสี่ยงสูงอย่างครบวงจร	
	โครงการ	เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	กิจกรรมหลัก	
	๑. จัดบรรยายวิชาการ	
	เริ่มดำเนินงาน	๒๕๕๓ สิ้นสุด ๒๕๕๓
	หน่วยงาน	โรงพยาบาลราชวิถี กรมการแพทย์
๔๘	กรมการแพทย์พัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการและผู้สูงอายุแบบเบ็ดเสร็จ จังหวัดพังงา เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ	
	โครงการ	เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
	กิจกรรมหลัก	
	๑. บริการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้พิการ	
	๒. บริการอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ	
	๓. บริการทำกายอุปกรณ์เสริม - เทียม	
๔๙	๔. บริการด้านทันตกรรม	
	๕. ตรวจคัดกรองผู้มีปัญหาด้านการมองเห็นและมอบอุปกรณ์ทางการมองเห็น และส่งต่อเพื่อการรักษา	
	๖. บริการตรวจคัดกรอง บำบัด รักษา และฟื้นฟูข้อเท้าเสื่อม	
	เริ่มดำเนินงาน	๒๕๕๓ สิ้นสุด ๒๕๕๓
	หน่วยงาน	กรมการแพทย์
	ผู้ประสานงาน	นายสถิต สมพงศ์ โทร. ๐๒ - ๕๙๐๖๓๓๙
๔๙	เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพเครือข่ายศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเด็กป่วยในโรงพยาบาลอย่างต่อเนื่อง ตามแนวพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี	
	โครงการ	พระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
	กิจกรรมหลัก	
	๑. พัฒนาหน่วยงานต้นแบบและโรงพยาบาลเครือข่ายทั้ง ๑๒ แห่ง มีการประสานงานร่วมกันเพื่อดำเนินการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเด็กป่วยในโรงพยาบาลได้อย่างต่อเนื่อง	
	๒. ทุกโรงพยาบาลศูนย์เครือข่ายดำเนินการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศให้เกิดทักษะและความรู้ทางการศึกษาและพัฒนาการกับเด็กป่วย	
	๓. ลงพื้นที่นิเทศงานของศูนย์เครือข่าย	
	เริ่มดำเนินงาน	๒๕๕๒ สิ้นสุด -
	หน่วยงาน	กรมการแพทย์
	ผู้ประสานงาน	

คณะกรรมการฝ่ายจัดกำหนดกิจวัตรประจำวัน วันสถาปนากรมการแพทย์ ครบรอบ ๗๕ ปี

๑.	นางจิตสุตา	บัวขาว	ที่ปรึกษากรมการแพทย์และ ผู้อำนวยการสำนักวิชาการแพทย์	ประธาน
๒.	ผู้อำนวยการสำนักยุทธศาสตร์การแพทย์			กรรมการ
๓.	เลขาธิการกรมการแพทย์			กรรมการ
๔.	นางพรวิณี	อธิษฐ์ชัยพงษ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ สำนักยุทธศาสตร์การแพทย์	กรรมการ
๕.	นายสฤติย์	สมพงศ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ สำนักยุทธศาสตร์การแพทย์	กรรมการ
๖.	นางสาวศิวาพร	สังรวม	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สำนักวิชาการแพทย์	กรรมการ
๗.	นางสาวสายพิน	สกุลจารุสุทธิ	นักประชาสัมพันธ์ชำนาญการ สำนักงานเลขานุการกรม	กรรมการ
๘.	นางสาวนิลบล	สุวรรณ	นักประชาสัมพันธ์ปฏิบัติการ สำนักงานเลขานุการกรม	กรรมการ
๙.	นายสมิทธิกร	เย็นวัฒนา	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ สำนักวิชาการแพทย์	กรรมการ
๑๐.	นางสาวสินีนาง	อันบุรี	นักวิชาการสาธารณสุข สำนักวิชาการแพทย์	กรรมการ
๑๑.	นางสาวบุหพันธ์	ภูสุดสูง	นักวิชาการสาธารณสุข สำนักวิชาการแพทย์	กรรมการ
๑๒.	นายโสภณ	เกษสำโรง	นักวิชาการสาธารณสุข สำนักวิชาการแพทย์	กรรมการ
๑๓.	นางสาวสาวิตรี	ยาหอม	นักวิชาการสาธารณสุข สำนักวิชาการแพทย์	กรรมการ
๑๔.	นางสาวอรนิต	จงไพบุลย์กิจ	นักวิชาการคอมพิวเตอร์ สำนักงานเลขานุการกรม	กรรมการ
๑๕.	นางสาวสุภัทรา	ฝอฝน	นักวิชาการสาธารณสุข สำนักวิชาการแพทย์	กรรมการและ เลขานุการ
๑๖.	นางสาวภัทราภรณ์	สมศรี	นักวิชาการสาธารณสุข สำนักวิชาการแพทย์	กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
๑๗.	นางสาวลลิตา	พนาคร	นักวิชาการสาธารณสุข สำนักวิชาการแพทย์	กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ

